

בנק ירושלים

בנקאות חשלימה

**דוח על הסיכונים:
גילוי בהתאם לנדבך 3
ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 31 בדצמבר 2018**

הדוח על הסיכונים ומידע פיקוחי נוסף בדבר הון פיקוחי על פי הוראות באזל III הכולל תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו על ידי הבנק נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.bankjerusalem.co.il> כמו כן, הדוח על הסיכונים של הבנק נמצא באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il.

תוכן העניינים

עמוד

2	תוכן העניינים
3	אינדקס טבלאות הגילוי
12	חלק 2 – יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
22	חלק 3 – הרכב ההון והלימות ההון
36	חלק 4 – יחס המינוף
38	חלק 5 – סיכון אשראי
64	חלק 5א – סיכון אשראי של צד נגדי
70	חלק 6 – סיכון שוק
80	חלק 6א – סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר
86	חלק 6ב – מניות
88	חלק 7 – סיכון נזילות
97	חלק 8 – סיכון תפעולי
101	חלק 9 – סיכונים אחרים
105	חלק 10 – תגמול
115	תוספת א' – קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים

אינדקס טבלאות הגילוי

פרק	טבלה מס'	נושא	עמוד
2	טבלה 1:	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	12
	טבלה 2:	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)	19
	טבלה 3:	נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות	20
	טבלה 4:	תנועה בנכסי סיכון משוקללים	21
	טבלה 5:	תמצית הרכב ההון הרגולטורי לצורך חישוב יחס הון	23
3	טבלה 6:	הרכב ההון הפיקוחי (CC1)	24
	טבלה 7:	דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי	30
	טבלה 8:	יחס ההון	33
4	טבלה 9:	ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1	33
	טבלה 10:	מתכונת גילוי להשוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)	36
	טבלה 11:	מתכונת גילוי על יחס המינוף (LR2)	37
	טבלה 12:	סיכון אשראי לאנשים פרטיים	45
5	טבלה 13:	התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים	47
	טבלה 14:	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)	48
	טבלה 15:	התפתחות תיק האשראי	53
	טבלה 16:	סיכון אשראי לפי ענפי משק	54
	טבלה 17:	חשיפות אשראי לפי יתרת תקופה לפירעון	55
	טבלה 18:	חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים	56
	טבלה 19:	נתונים על הפחתת סיכון אשראי (CR3)	59
	טבלה 20:	טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות	60
	טבלה 21:	הגישה הסטנדרטית – חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)	61
	טבלה 22:	הגישה הסטנדרטית – חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)	62
א5	טבלה 23:	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)	65
	טבלה 24:	הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)	65
	טבלה 25:	חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3)	66
	טבלה 26:	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)	67
	טבלה 27:	חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6)	68
	טבלה 28:	חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCR8)	69
	טבלה 29:	סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)	74
6	טבלה 30:	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	76
	טבלה 31:	פירוט החשיפה במונחי VAR	79
	טבלה 32:	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק	82
א6	טבלה 33:	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק	83
	טבלה 34:	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית	84
א6	טבלה 35:	חשיפה כוללת של הבנק לשינויים בשיעורי הריבית	85
	טבלה 36:	היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו	86
	טבלה 37:	השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגין	87
7	טבלה 38:	מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)	89
	טבלה 39:	מלאי נכסים נזילים	93
	טבלה 40:	סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד	95
	טבלה 41:	פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד	95
10	טבלה 42:	סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים	96
	טבלה 43:	תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1)	112
	טבלה 44:	תשלומים מיוחדים (REM2)	113
	טבלה 45:	תגמול נדחה (REM3)	114
תוספת א'	טבלה 46:	הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1)	115
	טבלה 47:	הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2)	117

119	המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (L12)	טבלה 48:
120	מילון מונחים	טבלה 49:
126	אינדקס	טבלה 50:

הדוח על הסיכונים - כללי

אנו מתכבדים להגיש דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018 (להלן: "דוח על הסיכונים"). הדוח על הסיכונים, ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

דוח על הסיכונים זה כולל מידע נלווה ומשלים לדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ.

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון.

אריאל לוינגר
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 7 במרץ 2019

מטרה ועקרונות הגילוי

דוח זה נערך לראשונה בהתאם לשינוי בהוראה 651 "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. כתוצאה מכך מבנה ותוכן הדוח השתנו משמעותית בהשוואה לדוחות העבר.

המידע שנכלל בדוח זה כולל את דרישות הגילוי שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור 651 "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" של בנק ישראל שמבוססת על פרסומים של וועידת באזל (להלן: נדבך 3) ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות הגילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (ה-FSF) ודרישות הגילוי שפורסמו על ידי צוות משימה (ה-EDTF) שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (ה-FSB) לשיפור פרקטיקות הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים (להלן: EDTF). כמו כן, נכללו דרישות הגילוי הנוספות בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו (להלן: מידע אחר).

לאור זאת, הדוח כולל, בין היתר, את דרישות הגילוי הבאות, ככל שרלוונטי:

- גילוי מפורט על הסיכונים והחשיפות אליהם חשוף הבנק ואופן ניהולם.
- גילויים כמותיים על דרישות ההון ועל נכסי הסיכון בגין חשיפות אשראי, שוק ותפעולי;
- גילוי על חשיפות לסיכונים האחרים אליהם חשוף הבנק מעצם טבען של הפעילויות העסקיות שלו, כגון: סיכון משפטי, סיכון ציות, סיכון רגולטורי וסיכון סביבתי;
- מידע כמותי ואיכותי בדבר שינויים משמעותיים שחלו בחשיפות הבנק לסיכונים אלה ואחרים ואופן ניהולן;
- גילויים מכוח המלצות של EDTF ומקורות אחרים כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים ושינויים מהותיים במידע איכותי שנדרש מכוח המלצות כאמור.

הדוח נערך בהתאם לעקרונות המפורטים להלן:

- לגבי נתונים כמותיים שנכללו בגילויים קודמים במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3 או במסגרת דרישות גילוי נוספות כאמור לעיל, הוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
- המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמשים בסיס לחישובים של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
- מידע רלוונטי נוסף בדבר חשיפה לסיכונים מסוימים והיבטים נוספים שהגילוי לגביהם נדרש בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מהיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מהיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו. האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

מסגרת הוראות רגולטוריות

בנק ירושלים בע"מ מפוקח על ידי בנק ישראל (להלן: "הפיקוח על הבנקים"), אשר מקבל מידע על הלימות ההון של הבנק וקובע את דרישות ההון הפיקוחיות המינימאליות בישראל, וכן קובע מסגרת הוראות רגולטוריות לניהול בנקאי תקין ולדיווח.

להלן מפורטים שינויים מרכזיים מסוימים בדרישות רגולטוריות שהשפיעו או עשויים להשפיע על מגבלות רגולטוריות או על

תוצאות פעילות הבנק:

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 363

ביום 24 לאפריל, 2018 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 363 שעניינה ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה. ההוראה מסדירה את האחריות המוטלת על הבנק לעבודה מאובטחת מול הספקים החיצוניים המהותיים, ואת חובותיו לניהול סיכונים סייבר הולמים בפעילות ספקים אלו בחצרותיהם, בחצרי הבנק ובממשקים של אותם ספקים עם הבנק. ספק מהותי - גורם חוץ הנותן לבנק שירותים בתחומים הקשורים לטכנולוגיית המידע, כגון: תמיכה ו/או תחזוקת מערכת מידע, אחסון נתונים רגישים מחוץ לחצרי הבנק, שירותי מיקור חוץ טכנולוגיים, וכד'.

לפי ההוראה, על הבנק לקבוע עקרונות להתחייבות ספקים מהותיים בנושא ניהול סיכונים סייבר ולוודא עמידה בעקרונות אלו ולכלול התייחסות לכך בהסכם, לערוך אחת לתקופה מיפוי של הספקים המהותיים, לדווח להנהלת הבנק במקרה ונמצא ספק שאינו עומד בהתחייבותו ועוד.

הוראה זו נכנסה לתוקף ברובה בחודש אוקטובר, 2018, והיא חלה גם על הסכמים שנחתמו עם ספק מהותי עוד לפני כניסתה לתוקף.

הבנק מיישם את ההוראה. אין להוראה השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-420

ביום 25 במרץ, 2018 פורסמו ונכנסו לתוקף תיקונים להוראות נב"ת 420 - משלוח הודעות בתקשורת, ונב"ת 367 - בנקאות בתקשורת, אשר מסדירים את האפשרות לפתיחת חשבון מקוון באמצעות טכנולוגיה לזיהוי ואימות חזותיים. בנוסף ניתנה נב"ת 420 הקלה לשימוש בדוא"ל מהבנק ללקוח ללא הצפנה, ובכלל זה גם לגבי הודעות מכוח דין, בכפוף להערכת סיכונים מתאימה ובקורות נוספות כמפורט בהוראה.

הוראות הללו, בנוסחם המתוקן, מקלים על אופן ההתנהלות הנדרש מהבנק בקשר עם מתן שירותים באמצעים מקוונים, ומהווים פלטפורמה לפיתוח השירותים הדיגיטליים שנותן הבנק ללקוחותיו. אין להוראות השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

החוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח - 2018

ביום 18 במרץ, 2018 פורסם ברשומות החוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח - 2018.

החוק קובע הגבלות לגבי האפשרות לתשלום במזומן, הן בקשר לעסקאות הנעשות עם עוסק והן לעסקאות הנעשות בין אנשים פרטיים. ההגבלות אינן חלות ישירות על מתן שירותים בנקאיים ללקוחות, אך הן משליכות על בדיקות שיבצע הבנק בגין כספי מזומן שיפקידו או ימשכו ללקוחותיו. עוד קובע החוק הגבלות לגבי אפשרות ההסבה והסחירות של שיקים, ואוסר על בנק לפרוע שיקים מוסבים במקרים מסויימים.

החוק נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2019, למעט ההוראות לפיהן תאגיד בנקאי אינו אמור לפרוע שיק אשר מתקיימות לגביו הגבלות המנויות בחוק, אשר יכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019.

הבנק נערך להטמעת החוק בהתנהלותו ובנהליו, והשלים את הטמעת החלקים מהחוק אשר כבר נכנסו לתוקף אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019) (בנושא הקלות למעבר בין בנקים

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018 פורסם ביום 14

במרץ 2018 ותחילתו 3 שנים מיום פרסומו.

על פי התיקון לחוק, הוטלה על הבנקים חובה להיענות לבקשת לקוח (יחיד וכן תאגיד מסוג שקבע הנגיד בכללים) להעביר את הפעילות הפיננסית שלו מהבנק שבו היא מתנהלת לבנק אחר. נקבע כי על הבנק המעביר ועל הבנק הקולט, לבצע את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים.

על פי החוק, לנגיד בהסכמת שר האוצר, קיימת הסמכות לפטור באופן מלא או חלקי בנק בעל היקף פעילות קטן (בנק ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) מיישומו.

בנק ירושלים קיבל פטור מיישום המהלך ל-3 שנים וכל עוד מתקיימים התנאים שנקבעו בפטור.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018

ביום 5 במרץ, 2018 אושר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להן: "החוק החדש") אשר צפוי להיכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2019. החוק החדש מבטל את פקודת פשיטת הרגל וכן את הסעיפים הרלוונטיים לחדלות פירעון בפקודת החברות וקובע הוראות חדשות המשנות במידה רבה את דיני חדלות הפירעון.

בין היתר, מגדיר החוק מחדש את סכומי המינימום המאפשרים פתיחת הליכי חדלות פירעון, את סמכויות השיפוט המוסמכות לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים ותאגידים, את היקף ואופי הסכומים המובטחים בשעבוד צף ובשעבוד קבוע, את הליכי מינוי כונס הנכסים האחראי על כינוס נכסי החייב, ועוד.

החוק החדש יחול על הליכי חדלות פירעון שהחלו לאחר מועד כניסתו לתוקף (ספטמבר 2019), גם אם נעשים בהסתמך על שעבודים קבועים שנוצרו לפני מועד פרסום החוק. שעבודים צפים שייכרתו עד יום התחילה של החוק יידונו לפי הדין הקיים אם הם מבטחים, בין השאר, אשראי שניתן לפני יום התחילה.

הבנק לומד את הוראות החוק ובוחן את ההתאמות אותן נדרש לבצע בהתנהלותו כתוצאה מהשינויים בדיני חדלות הפירעון כמתואר לעיל. אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

תיקון לחוק הגנת הצרכן – מענה טלפוני

ב-25 יולי, 2018 פורסם תיקון (מס' 57) לחוק הגנת הצרכן, אשר תיקן, בין היתר, את חוק הבנקאות (שירות ללקוח) וחייב כל בנק המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לתת ללקוח מענה אנושי מקצועי, לכל היותר תוך 6 דקות המתנה. התיקון קבע עוד, כי המפקח על הבנקים רשאי לקבוע חריגות ממשך ההמתנה הנ"ל, אך עד כה טרם נקבעו הוראות של המפקח בעניין זה.

תחילתו של החוק ביום 25 ביולי, 2019 (שנה מיום פרסומו).

הבנק נערך ליישום הוראת התיקון לחוק. אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

נב"ת A-359 – מיקור חוץ

ביום 8 באוקטובר, 2018 פורסמה הוראת נב"ת 359A בנושא מיקור חוץ הקובע עקרונות והנחיות על פיהם נדרשים הבנקים לפעול כאשר הם מעבירים פעילויות שונות למיקור חוץ. כך למשל נקבעו חובות החלות על הדירקטוריון ועל ההנהלה של הבנק, בין השאר, בקשר עם האחראיות הכוללת למיקור חוץ ואישור התקשרויות מהותיות (החלים על הדירקטוריון) ובקשר עם קביעת ואישור מדיניות.

במסגרת הוראת נב"ת בוטלה הוראה 359 העוסקת בקשרי תאגידים בנקאיים עם מתוכים ונקבעו בו הוראות לענין הפניית לקוחות לתאגיד הבנקאי.

תחולת הוראת הנב"ת החל מיום 31 במרץ, 2020 אך הבנק רשאי ליישם את מרבית הוראות הנב"ת (למעט פניה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לבנק לקבלת אשראי, אשר מותנית בתחילת הפעילות של מאגר נתוני אשראי לפי חוק נתוני אשראי) לפני מועד התחולה, ככל שהוא עומד במלוא הדרישות לפי ההוראה.

הבנק השלים את יישום הוראות הנב"ת.

הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203

ביום 15 במרץ, 2018 פורסם חוזר המעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 מדידה והלימות הון – הגישה הסטנדרטית-סיכון אשראי, בהתאם לחוזר עודכן שיעור שקלול הלוואות המובטחות במלואן על ידי משכנתאות על נכס למגורים כך שנקבע משקל סיכון 60% להלוואות בשיעור מימון הגבוה מ-60%.

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף במסגרתו צוין כי לאור השיעור הנמוך של התממשות הסיכונים הנובעים מערביות בנקאיות למשתכן שניתנו על פי חוק המכר דירות הבטחת השקעות של רוכשי דירות הוחלט לעדכן את מקדם ההמרה לאשראי של ערביות אלו משיעור של 50% לשיעור של 30%, במקרים בהם הדירה טרם נמסרה למשתכן.

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 301- הדירקטוריון

ביום 13 בנובמבר, 2018 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא הדירקטוריון ("התיקון").

התיקון כולל הוספת ועדת חובה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית שתמונה ע"י הדירקטוריון ופירוט תפקידיה וכן עדכון מגבלת משך כהונה של יו"ר ועדות. בין השאר נקבעו בתיקון ההוראות הבאות:
הדירקטוריון ימנה ועדת חובה נוספת שתקרא ועדה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית (להלן: "הוועדה") ולפחות אחד מחברי הוועדה בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע.

הגדרת תפקידי הוועדה, פירוט הנושאים לדיון בוועדה.
קיום דיון מקדמי בוועדה לדיונים נדרשים עפ"י ההוראות השונות במליאת הדירקטוריון בנושאים הקשורים לתחום טכנולוגיית המידע

הדירקטוריון יקבע מדיניות למשך כהונה מרבי של יושבי הראש של הוועדות (קביעת מגבלות על משך כהונה מקסימלי של יו"ר הוועדות)

התיקון נכנס לתוקף במועד פרסומו, למעט הוראות המחייבות שינויים בהרכב הדירקטוריונים של התאגידים הבנקאיים כאמור לעיל ההוראה לפיה לפחות אחד מחברי הוועדה בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע שתכנס לתוקף ביום 1 ביולי, 2020. אשר ייכנסו לתוקפן ביום 1 ביולי 2020.

חלק מהוראות הנב"ת יושמו, הבנק נערך ליישום יתר הוראות הנב"ת המתוקן.

חוק שירותי תשלום התשע"ט 2018

ב-31 לדצמבר, 2018 פורסם חוק שירותי תשלום התשע"ט 2018, שמטרתו – להסדיר את מערכת היחסים בין נותן שירותי תשלום לבין המשלם ומוטב התשלום. החוק מבטל את חוק כרטיסי חיוב וכולל הסדרים משפטיים מקיפים החלים על כל אמצעי תשלום. הגדרת "אמצעי תשלום" על פי החוק הינה רחבה ביותר, במטרה להכניס בגדרה התפתחויות טכנולוגיות שונות אשר יהוו אמצעי תשלום בעתיד. חשבון עו"ש נכלל גם הוא בתחולת החוק, וכן כרטיסים נטענים.

החוק מטיל על נותן שירותי התשלום חובות שונות, לרבות חובה לערוך הסכם בכתב עם המשלם, חובות גילוי נאות, איסור הטעיה וחובות דיווח שונות.

כמו כן, נקבעו בחוק הסדרי אחריות של נותן שירותי התשלום כלפי המשלם, וכן הוראות המסדירות מצבים שבהם נעשה שימוש לרעה באמצעי התשלום (מטילות את עיקר האחריות על נותן שירותי התשלום).

הוראות החוק מטילות אחריות פלילית ומנהלית ביחס לחלק מהוראותיו, אך מחריגות שירותי תשלום הניתנים על ידי הממשלה ובנק ישראל.

תחולת החוק – ביום 1 בינואר 2020 (למעט כרטיסים נטענים מסוימים, לגביהם התחולה הינה ביום 1 ביולי, 2021).
הבנק לומד את הוראות החוק ונערך ליישמן.

חוק להסדרת מתן שירות פיקדון ואשראי בלא ריבית על ידי מוסדות לגמילות חסדים, התשע"ט – 2019

ביום 13 בינואר, 2019 פורסם ברשומות חוק להסדרת מתן שירות פיקדון ואשראי בלא ריבית על ידי מוסדות לגמילות חסדים, התשע"ט – 2019, אשר מסדיר לראשונה את פעילות הגמ"חים ומטיל עליהם משטר של ניהול סיכון איסור הלבנת הון.

במסגרת החוק, הגמ"חים הוגדרו כ"מוסד ציבורי" לפי סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה – כ"מוסדות פיננסיים" למתן שירותי פיקדון ואשראי ללא ריבית, והיו מחוייבים בקבלת רישיון, בניהול סיכון איסור הלבנת הון לגבי פעילותם, ובדיווח על פעילותם הפיננסית. פעילותם של הגמ"חים תהיה נתונה לפיקוח הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. הוראות צו איסור הלבנת הון שיחול על מגזר הגמ"חים כבר סוכמו, אך הצו עדיין לא הוגש לאישור בוועדת החוקה של הכנסת.

על הגמ"חים הוטלה החובה לקבל רישיון מתאים מאגף שוק ההון במשרד האוצר בהתאם להיקף פעילותם (גמ"חים בהיקף פעילות של עד 1 מיליון ש"ח יהיו פטורים מפיקוח ולא יחויבו בהוצאת רישיון; גמ"חים בעלי היקף פעילות של עד שמונה מיליון ש"ח יחויבו בקבלת רישיון בסיסי; גמ"חים בעלי היקף פעילות של למעלה משמונה מיליון ש"ח יחויבו בקבלת רישיון מורחב, שמשמעותו סמכויות פיקוח רחבות יותר וחובות נוספות). גמ"חים בעלי היקף פעילות מעל 3 מיליארד ש"ח ייחשבו לבעלי היקף פעילות בנקאי, ומתוקף כך יהיו נתונים לפיקוח ורגולציה על פי דיני הבנקאות.

במסגרת החוק נקבע, כי גמ"חים בעלי רישיון, או גמ"חים שחובת הרישוי אינה חלה עליהם על פי החוק, יהיו רשאים לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, גם אם אינם תאגיד בנקאי, ובלבד שהיקף פעילותם לא יעלה על היקף פעילות בנקאי העולה על 3 מיליארד שקלים חדשים

החוק ייכנס לתוקפו שלוש וחצי שנים מיום פרסומו ברשומות (13 בינואר, 2019).

עד למועד זה, נדרשים הגמ"חים להגיש בקשה לקבלת רישיון בהתאם להוראות החוק. גם לאחר הגשת הבקשה, מוסדות אלה יוכלו להמשיך ולפעול כל עוד לא התקבלה החלטה בנוגע לבקשה. במהלך השנתיים הראשונות שלאחר כניסת הצו לתוקף לא יוטלו עיצומים כספיים על גמ"חים המפרים לראשונה את הוראות החוק, אלא תישלח להם הודעה בכתב על ההפרה. הבנק לומד את הוראות החוק ונערך להתאים את התנהלותו מול לקוחות חדשים וקיימים לאופן ההתנהלות הנדרש מלקוחותיו הרלוונטיים על פי הוראות חוק זה.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019
בחודש ינואר 2019 אישרה ועדת הכספים את תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019. תקנות אלו נסמכות על תקן בינלאומי המעגן חובת דיווח וחילופי מידע אודות חשבונות בנק של תושבי מדינות זרות בין רשויות המס של למעלה מ-100 מדינות, ביניהן ישראל. על פי התקנות, נדרשים הבנקים לרכז את המידע אודות תושבי המדינות הזרות המנהלים חשבונות פיננסיים אצלם, ולהעביר את המידע לרשות המיסים, אשר תעביר אותו לרשויות המס במדינות השונות שהינן צד להסכם עם מדינת ישראל. הבנק נדרש לבחון, לפי שורה של תבחינים, האם בעל החשבון צריך להיות מזוהה כתושב מדינה בת דיווח, לעדכן את הלקוח על סיווגו כתושב המדינה הרלוונטית, ולאחר מכן (בכפוף לכך שהלקוח לא הוכיח אחרת) להעביר דיווח בגינו לשלטונות המס בישראל. הדיווח הראשון לפי התקנות ייעשה במהלך שנת 2019, לגבי נתוני חשבונות לקוחות ברי דיווח ליום 31 בדצמבר, 2017. בסמוך לאחר מכן, עוד בשנת 2019, ידווח הבנק על נתוני חשבונות לקוחות ברי דיווח ליום 31 בדצמבר, 2018. הבנק נערך כנדרש לביצוע הדיווח בהתאם לתקנות.

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

[נדבר 3]

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

טבלה מספר 1 – יחסים פיקוחיים עיקריים:

ה	ד	ג	ב	א	
31.12.2017	31.3.2018	30.6.2018	30.9.2018	31.12.2018	
					על בסיס מאוחד ליום:
					הון זמין (במיליוני ש"ח)
822.9	827.6	839.5	864.2	872.1	1 הון עצמי רובד 1
819.4	827.6	839.5	864.2	872.1	א1 הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
822.9	827.6	839.5	864.2	872.1	2 הון רובד 1
819.4	827.6	839.5	864.2	872.1	א2 הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
407.6	404.0	407.6	368.4	365.5	3 הון כולל
1,230.5	1,231.6	1,247.1	1,232.6	1,237.6	א3 הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקללים (RWA) (במיליוני ש"ח)
8,097.5	8,056.3	8,199.1	8,255.1	8,338.5	4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
10.2%	10.3%	10.2%	10.5%	10.5%	5 יחס הון עצמי רובד 1
10.1%	10.3%	10.2%	10.5%	10.5%	א5 יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.2%	10.3%	10.2%	10.5%	10.5%	6 יחס הון רובד 1
10.1%	10.3%	10.2%	10.5%	10.5%	א6 יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
15.2%	15.3%	15.2%	14.9%	14.8%	7 יחס הון כולל
15.2%	15.3%	15.2%	14.9%	14.8%	א7 יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.9%	9.9%	9.9%	9.9%	9.9%	א11 יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
0.2%	0.4%	0.3%	0.6%	0.5%	א12 יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
					יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽²⁾
14,414.2	13,757.4	14,627.5	14,456.3	14,139.2	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
5.7%	6.0%	5.7%	6.0%	6.2%	14 יחס המינוף (באחוזים)
5.7%	6.0%	5.7%	6.0%	6.2%	א14 יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽³⁾
2,336.3	2,487.0	2,272.8	2,080.9	2,174.6	15 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
991.2	978.4	670.1	690.3	676.0	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
243%	258%	348%	306%	325%	17 יחס כיסוי נזילות (באחוזים)

(1) לרבות דרישות הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.
 (2) ראה להלן בפרק "יחס המינוף" להרחבה בנושא.
 (3) ראה להלן בפרק "יחס כיסוי הנזילות" להרחבה בנושא.

השינוי ביחס ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2018 לעומת היחס ליום 31 בדצמבר 2017, נובע בעיקר מגידול בסך של כ- 6% בהון עצמי רובד 1 מהגידול ברווח (בניכוי דיבידנדים ששולמו) של שנת 2017, לעומת גידול בנכסי הסיכון בסך של כ- 2% בלבד.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים (OVA)

[נדבך 3]

תיאבון הסיכון הינו הכמות וסוג הסיכון, ברמה הכוללת, אותו הבנק מסוגל ומעוניין לשאת על מנת להשיג את יעדיו האסטרטגיים. זהו אחד מהשלבים הראשונים המייצגים את אסטרטגיית לקיחת הסיכונים. במילים אחרות, תיאבון הסיכון הינו ביטוי של הנכונות והיכולת של הבנק להתמודד עם רמות גבוהות או נמוכות של חשיפה לסיכון ותנודתיות של הרווח וההון, כדי להשיג את היעדים האסטרטגיים שלו. לאופן קשירת תיאבון הסיכון לאסטרטגיה העסקית של הבנק ולמגבלות הרגולטוריות יש השפעה משמעותית על האופן בו פועל מערך ניהול הסיכונים בבנק.

לקיחת סיכונים היא פעולה מובנית בפעילות הבנקאית אך יש להבין את הסיכונים המובנים ואלה הנלקחים בנוסף. הבנה זו מתחילה בדירקטוריון ובהנהלה הבכירה. סיכון הינו האפשרות שאירוע מסוים ישפיע על יציבות הבנק ועל ההשגה של מטרות עסקיות ואסטרטגיות. ההשפעה יכולה להיות שלילית או חיובית. ההתמקדות של ההנהלה צריכה להיות במזעור אותן השפעות שליליות. עם זאת, בכדי ליצור ערך למחזיקי העניין (stakeholders), ההנהלה צריכה לדעת לאזן את התחלופה בין סיכון לתשואה.

הגדרת תיאבון הסיכון הינה לרוב הצעד הראשון לעיצוב והבנת האסטרטגיה לניהול הסיכונים - מסמך תיאבון הסיכון שאושר על ידי הדירקטוריון מביא את גישת הבנק לבנייה, יישום ותפעול תיאבון הסיכון. הנהלת הבנק אחראית לכל הפעילות השוטפת ולעמידה בעקרונות תיאבון הסיכון ע"י הגדרת ואכיפת מגבלות סיכון המתאימות לפעילויות הבנק בהתאם לתיאבון הסיכון.

תיאבון הסיכון מוגדר ע"י דירקטוריון הבנק ומשקף גם את דרישות הרגולציה וכל מחזיקי העניין.

הבנק פועל כך שתהליכי ניהול סיכונים יתקיימו הן בתוך קווי העסקים והן לרוחב הבנק בחתך של סוגי סיכון. סוגי המדיניות הספציפית לגבי כל סיכון שמזוהה מבטאות גישה זו. לגבי כל סיכון צריכים להתקיים זיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, הפחתה, ניטור ודיווח.

רמת תחכום תשתיות ניהול הסיכונים, לרבות מערכות המידע, מותאמות להתפתחויות שונות בבנק, כדוגמת: גידול במאזן ובהכנסות, עלייה במורכבות הפעילות או במבנה התפעולי שלו, התרחבות גיאוגרפית, מיזוגים ורכישות, השקת מוצרים חדשים או קווי פעילות חדשים. במסגרת התכנון העסקי האסטרטגי מובאים בחשבון היקפן של התפתחויות אלו.

תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים הקשורים לבנק כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות כגון אשראי, שוק, נזילות וכד' ישנה התייחסות לסיכונים אחרים ובכללם: סיכונים תפעוליים, סיכונים מערכות מידע, סיכונים סייבר, סיכון משפטי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון, סיכון ההתנהגותי (Conduct), סיכונים שאינם מוחשיים כמו סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי, וחשיפות חוץ מאזניות (ערביות, קווי נזילות). הבנק לוקח בחשבון את מידת החפיפה בין הסיכונים, כיוון שגם סיכונים שאינם נראים משמעותיים ברמה הבודדת, הצטרפותם לסיכונים אחרים, עלולה להביא להפסדים משמעותיים.

דיווח תקופתי על התפתחות בפרופיל הסיכון לדירקטוריון ולוועדת ניהול הסיכונים נערך במסגרת מסמך הסיכונים רבעוני שבאחריות מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. בנוסף דירקטוריון הבנק מקבל דיווח רבעוני על ההתפתחויות המהותיות בקווי העסקים המהותיים על ידי חברי ההנהלה האחראים לקוי הפעילות.

מבחני הקיצון הינם כלי חשוב לניהול סיכונים המשמש את הבנק כחלק מניהול הסיכונים. מבחני קיצון מהווים כלי המתריע בפני הנהלת הבנק על השלכות שליליות בלתי צפויות הקשורות למגוון רחב של סיכונים, ומספקים אינדיקציה לגבי צרכי ההון והנזילות העשויים להידרש במקרה של זעזועים משמעותיים.

הבנק משתמש במבחני קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לגישות ניהול סיכונים המבוססות על מודלים כמותיים.

הבנק קבע מדיניות תרחישי קיצון שמטרתה הינה לקבוע את קווי הסמכות והאחריות ואת עקרונות המדיניות בנושא מבחני הקיצון, וכן להגדיר את תכנית מבחני הקיצון.

ניטור ודיווח על הסיכונים מתבסס ככל הניתן על מערכות מידע ניהוליות ממוכנות שתספקנה לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה מידע ברור, מדויק, רלוונטי ובמועד בנוגע לפרופיל הסיכון של הבנק.

- מאפשרות סכימת חשיפה ומדדי סיכון על פני קווי עסקים
- מסייעות בזיהוי ריכוזי סיכון רלוונטיים לבנק וסיכונים מתהווים
- מאפשרות ניתוח תרחישים צופי פני עתיד
- משקפות את השפעת פעולות הגידור והפחתת הסיכון

סקירת התמצית של פרופיל הסיכון של הבנק

הבנק קובע סטנדרטים מחמירים לניהול הסיכונים וכן קובע את תאבון הסיכון במונחי מדדי ביצוע מרכזיים כסט של מגבלות מחייבות לניטור הסיכונים. הביצועים והמדדים המרכזיים של הבנק כפי שמוצגים להלן הינם בהלימה עם תיאבון ומגבלות הסיכון.

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים

[נדבר 3]

הממשל התאגידי התומך בניהול הסיכונים וההון בבנק מתחלק לשתי רמות: ברמה הראשונה נמצא הדירקטוריון, אשר מחזיק באחריות העליונה לניהול הסיכונים וההון, ברמה השנייה נמצאת הנהלת הבנק הבכירה, אשר מוציאה לפועל את מדיניות ניהול הסיכונים תוך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים כולל את משתתפי מערך ניהול הסיכונים וכולל הגדרת האחריות והתפקידים של כל אחד מהם. מסגרת זו מתבססת על ארבעה קווים מרכזיים, מעגל הפיקוח ושלושה קווי הגנה.

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הבנק ולאיתנותו הפיננסית, לרבות אישור אסטרטגיה לבנק ופיקוח על יישום היעדים האסטרטגיים (קצרי וארוכי הטווח) של הבנק, קביעת התיאבון לסיכון, מדיניות הסיכונים הכוללת של הבנק (לרבות החשיפה של הבנק לסיכון ויכולת הבנק לנהל סיכונים ביעילות), הממשל התאגידי, פיקוח על ההנהלה הבכירה, קביעת ערכי הבנק ומתן תגובה במועד לשינויים בעסקי הבנק ובסביבה החיצונית בכדי להגן על האינטרסים של הבנק (מתוך מדיניות ממשל תאגידי של הבנק).

להגברת היעילות ובכדי לאפשר התעמקות ממוקדת בנושאים שונים, ממנה הדירקטוריון ועדות דירקטוריוניות, את יושבי הראש שלהן ואת חברי הוועדות. בהתאם לרגולציה המחייבת, ובפרט נוהל בנקאי תקין 301, הדירקטוריון מינה, בין היתר, את הוועדה לניהול סיכונים (להלן: "הוועדה"). יו"ר הוועדה הנו יו"ר הדירקטוריון של הבנק וחברי הוועדה הנוספים (החל מיום 6 במרץ, 2019) הנם: ד"ר רות ארד (דירקטורית חיצונית על פי חוק החברות ונוהל בנקאי תקין 301), גידי שובל, אביב שנצר ועוזי לוי (דירקטור בלתי תלוי על פי חוק החברות ודירקטור חיצוני על פי הוראה 301). כל חברי הוועדה הנם בעלי ניסיון בניהול סיכונים.

על פי נוהל עבודת הדירקטוריון, הוועדה תאשר, תמליץ, תדון, ותפקח בנושאים המוגדרים בנהל, הוראות ניהול בנקאי תקין והוראות הדין. כמו כן, על הוועדה לקיים קשר רציף ותפקח על מנהל הסיכונים הראשי (לרבות בהתייחס לפרופיל הסיכון העדכני, עמידה/ סטיה מתיאבון הסיכון/ מגבלות שנקבעו ותכניות הפחתה). בהתאם להוראות נוהל עבודת הדירקטוריון, הוועדה תפעל בהתאם לנוהל בנקאי תקין 310 וסמכויותיה יכללו, בין היתר, את הנושאים הבאים: (א) תדון ותגבש את פרופיל הסיכון ותיאבון הסיכון של הבנק ותקבע מגבלות חשיפה לסיכונים השונים, לרבות לתרחישי קיצון. (ב) תדון ותגבש המלצות לדירקטוריון בנוגע לתהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP); (ג) תקיים קשר שוטף עם מנהל הסיכונים הראשי ועם פונקציות ביקורת ובקרה אחרות על מנת להתעדכן בפרופיל הסיכון העדכני, תיאבון הסיכון, מגבלות וחריגה מהן ותוכניות לצמצום סיכונים; (ד) תקיים ממשק עבודה עם ועדת הביקורת של הדירקטוריון בנושאים מהותיים רלוונטיים לתחומי אחריותה; (ה). תודא כי סיכונים חדשים או מתפתחים מנוהלים כנדרש ושהנהלת הבנק הקצתה להם משאבים נאותים.

הוועדה מתכנסת לישיבה רבעונית שוטפת לדיון במסמך החשיפה הכולל לסיכונים ברבעון השוטף. כמו כן, מתכנסת הוועדה לדיון והמלצה לדירקטוריון לאישור תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), למסמך התיאבון לסיכון של הבנק וכן מסמכי המדיניות לניהול הסיכונים השונים של הבנק, לרבות, בין היתר, סיכוני אשראי(מדיניות האשראי ומדיניות ניהול סיכוני אשראי) ומדיניות ניהול סיכונים פיננסיים של הבנק; יצוין, כי סיכוני ציות ומניעת הלבנת הון נדונים גם בוועדת ביקורת. סיכוני IT ואבטחת מידע וסייבר נדונים בוועדה משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית. עוד מתכנסת הוועדה, מעת לעת, כדי לדון באישור ו/או המלצה למוצרים חדשים. סך הכול מתכנסת הוועדה בין 8-10 פעמים בשנה.

יו"ר הדירקטוריון מקיים קשר שוטף עם מנהל הסיכונים הראשי (ישיבות תקופתיות).

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה ו/או אופן הפעילות או התפתחויות אחרות בכל הקשור לממשל התאגיד לניהול הסיכונים בבנק.

תרבות הסיכונים בבנק

[EDTF]

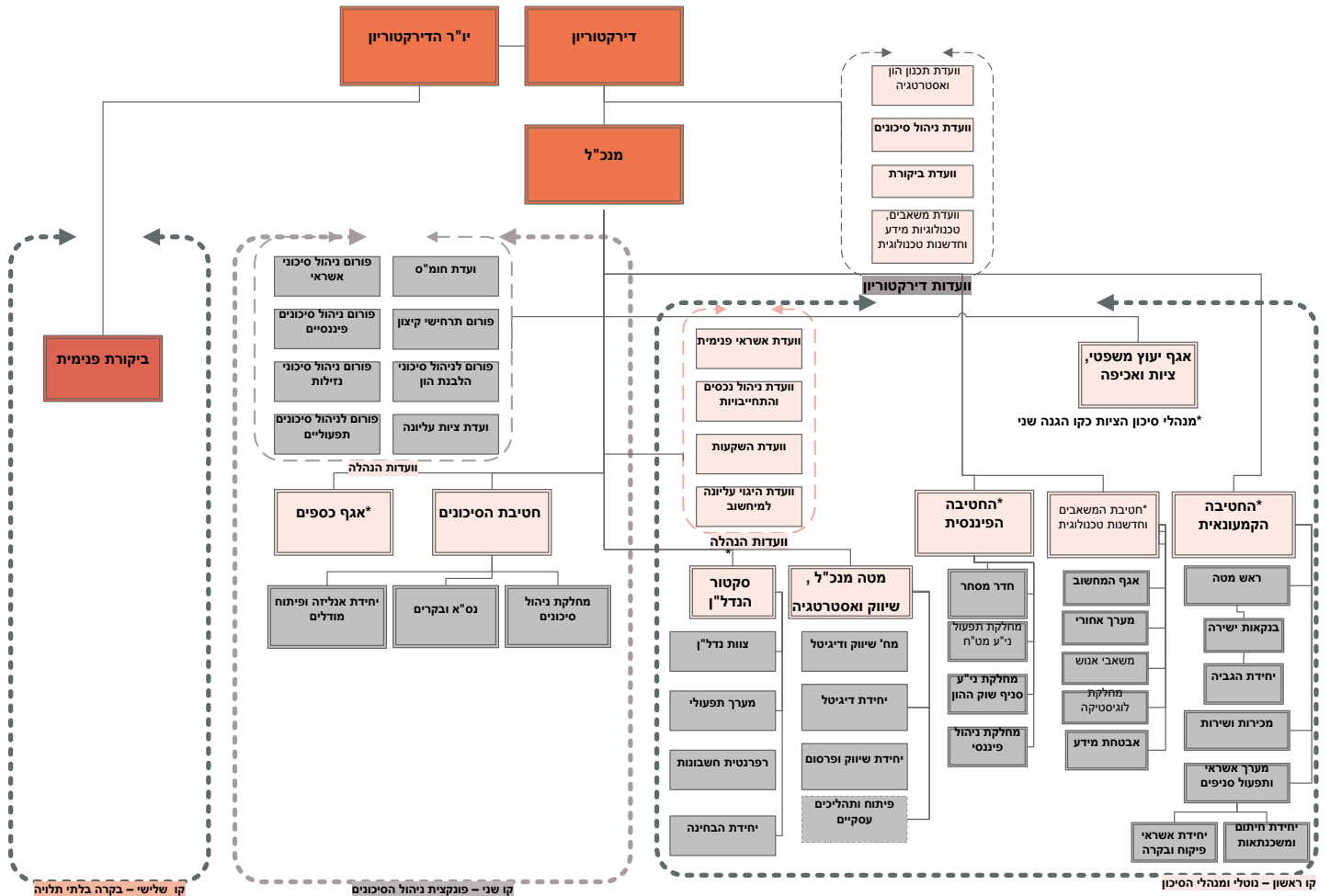
הבנק הטמיע תרבות ארגונית המבוססת על ניהול סיכונים איתן, אשר תומכת בהתנהגות מקצועית ואחראית, ומספקת נורמות ותמריצים נאותים. לצורך השגת מטרה זו, נקבע שהדירקטוריון וההנהלה הבכירה:

- יחזיקו בידע ומומחיות מספקים על כל קווי הפעילות המשמעותיים על מנת להבטיח את יעילות המדיניות, הבקורות, ומערכות ניטור הסיכונים בגין אותן פעילויות. בנוסף הם יודאו שלפונקציות ניהול הסיכון השונות יש את הידע המקצועי, מומחיות, מידת שמרנות ההולמת את תיאבון הסיכון של הבנק וכלים לביצוע תפקידם.
- יעודדו זיהוי והעלאת סוגיות סיכון על ידי כלל העובדים בבנק, מבלי להסתמך לצורך כך על פונקציות ניהול הסיכונים או הביקורת הפנימית. מטרה זו תושג, בין היתר, באמצעות קיום דיונים פתוחים וכנים, המעודדים הצפה של חולשות וסוגיות טעונות.
- יקיימו ערוצי דיווח דיסקרטיים כדי לעודד דיווח ללא חשש מחשיפה אישית וכד'.
- יודאו הגדרה ברורה של סמכויות ואחריות דיווחית (Accountability) כך שעובדי הבנק יבינו את תפקידם ואחריותם לסיכון, כמו גם את סמכותם לפעול בקשר לכך. כלומר, כל אחד נדרש להבין את אחריותו לא רק לפעילות העסקית, אלא גם לסיכונים הנובעים ממנה. גבולות הגזרה שיקבעו על ידי הדירקטוריון (בעת אישור התיאבון לסיכון) יוטמעו בבנק כך שכל אחד מהעובדים יידע אילו סיכונים מותר לו לקחת במסגרת קבלת החלטות השוטפות שבתחום אחריותו.
- יודאו כי שיקולי ניהול הסיכונים מהווים מרכיב מרכזי בהחלטות אסטרטגיות ושוטפות. מצופה שהדירקטוריון וההנהלה, בסיועו של מנהל הסיכונים הראשי, שיהיה נוכח בפורומים המשמעותיים, יאתגרו את ההצעות המועלות להחלטה ולצד בחינתם מהיבטים עסקיים יבחנו אותן גם מהיבטי סיכון.
- יעודדו שיתוף מידע ותקשורת פנים-ארגונית, הן אופקי לרוחב הארגון והן אנכי במעלה שרשרת הניהול, באופן המסייע לקבלת החלטות אפקטיביות, למשל באמצעות דיווחים, ועדות ופורומים שונים המשתפים מגוון גורמים מיחידות ארגוניות שונות.
- יודאו שמתבצע תהליך של הפקת לקחים בעקבות כשלי אשראי, תפעול, סייבר ואבטחת מידע, מערכות מידע וכן בעקבות אירועים מהותיים.
- יודאו התאמה של מדיניות התגמול לתיאבון הסיכון, יעדים אסטרטגיים ארוכי טווח, יעדים פיננסיים ואיתנותו הכוללת של התאגיד הבנקאי, תוך איזון הולם בין סיכון לתגמול. מדיניות תגמול נאותה תקושר לשימור הון ואיתנות פיננסית של התאגיד הבנקאי בטווח הארוך תוך התייחסות למדדי ביצוע מותאמי סיכון.

המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים

[EDTF]

להלן תרשים המתאר את מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים:

סיכונים מובילים ומתפתחים

[EDTF]

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשות וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק, ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו או ההסכמים שהבנק צד להם אשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר הסיכונים ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה [דוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי לשנת 2018](#).
- **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה. במהלך התקופה לא חלו שינויים מהותיים בסיכונים המתפתחים ומובילים בבנק. באשר להמלצות ועדת שטרומ ראה פרק 2.1 "מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים" [בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות.
סיכון ציות	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק.
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה.

תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם

- **סיכון רגולטורי:** הסיכון לתחולה של רגולציה חדשה או הגדלת תחולתה של רגולציה קיימת (ומתפתחת) עלולה להעמיד את הבנק במחויבויות חדשות, אשר התאמות של פעילות הבנק לצורך עמידה בה עלולה לצרוך משאבים. הפיקוח על הבנקים הגביר בשנים האחרונות את הפיקוח על אשראי צרכני, הוגדלה דרישת הלימות ההון ובד בבד ניתנו הקלות המעודדות את התאגיד הבנקאי להתייעל. דרישות נוספות או לחילופין הקשחת הדרישות הקיימות בתחומי הפעילות של הבנק עלולות להוות מגבלה אפקטיבית במידה ויפעלו באופן נוקשה על הבנק ועשויים להקשות להוציא אל הפועל את האסטרטגיה העסקית של הבנק.
- הבנק מנהל את הפעילות העסקית במסגרת תכנון הון המותאם בהתאם לדרישות הפיקוח תוך שמירה על יעדי הון מעבר לדרישה המזערית הנדרשת. במקביל, פועל הבנק ליישום כלים להפחתת נכסי הסיכון, שיפור דרכי ניהול הסיכונים וזאת על מנת להפחית את דרישות ריתוק ההון. למידע בדבר תכנון ההון של הבנק ראה להלן פרק הון והלימות הון.

- **סיכון ציות:** המשך מגמת הטלת קנסות ועיצומים על בנקים בהקשר להפרות של הנחיות רגולטוריות, כגון בדבר סיוע בהעלמות מס ומניעת מימון טרור והלבנת הון מהווה מוקד תשומת הלב של הנהלת הבנק בכל הקשור למאמץ מתמשך של הבנק בחיזוק הפרקטיקות לניהול סיכונים אלה ומניעתם. בנוסף, הבנק מקדיש תשומת לב מוגברת לסיכון ההתנהגותי (Conduct Risk) הגלום באופן ההתנהלות של הבנק מול לקוחותיו תוך דגש על התנהלות עסקית ראויה (הגינות, הוגנות ושקיפות). ניהול סיכון זה בא לידי ביטוי, בין השאר, באופן בו הבנק מיישם פרקטיקות של פניה יזומה ללקוחות, הליכי שיווק ומכירה ומתן שירות ללקוח. לבנק פונקציית ציות אשר אמונה לפעול למניעה וניהול סיכונים אלה בעקביות עם מדיניות ממשל תאגידי של הבנק ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- **סיכון סייבר:** הבנק, כמו יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל חשוף להתקפות סייבר ותקריות קיברנטיות. זהו אחד הסיכונים הלא פיננסיים המהותיים אליהם חשופים הבנקים בשל אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק, אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות, גניבת כספים ופגיעה במוניטין הבנק. הנזקים בגין אירועים אלה עשויים להיות גם חשיפת הבנק לתביעות משפטיות ו/או פגיעה בבסיס הלקוחות. הבנק משקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע כדי להגן על נכסי הלקוחות ועל סודיות המידע, החל מהטמעה של מערכות הגנה ואבטחת מידע, ביצוע בקורות וניטור שוטף כל שעות היממה, ביצוע סקרי סיכונים באופן מתמשך, ביצוע סקרי אבטחה וחדירות לכל מערכת ויישום שבשימוש הבנק. הבנק משתמש בכלים ועזרים שונים כדי לשמור על רמת עדכניות גבוהה לגבי מגמות והתפתחויות בתחום הסייבר ופועל באופן מתמיד להגברת מודעות העובדים בתחום זה.
- **סיכון מאקרו כלכלי וסיכון משקי:** פעילות הבנק תלויה בעיקר בסביבה העסקית ומקרו-כלכלית בישראל. מצב הכלכלה בישראל, מצב המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור וכפועל יוצא רמת ההכנסה של משקי הבית ושיעור האבטלה הם גורמי הסיכון המרכזיים לאיכות תיק האשראי בבנקים שפועלים באשראי קמעונאי ואשראי לדיור. בשלב זה הבנק סבור שלא נשקף סיכון משמעותי, זאת לאור מדדים מקרו כלכליים טובים של ישראל. עם זאת, התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק ומודלים לביצוע תרחישי קיצון, מביאים בחשבון, בזהירות המתחייבת את הסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה במשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי ביצועים לתכנון הון שמרני וזהיר וכן בין שיקולי תשואה לסיכון.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1) [נדבך 3]

מדידת החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על יתרות בספרי הבנק כפי שנערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים החלים על הבנק ובהתאם להנחיות החישוב הספציפיות שנקבעו בהוראות 203-209. המדידה עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בכללים ובהוראות אלו וכן שינויים נוספים כגון: שינויים בגודל ותמהיל התיק, שינוי באיכות התיק ונתונים כלכליים, וכן שינויים בשיטות החישוב לרבות שיטות להפחתת סיכון (CRM). חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש במסגרת נדבך 1 על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

טבלה 2 – סקירת נכסי סיכון משוקללים:

ג	ב	א	
דרישות הון מזעריות*	נכסי סיכון משוקללים ⁽¹⁾	נכסי סיכון משוקללים	
31.12.2018	30.9.2018	31.12.2018	
	במיליוני ש"ח		
581.5	7,239.0	7,268.5	1 סיכון אשראי ⁽²⁾ ⁽³⁾
2.7	22.0	33.3	6 סיכון אשראי של צד נגדי ⁽³⁾
0.0	0.2	0.5	10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
-	-	-	15 סיכון סילוק (Settlement risk)
10.3	136.3	128.3	25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
594.4	7,397.5	7,430.5	סך הכל סיכון אשראי
2.5	42.6	31.2	20 סיכון שוק***
70.1	815.1	876.8	24 סיכון תפעולי
667.1	8,255.1	8,338.5	סך הכל

(1) לדרישה זו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

(2) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

(3) מחושב בהתאם לגישה הסטנדרטית.

לפרטים נוספים בנוגע לקשרים בין הדוחות הכספיים לבין חשיפות פיקוחיות ראה טבלאות LI1 ו-LI2 בתוספת א' להלן.

מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון

[EDTF]

פעילויות עסקיות של הבנק כפי שתוארו לעיל יוצרות לבנק חשיפות בעלות אופי שונה ומחייבות הקצאת הון שונה. ניתוח כמותי שלהלן מאפשר להבין התפלגות של נכסי הסיכון, פר סוג נכס סיכון, בין קווי הפעילות השונים. לצורך הצגת הקשר שבין פעילויות עסקיות של הבנק כפי שבאות לידי ביטוי בדוח הכספי לבין דרישות ההון של הבנק, הגילוי של נכסי הסיכון לפי חלוקה לפעילויות העסקיות השונות של הבנק בוצע בהתאם לקווי הפעילות של הבנק כפי שהוצגו בביאור 29 בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים של הבנק.

טבלה מספר 3 - נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות:

ליום 31 בדצמבר 2018							
במיליוני ש"ח							
סך הכל	ניהול פיננסי ואחר	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
7,430.5	411.7	-	619.1	881.8	1.8	5,516.1	סיכון אשראי
31.2	31.2	-	-	-	-	-	סיכונים שוק
876.8	246.1	4.8	39.2	92.3	11.8	482.6	סיכון תפעולי
8,338.5	689.0	4.8	658.3	974.1	13.6	5,998.7	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017							
במיליוני ש"ח							
סך הכל	ניהול פיננסי ואחר	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
7,286.2	428.1	-	551.2	1,002.6	1.5	5,302.8	סיכון אשראי
42.8	42.8	-	-	-	-	-	סיכונים שוק
768.5	57.6	34.4	46.2	99.5	15.7	515.1	סיכון תפעולי
8,097.5	528.5	34.4	597.4	1,102.1	17.2	5,817.9	סך הכל

טבלה מספר 4 - תנועה בנכסי סיכון משוקללים:

הטבלה שלהלן מציגה שינויים שחלו בנכסי סיכון של הבנק במהלך התקופה המדווחת לפי סוג נכס סיכון.

- שינוי ב"היקף התיק" נועד לשקף גידול בחשיפה שנבע מגידול בהיקף הפעילות. במסגרת זו נכללים גם השפעות שע"ח ככל שהיו ומרכיב ה-CVA.
- שינוי ב"איכות התיק" כולל גידול/קיטון באוכלוסיית החובות בכשל ו/או בנכסים לגביהם חלה ירידה בדירוג אשר מחייבת דרישות הון גבוהות יותר.
- "רכישות ומכירות" כוללות פעילות מכירת חשיפות, ככל שהיו, או השפעות מפעילות מכירה או רכישה של חברות מאוחדות.
- "שינויים במתודולוגיה" מתייחס לשינויים שחלו בגין הוראות רגולטוריות חדשות בנוגע להקצאת ההון ו/או שינויים אחרים, כגון שיטות הפחתת סיכון אשראי או קיזוזים שלא יושמו קודם לכן אשר מהווים שינוי מדיניות, ככל שהיו. במהלך התקופה הבנק לא הפעיל שיטות CRM חדשות.

מידע זה נכלל בהתאם לדרישות הגילוי של ה-EDTF.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
סך הכל	סיכון תפעולי	סיכונים שוק	סיכון אשראי*	
במיליוני ש"ח				
8,097.5	768.5	42.8	7,286.2	יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
183.1	108.3	(11.6)	86.4	שינוי כתוצאה מגידול בתיק
57.9	-	-	57.9	שינוי באיכות התיק
-	-	-	-	רכישות ומכירות
-	-	-	-	שינוי מתודולוגיה
-	-	-	-	אחר
8,338.5	876.8	31.2	7,430.5	יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל	סיכון תפעולי	סיכונים שוק	סיכון אשראי*	
במיליוני ש"ח				
7,923.5	753.9	21.2	7,148.4	יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
120.6	14.6	21.6	84.4	שינוי כתוצאה מגידול בתיק
53.4	-	-	53.4	שינוי באיכות התיק
-	-	-	-	רכישות ומכירות
-	-	-	-	שינוי מתודולוגיה
-	-	-	-	אחר
8,097.5	768.5	42.8	7,286.2	יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר

* סיכון אשראי נמדד בהתאם לחשיפות אשראי משוקללות בסיכון נטו מהשפעת שיטות להפחת סיכונים אשראי (CRM).

הרכב ההון והלימות ההון

מבנה ההון

[נדבך 3]

מבנה ההון הרגולטורי

ההון הרגולטורי הינו הבסיס לחישוב יחס הלימות ההון שמחושב כיחס בין סך ההון הרגולטורי הכשיר לבין נכסים משוקללים בסיכון. מדידת ההון הרגולטורי מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2. ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי, נכסים בלתי מוחשיים ורווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי (DVA). הניכוי בפועל בבנק הוא מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (ראה טבלה 7 להלן). הון רובד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וכן מכשירי הון וכתבי התחייבות נדחים. מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא ההון הפיקוחי – הוראות מעבר, מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד להפחתה מלאה ביום 1 בינואר 2022 או בתקופה מוקדמת יותר בתנאים מסוימים. לאור האמור לעיל, נכון לשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

מגבלות על מבנה ההון

כדי להבטיח כי עיקר ההון הרגולטורי של הבנק הינו ברמת איכות גבוהה, נקבעו בהוראות מגבלות על מבנה ההון. בפרט, בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו המגבלות הבאות:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ההון המוחשי (Tangible Common Equity) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III

ההון המוחשי מייצג סך הון המניות של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים, מוניטין ומניות בכורה ככל שקיימות. יחס ההון המוחשי הינו השיעור של ההון המוחשי מתוך הנכסים המוחשיים של הבנק (סך הנכסים של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין). הון הבנק, רובו ככולו, מהווה הון מוחשי לתאריך הדיווח. נציין כי לבנק תמהיל פעילות לא מורכב יחסית ליתר הבנקים במערכת ולאור זאת הבנק כמעט לחלוטין אינו מושפע מהוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנוגע ליישום הוראות באזל III. יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בהנחת יישום מלא של הוראות באזל III ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 10.5% וזוהו ליחס ההון המדווח בהתאם להוראות היישום הנוכחיות שעומד על שיעור של 10.5% (ביום 31 בדצמבר 2017 עמד יחס הון עצמי רובד 1 ביישום מלא על 10.2% וביישום הנוכחי על 10.1%).

טבלה מספר 5 – תמצית הרכב ההון הרגולטורי לצורך חישוב יחס הון:

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
226.8	226.8
612.2	669.5
(1.7)	(1.1)
-	-
(14.4)	(23.1)
822.9	872.1
-	-
822.9	872.1
316.9	274.9
90.7	90.6
-	-
407.6	365.5
1,230.5	1,237.6

הון עצמי רובד 1

הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
עודפים

רווח כולל אחר

מרכיבי הון נוספים

סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1

סך הכל הון עצמי רובד 1

הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1

סך הכל הון רובד 1

הון רובד 2

מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים

הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס

סכומים שהופחתו מהון רובד 2

סך הכל הון רובד 2

סך הכל הון כולל

לפרוט נוסף ראה טבלה 6 להלן.

טבלה מספר 6 - הרכב ההון הפיקוחי (CC1):

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		
הפניה למאזן הפיקוחי*	סכומים שלא נוכחו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3**	יתרה במיליוני ש"ח	סכומים שלא נוכחו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3**	יתרה
				הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
1+2	-	226.8	-	1 הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
3	-	612.2	-	2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
4	-	(1.7)	-	3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
5	-	-	-	4 מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)
	-	837.3	-	5 הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
	-	-	-	הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
6	-	-	-	6 התאמות יציבותיות להערכות שווי
7	-	-	-	7 מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי
8	-	-	-	8 נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
7-8	-	(0.4)	-	9 מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רוחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
9	(3.5)	(14.0)	-	10 סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
	-	-	-	11 פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
	-	-	-	12 גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח
	-	-	-	13 רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
	-	-	-	14 נכסים נטו בגין תוכניות להטבה מוגדרת, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	15 השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל הת' לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' להלן
** הוראות המעבר הסתיימו ב-1 בינואר 2018

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3**	יתרה במיליוני ש"ח	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3**	יתרה
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
16 החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-
17 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-
18 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-
19 זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	-	-	-
20 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	-	-	-
21 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי	-	-	-	-
22 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים	-	-	-	-
23 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-	-
24 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	-	-	-	-
25 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-	-	-	-
א.25 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-
ב.25 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-	-
ג.25 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים לעיל	-	-	-	-
התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-	-	-	-
26 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	-	-	-	-
27 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	(3.5)	(14.4)	-	(23.1)
28 הון עצמי רובד 1	(3.5)	822.9	-	872.1

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' להלן
 ** הוראות המעבר הסתיימו ב-1 בינואר 2018

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3**	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3**	יתרה	
	במיליוני ש"ח				
18A	-	234.9	-	237.7	הון רובד 2: מכשירים והפרשות
18B	(82.0)	82.0	(37.2)	37.2	43 מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
19	-	-	-	-	44 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
20	-	90.7	-	90.6	45 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
	(82.0)	407.6	(37.2)	365.5	46 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של תאגיד הבנקאי והמחוזקים על ידי משקיעים צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
					47 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
					הון רובד 2 לפני ניכויים
					הון רובד 2: ניכויים
					47 השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף
					48 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
					49 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
					50 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
					51 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
					א.51 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
					ב.51 מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף לעיל
					52 התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
					53 סך כל הניכויים להון רובד 2
	(82.0)	407.6	(37.2)	365.5	הון רובד 2
	(85.5)	1,230.5	(37.2)	1,237.6	סך ההון
		3.5		-	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
		3.5		-	מזה: מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתי
		8,097.5		8,338.5	סך נכסי סיכון משוקללים

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' להלן
 ** הוראות המעבר הסתיימו ב-1 בינואר 2018

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	לימים 31 בדצמבר 2017	לימים 31 בדצמבר 2018	
	באחוזים		
			הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים) 56
10.2%		10.5%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים) 57
10.2%		10.5%	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים) 58
15.2%		14.8%	
			דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
			יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים 64
9.9%		9.9%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים 65
9.9%		9.9%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים 66
13.4%		13.4%	

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל **3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל **3	יתרה	
	במיליוני ש"ח/באחוזים				
	סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
67					השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
68					השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה
69					זכויות שירות למשכנתאות
70					מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה
		54.6		49.8	
	תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
71					הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
		90.7		90.6	
72					התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
		91.1		90.6	
73					הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפיננסיים, לפני יישום התקרה
		-		-	
74					התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפיננסיים
		-		-	
	מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
80					סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
		-		-	
81					סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
		-		-	
82					סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר
		-		-	
83					סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
		-		-	
84					סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר
		170.6		136.5	
85					סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה
		-		-	

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' להלן
 ** הוראות המעבר הסתיימו ב-1 בינואר 2018

מידע נוסף על הרכב ההון

[EDTF]

דוח זה נועד לספק מידע בדבר התנועות שחלו במהלך תקופת הדיווח ברכיבי ההון הפיקוחי. הדוח מבוסס על יתרות שנכללו במסגרת הדוח הכספי ומוצג בהתאם ליתרות רכיבי ההון המשמשות לחישוב ההון הפיקוחי בכפוף להסדרי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

טבלה מספר 7 - דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח		
		הון עצמי רובד 1
		יתרת פתיחה לתחילת התקופה
800.4	822.9	הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי
-	-	רווח השנה המיוחס לבעלי מניות האם
37.0	87.2	דיבידנד שחולק
(7.1)	(20.2)	תנועה ברווח כולל אחר
(0.9)	(9.7)	מזה: הפרשי תרגום
-	0.6	מזה: זמין למכירה
1.3	(1.1)	מזה: התאמות בגין הטבות לעובדים
(2.2)	1.7	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים
0.4	0.4	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי,
(6.9)	(9.1)	למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף
-	-	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
822.9	872.1	יתרת סגירה
		הון רובד 2
		יתרת פתיחה לתחילת התקופה
352.1	407.6	ירידה במכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון
(52.4)	(44.8)	הפיקוחי בתקופת המעבר *
106.0	2.8	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון
1.9	(0.1)	הפיקוחי בתקופת המעבר
-	-	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
407.6	365.5	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
1,230.5	1,237.6	יתרת סגירה לתום התקופה
		סך הכל הון כולל

* מוצג בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III כפי שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

בהתאם להוראות בנק ישראל נדרשים הבנקים ליישם את מסגרת העבודה של ועדת בבאזל בנושא הלימות ההון כפי שמתעדכנת מעת לעת והכל בהתאם להוראות והנחיות של בנק ישראל ובהתאם להוראות מעבר שנקבעו על ידו לצורך היישום. הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלו מיושמות בהתאם להסדרי מעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299.

הוראות באזל III, בדומה להוראות באזל II שקדמו להן, מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות הנדרשת בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי.
- נדבך שני – בקרה על מכלול גורמי הסיכון על ידי תהליך ה- ICAAP ותהליך סקירת הפיקוח (SREP).
- נדבך שלישי - משמעת שוק – גילוי לציבור.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים של דירוג לקוחות ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים.

פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי:

קטגוריה	גישת הבנק לחישוב ההון
סיכון אשראי	גישה סטנדרטית
סיכונים שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישה החשיפה הנוכחית

הנדבך השני שם דגש על ניהול סיכונים אינטגרטיבי. במסגרת זו נדרשים הבנקים לקבוע מתודולוגיות, תהליכים ונהלים אשר נועדו להבטיח את הלימות ההון בטווח הארוך, תוך בחינת כל הסיכונים המהותיים להם חשוף כל בנק. הבנקים נדרשים להוכיח את יישום המתודולוגיות הנדרשות להבטחת הלימות ההון. הפיקוח על הבנקים נדרש להעריך תהליכים אלו, ולהטיל אמצעי פיקוח בהתאם לצורך ולתוצאות ההערכה.

הנדבך השלישי מתייחס לרמת שקיפות ודרישות גילוי שתיושמה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים, כחלק משלים לנדבך השני. דרישות אלו נועדו לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הלימות ההון של הבנק ואת המידע הנוסף הכלול בדוחות אלו לגבי ההון של הבנק, החשיפה לסיכונים השונים ותהליכי הערכתם. בנוסף, מיישם הבנק דרישות הגילוי שנקבעו על ידי ועדת EDTF כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

יחס ההון לרכיבי סיכון

כאמור, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2018 עומד על 10.5% בהשוואה ליחס של 10.2% בסוף שנת 2017. בהתאם להנחיות המפקח המצוינות לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש מהבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 9.9%.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. במסגרת דיוניו על תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), קבע הדירקטוריון בישיבתו מיום 17 לפברואר 2018 להתאים את יעד הון עצמי רובד 1 לתוצאות ה- ICAAP ושהחל מה- 1 יולי 2019 יעד ההון לשנים הקרובות יהיה 10.0% (לעומת 10.5% עד כה) ויעד הון כולל 13.5%.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי התאגיד. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס

לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, סביבת הסיכונים, הממשל התאגידי, והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ- 90% מהפעילות שלהערכתנו הינו בעל פרופיל סיכון נמוך, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ- 90% תיק האשראי של הבנק מובטח בבטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. כמו כן בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון סיסטמי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתיאבון הסיכון וברצון הבנק לעמוד ביחסי ההון המזערי גם לאחר התממשות תרחישי קיצון, בראייה צופת פני עתיד והמביאה בחשבון את דרישות בנק ישראל. למטרת קביעת משקלי הסיכון, השתמש הבנק עד הדו"ח הכספי ליום 30 לספטמבר 2018 בנתוני סוכנויות דירוג Moody's Investors Service וגם Standard and Poor's Rating Group. דירקטוריון הבנק החליט, בהתחשב בתאבון לסיכון ובשימושי הבנק בדירוגים של סוכנויות הדירוג, להשתמש החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 רק בדירוגי חברת דירוג אחת - Standard and Poor's Rating Group. להחלטה זו אין השפעה מהותית על יחסי ההון המדווחים.

הון רובד 2

יתרת כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו לציבור ופיקדונות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון רובד 2 לאחר ניכויים לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב-31 בדצמבר 2018 ב-275 מיליוני ש"ח, לעומת 317 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017.

ביום 9 ביוני 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברת בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת"), 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים, סדרה 11 מסוג COCO (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

ההון רובד 2 כלל ב-31 בדצמבר 2018 בנוסף 93 מ' ש"ח הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת מס.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 202 ומוכרים על-ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2. לפירוט נוסף בדבר תנאי הכתב ופרטי ההנפקה [ראה את הדוח על הסיכונים לשנת 2018](#).

טבלה מספר 8 - חישוב יחס ההון:

דרישות ההון מחושבות בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-209 ובכפוף להוראות המעבר כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
822.9	872.1
-	-
407.6	365.5
1,230.5	1,237.6

הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
הון רובד 2, לאחר ניכויים
סך הכל הון כולל

7,286.2	7,430.5
42.8	31.2
768.5	876.8
8,097.5	8,338.5

יתרות משוקללות של נכסי סיכון
סיכון אשראי
סיכוי שוק
סיכון תפעולי
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

באחוזים

10.2	10.5
15.2	14.8
9.9	9.9
13.4	13.4

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים⁽¹⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים⁽¹⁾

(1) דרישות רגולטוריות כלליות ליחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5%, בתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 31 בדצמבר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.9% ו-13.4%, בהתאמה. ראה בפרק תכנון וניהול ההון פירוט לגבי יעדי ההון שקבע הדירקטוריון.

טבלה מספר 9 - ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018	
השפעת השינוי ב-100 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	השפעת השינוי ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת השינוי ב-100 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	השפעת השינוי ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1
בנקודות אחוז			
1.1	(1.2)	(1.1)	1.2

ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1

עיקר השיפור ביחסי ההון מקורו ברווחיות שנת 2018.

תכנון וניהול ההון

התהליך הפנימי לתכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופה פני עתיד. תכנון הון נאות מאפשר להתאים את הון הבנק לסיכונים הצפויים להיווצר לאור האסטרטגיה של הבנק ויעדיו העסקיים ולהבטיח את הלימות ההון הדרושה. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש של התאגיד. במסגרת זו, משמשים יעדי ההון, מדיניות חלוקת הדיבידנד והמקורות המתוכננים לתוספת להון (תחזית הרווח וגיוסים מתוכננים) כמגבלה הקובעת את גבולות היעדים העסקיים. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 "יחס מינוף" הבנק מתייחס בתהליך תכנון ההון שלו גם לעמידה ביחס המינוף.

ביום 17 בפברואר 2019, אישר דירקטוריון הבנק את התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית (ICAAP – Internal Capital Assessment Adequacy Process) לשנת 2018. במקביל לתהליך ה-ICAAP, מבצע המפקח על הבנקים תהליך סקירה והערכה (הקרוי SREP – Supervisory Review Evaluation Process) במסגרתו נדרש הפיקוח לחוות את דעתו על הלימות הונו של התאגיד הבנקאי ועל נאותות תהליך הערכת הלימות ההון שלו (ICAAP) ביחס לחשיפותיו לסיכון (פרופיל הסיכון), תוך התחשבות במסגרת הממשל התאגידי של הבנק. תהליך זה נועד לסייע למפקח בגיבוש דעתו לגבי רמת ההון המתאימה, הצעדים הפיקוחיים ופעולות מפחיתות סיכון נוספות ביחס לנאותות ההונית של הבנק.

הבנק גיבש מדיניות תכנון הון ואסטרטגיה שמטרתה לתאר את העקרונות המנחים את תהליכי גיבוש האסטרטגיה ותכנון ההון בבנק, להסדיר ולפרט את הסמכויות והתפקידים של השותפים בבנק לתהליכים אלו. המדיניות מובנית במסגרת תפיסת ניהול סיכונים כלל תאגידית, המאגדת את תפקידי פונקציות הפיקוח, הניהול, הבקרה והביקורת בתהליכי ניהול הסיכונים (בהתאם לתפיסת שלושת קווי ההגנה).

המדיניות כוללת התייחסות לתיאבון לסיכון האסטרטגי ומסדירה ומפרטת את תהליכי הניטור והבקרה על הסיכון ועל תכנון ההון, כמו גם את מסגרת הדיווח.

תהליך תכנון ההון והאסטרטגיה, שמתבצע בתדירות שנתית לכל הפחות, כולל שלושה שלבים עיקריים:

- **שלב ראשון:** הערכת ההון הפנימי הראוי בגין הסיכונים.
- **שלב שני:** תחזית בסיס ההון (כולל השפעות אפשריות של תרחישי קיצון).
- **שלב שלישי:** קביעת יעדי ההון במסגרת הגדרת התיאבון לסיכון ותהליך הערכת הנאותות הפנימית (לשנה הקרובה, ולשנתיים העוקבות) והדרישות הרגולטוריות.

בסיס ההון וההון הפנימי בגין סיכונים הנדבך הראשון מחושבים בהסתמך על מודל רב שנתי הלוקח בחשבון את יכולות הבנק לביצועי האשראי בתחומי הפעילות השונים ולגיוס מקורות מתאימים. המודל מביא בחשבון את השפעת הביצועים על המרווח ועל הרווחיות ומתבסס על תכניות והנחות עבודה מפורטות.

ניטור ההון - הבקרה והפיקוח על תהליך תכנון ההון, ניטור ומעקב אחר הגידול ביתרות נכסי הסיכון והגידול בהון הפנימי הנדרש, בהתאמה, אל מול תחזיות השינוי בהון והעמידה ביחס הלימות ההון, מתבצעים באופן שוטף. באגף הכספים מתבצע מעקב שוטף אחר יחסי הלימות ההון והשינויים בו הנובעים מקצב התממשות היעדים העסקיים מחד ומההתפתחות בהון מאידך. דיווחים שוטפים מתבצעים להנהלה ולדירקטוריון.

הבקרה והפיקוח על תהליך תכנון ההון וההתפתחות בפועל אל מול התחזית מתבצעת באופן שוטף כחלק מניהול ההון והסיכונים של הבנק.

חלוקת דיבידנד

לפירוט בדבר מדיניות ומגבלות בחלוקת הדיבידנדים [ראה ביאור 25א לדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

תרחישי קיצון

מעבר לבחינת הלימות ההון במצב עסקים רגיל נבחנת הכרית ההונית גם תחת תרחישים הוליסטיים כגון תרחיש משבר נדל"ן המלווה במיתון כבד ותרחיש מלחמה מתמשכת המהווים מערכת אירועים שלמה בעלת מגוון השפעות ושינויים בפרמטרים שונים אשר עלולים להוביל לנזקים במגוון פעילויות ותחומים, לרבות משבר כלכלי חמור (גלובלי או מקומי), אירוע בטחוני/מדיני חמור ונזקי טבע. בנוסף עורך הפיקוח על הבנקים מידי תקופה מבחן קיצון מאקרו- כלכלי למערכת הבנקאית, המבוסס על תרחיש אחיד. במסגרת זו הבנק אומד את תוצאות המבחן באמצעות מתודולוגיות שהוא פיתח.

תרחישים אלו מהווים תרכיב מרכזי בהערכת כרית ההון והנאותות ההונית ומשמשים כמספר כלים:

(1) כלי מאבחן:

▪ תורם להבנת פרופיל הסיכון של הבנק

▪ מאפשר זיהוי סיכונים מהותיים והבנת כלי הניהול והתיאבון לסיכון

(2) כלי צופה פני עתיד – בעזרתו ניתן להעריך את:

▪ הכרית ההונית של הבנק

▪ ישימות התכנית האסטרטגית של הבנק

(3) כלי למדידת יכולת הפחתת הסיכון:

▪ מאפשר לבחון את המגבלות שהציב הדירקטוריון אף בהתקיים התרחיש.

להערכת הבנק, המסתמכת בין השאר על כימות תרחישי קיצון, קיימות כריות הון משמעותיות בבנק, אף לאחר התממשות תרחישי קיצון הוליסטיים. הכריות מצביעות על נאותות ההונית של הבנק גם בראייה צופה פני עתיד וגם תחת תרחישי קיצון. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד.

יחס המינוף

[נדבר 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס מינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף העלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה, ולחזק את דרישות ההון מבוססות סיכון.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון (מונה) מחולק במדידת החשיפה (מכנה), כאשר היחס מבוסס באחוזים.

מדידת ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי).

מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, כאשר:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נגזרים יכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי.
- לא יותרו קיזוזי הלוואות ופיקדונות.

תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף כאמור החל מיום 1 בינואר 2018, אלא אם התאגיד הבנקאי עמד בדרישה ליחס מינוף כאמור ביום פרסום ההוראה. לאור זאת, הבנק אינו רשאי לרדת מהסף שנקבע בהוראה.

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 עומד בסוף ביום 31 לדצמבר 2018 על 6.2%.

טבלה מספר 10 - השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1):

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח		
13,553.6	13,292.5	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
43.8	-	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמה: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
740.5	779.2	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
76.3	67.5	התאמות אחרות
14,414.2	14,139.2	חשיפה לצורך יחס המינוף

סיכון אשראי

סקירה של הסיכון ושל אופן ניהולו (CRA)

[נדבך 3]

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, לקוחות הפעילות הבינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית;
- מגזר עיסקי, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצאים באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה למנכ"ל הבנק.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאושרות מדי שנה על-ידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכונים אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ומגבלות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן, מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך מדיניות האשראי המאושר על-ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, כולל המגבלות והביטחונות ובכך מקשר בין המודל העסקי לבין פרופיל הסיכון הרצוי בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור שינויים מאקרו כלכליים והתפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק, ובהתאמה נערכים בה עדכונים במקרה הצורך.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת ההנהלה הבכירה על פי מדרג סמכויות שאושר על-ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים שסייעו בניהולו היעיל, כמו כן, הוכנסו שיפורים בתהליכי הגבייה.

הקריטריונים והגישה המשמשים בהגדרת המדיניות והמגבלות לניהול סיכון האשראי הם כדלהלן:

- ניהול הסיכון בראיה כוללת של התיק (Portfolio Management)
- קביעת שווקי יעד
- התמקדות באשראי קמעונאי, בעיקר משכנתאות לדיור לתושבי ישראל ולתושבי חוץ ואשראי צרכני למשקי בית.
- קביעת מגבלות על LTV ו-PTI בתחום המשכנתאות
- משכנתאות למימון נכסים מסחריים
- אשראי למימון פרויקטים בנדל"ן בעיקר במודל "אופרטור"
- ניהול הסיכון על פי מחשבוני תשואה (תמחור מותאם סיכון)
- קביעת מגבלות לפיזור גיאוגרפי
- קביעת מגבלות על ריכוזיות (אשראי, בטחונות, לוויים)
- שימוש במערכת דירוג של לקוחות
- שימוש במודלים לדרוג אשראי (Credit Scoring) על בסיס PD, (מודלים לחיתום Application ומודלים התנהגותיים Behavioral לחיזוי ההפסד הצפוי EL וההפסד הבלתי צפוי UL בתרחישי קיצון)

שימוש ב-CRM (Credit Risk Mitigation) למיזעור סיכון האשראי

מערכות מדידה ומעקב

לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי הבנק עושה שימוש במספר מערכות ממוחשבות. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכונים אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי הקמעונאי והמסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של תיק האשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לווים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי. הוטמעו בבנק מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים. המודלים מתוקפים ומנוטרים באופן שוטף.

בנוסף, ברשות הבנק מודלים התנהגותיים באשראי צרכני ובמשכנתאות החוזים את ההסתברות לכשל בתיק האשראי הקיים בבנק. מודלים אלו משמשים למעקב אחר סיכון התיק הקיים ובנוסף היוו בסיס לבניית סולם דירוג פנימי אחיד עבור האשראי המאזני לציבור כנדרש בנוהל בנקאי תקין 314.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה, הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי.

שיטות להפחתת סיכון האשראי

במסגרת הפחתת סיכון האשראי הבנק דורש בטחונות בהתאם למדיניות האשראי שאושרה. הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן מתקבלים בבנק בטחונות נוספים: שעבוד רכב, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטחונות מותאמים לנסיבות ההלוואה. בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטחונות ולעדכון ערכם.

הלימות ההון בגין סיכון אשראי

בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון, ומקזז מהאשראי לציבור ביטחונות המותרים בניכוי על פי הוראות אלו.

בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחסכונות המופקדים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך סחירים.

הפיקדונות והחסכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכנות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחסכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

דיווח ביחס לסיכון האשראי

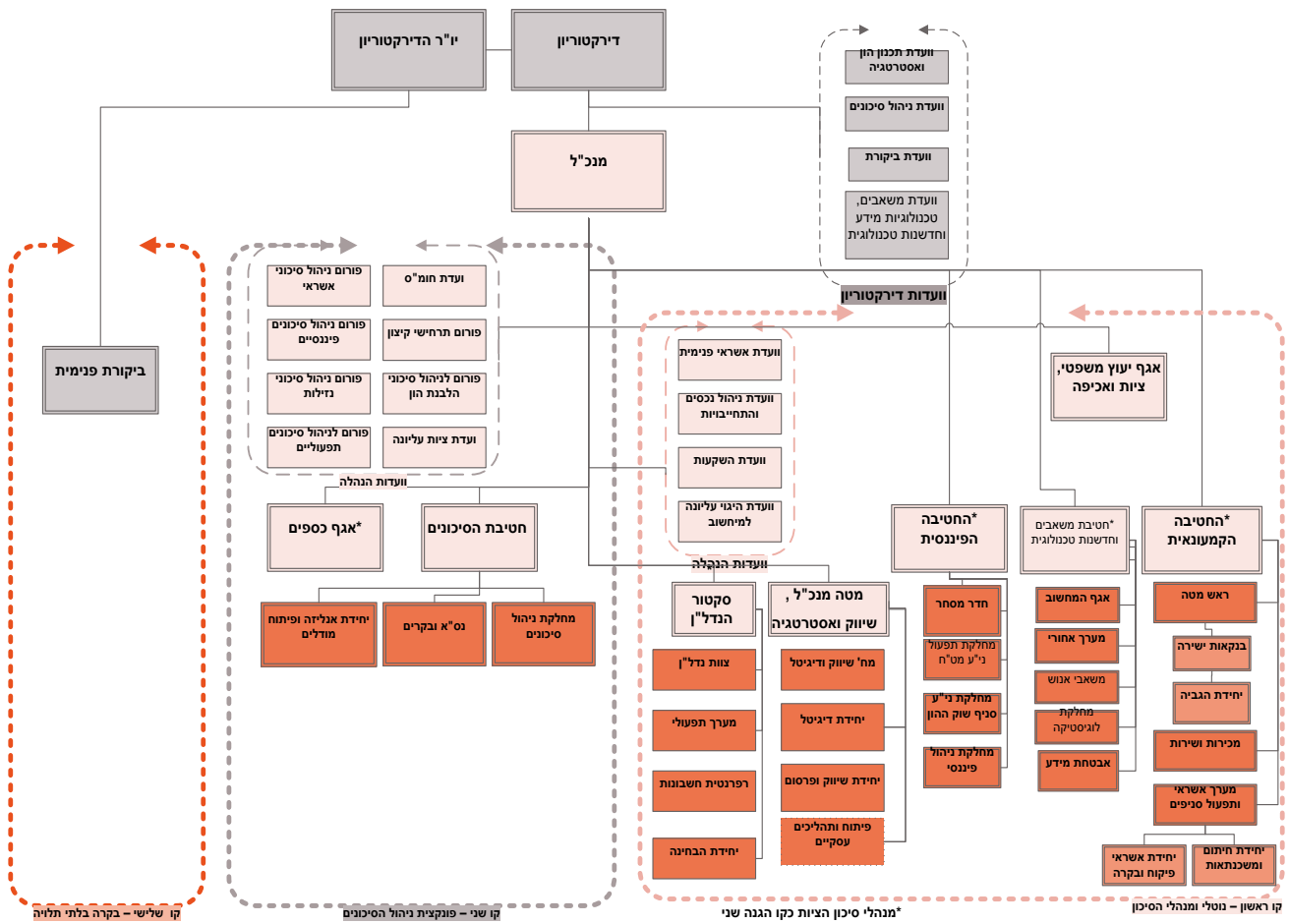
תהליכי דיווח הינם בסיס מרכזי לניהול סיכונים בכל הרמות - מרמת שטח ועד רמת הדירקטוריון. תהליכי דיווח כוללים דיווחים שוטפים המועברים בתדירות קבועה ומוסכמת ודיווחים מידיים, המבוצעים כאשר רמת החשיפה לסיכונים חוצה ספי דיווח מוסכמים.

תהליכי דיווח אמורים להתקיים ביחס לכל אחד מהשלבים של ניהול הסיכונים - זיהוי, מדידה והערכה, ניטור ובקרה (כפי שיפורט בהמשך מסמך זה) והם באחריות קו ההגנה הראשון.

כלל הדיווחים ביחס לתהליכי ניהול סיכונים האשראי לרבות פירוט הרכב הדיווחים השונים, מפורטים בנוהלי הבנק.

בנוסף, במסגרת הפעילות העסקית מתבצעים דיווחים שוטפים על ידי הגורמים העסקיים כקו הגנה ראשון, וכן נקבעו מגבלות לניהול סיכון האשראי המפורטות במדיניות האשראי. עמידה במגבלות אלה מדווחות בתדירות רבעונית במסגרת מסמך הסיכונים (על ידי חטיבת ניהול הסיכונים כקו הגנה שני).

ממשל תאגידי לניהול סיכון אשראי

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ושלושה "קווי הגנה".

נוטלי ומנהלי הסיכון – קו הגנה ראשון

ועדת הנהלה לאשראי - ועדה בראשות מנכ"ל הבנק ובה חברים חברי ההנהלה הבכירה בעלי מיומנות פיננסית ומשפטית, ובהם מנהלי אגפי האשראי של הבנק. הועדה דנה בבקשות למתן/חידוש אשראי ללווים/ קבוצות לוויים בסכומים שנקבעו ובהתאם לתמהיל הביטחונות כפי שהוגדר בנהלי הבנק אשר אושרו על ידי הדירקטוריון.

ועדת הנהלה להשקעות – הוועדה, בראשות המנכ"ל, מנהלת מעקב אחר עמידה במגבלות החשיפה לסיכונים אותן קבע הדירקטוריון, כמו כן הוועדה דנה ומחליטה בדבר כדאיות של הצעות להשקעות חדשות ובשינויים בתיק הנוסטרו וזאת במסגרת המדיניות המאושרת.

מנהל החטיבה הקמעונאית – אחראי לביצוע מדיניות הבנק, ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון האשראי הקמעונאי והמסחרי ולאישורה במוסדות הבנק. החטיבה הקמעונאית כוללת את פעילות האשראי הקמעונאי והמסחרי המטופלת במסגרת מערך אשראי ותפעול סניפים, את מחלקת המכירות, מחלקת הגבייה ומוקד הלקוחות.

מנהלי האשראי - אחראים לביצוע מדיניות הבנק, כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון מעת לעת, ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במוסדות הבנק.

מוסמכי אשראי – תפקידם לאשר בקשות אשראי על-פי קריטריונים שנקבעו במדיניות האשראי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון ונהלי הבנק.

מערך אשראי ותפעול סניפים – פועל כחלק מהחטיבה הקמעונאית ואחראי על חיתום אשראי קמעונאי ומסחרי לרבות קביעת מדיניות האשראי ונהלים בתחום החיתום וכן על ניהול תפעול הסניפים.

מערך החיתום - פועל בחטיבה הקמעונאית ומעלה לאישור, לאחר הערכה ובחינה מחדש, כל בקשת אשראי החורגת מסמכות אישור של מנהל סניף, בפני גורמי האישור הבכירים יותר.

יחידת הנוסטרו – יחידת הנוסטרו הזדמנויות השקעה, כגון אגרות חוב, ואחראית על הנעת תהליך אישור ההשקעה בהם. ההשקעה בני"ע ממשלתיים מתבצעת בהתאם למסגרת ובתנאים הנקבעים במסגרת המדיניות לניהול סיכונים פיננסיים.

יחידות הגבייה – פועלות כחלק מהחטיבה הקמעונאית ותפקידן לאכוף את גביית החובות הבעייתיים. יחידות הגבייה עוסקות בסיווג, הסדרה, גבייה ומדידת הפרשות לחובות מסופקים בתחום האשראי הקמעונאי, העסקי והמסחרי, לרבות נדל"ן.

מחלקת סקטור נדל"ן – מנהל סקטור נדל"ן אחראי לביצוע מדיניות הבנק, ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון האשראי העסקי ולאישורה במוסדות הבנק. סקטור נדל"ן מתמקד בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור), שיטה זו מקטינה את החשיפה לסיכונים במתן האשראי שכן היא כוללת מעקב שוטף על הפרויקטים הממומנים, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם-הלווה.

מנהל החטיבה הקמעונאית ומנהל סקטור נדל"ן הינם מנהלי סיכון ריכוזיות האשראי בבנק. במסגרת תפקידם הם אחראים על אפקטיביות ועמידה במגבלות הריכוזיות שנקבעו במדיניות האשראי. מנהל הסיכונים הראשי אחראי למעקב רבעוני אחר עמידה במגבלות אלו.

פונקציית ניהול הסיכון – קו הגנה שני

מנהל הסיכונים הראשי – הינו חבר בוועדת האשראי, ועדת השקעות וכל הפורומים הרלוונטיים לניהול סיכונים אשראי.

יחידת בקרת אשראי - היחידה לבקרת סיכונים בחטיבת הסיכונים, משמשת כפונקציה בלתי תלויה, אשר תפקידה, בין היתר,

הינו לספק מידע להנהלה ולדירקטוריון אודות סיכונים האשראי ולחוות דעה כוללת ועצמאית על החשיפות לסיכונים האשראי

המאפשרים להעריך את הביצועים של הגורמים העסקיים בתחום האשראי ואת מצב תיק האשראי בכללותו.

משימותיה של היחידה מתבצעות בתיאום ובשיתוף פעולה עם נוטלי הסיכונים בתחום האשראי כאשר המטרה העיקרית היא להבטיח שפונקציית מתן האשראי מנוהלת באופן תקין ושחשיפות האשראי הינן ברמות שאינן חורגות מהסטנדרטים שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון.

פורום הנהלה לניהול סיכונים אשראי – מטרתו לסקור את הדיווחים המתקבלים מנוטלי וממנהלי הסיכון ביחס למצב החשיפה של הבנק לסיכונים אשראי. הפורום דן בפעילות האשראי הקמעונאית לרבות בהתפתחות הפיגורים וההפרשות. כמו כן מדווחים לו ממצאי בקרות בתחום האשראי הקמעונאי, לרבות בקרות חיתום אשראי. בנוסף הפורום דן בסוגיות העולות תוך כדי עבודתם של מנהלי הסיכונים בקו הראשון ובקו השני. בנוסף מתקיים בפורום דיון מקדים לשינויים מוצעים במדיניות ובנהלים.

יחידת הבחינה המרכזית – בוחנת תיקי משכנתאות עפ"י קריטריונים שקבעה הנהלת הבנק טרם ביצועם בפועל וכן בחינת הלוואות רכב לפני ביצוע. יחידת הבחינה פועלת במערך העורפי שבחטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית, כך שנוצרת הפרדה ניהולית בין תהליך האישור והעברת המסמכים לבין בחינתם.

יחידת האנליזה ופיתוח מודלים - תפקידה של יחידת האנליזה ופיתוח מודלים הנם לפתח מודלים האומדים את סיכון האשראי ולבצע פרויקטים אנליטיים התומכים בבחינת סיכון תיק האשראי בבנק ומעקב אחר התפתחויות עסקיות.

בהיבט המודלים היחידה מתמקדת בפיתוח מודלים האומדים את ההסתברות לכשל במוצרי האשראי השונים ולצד הפיתוח עוסקת בבקורות תקופתיות אחר בחינת כושר הניבוי של המודלים בפועל, בדיקת יציבותם והתאמתם להתפתחויות עסקיות בבנק וקהל לקוחותיו. פיתוח המודלים ומעקב אחר טיבם ותוצריהם משפיעים על החלטות עסקיות בדבר מדיניות האשראי וגידור הסיכונים. בנוסף היחידה תעסוק באנליזות שוטפות בהיבט סיכונים האשראי, בהפקת דוחות התומכים בפעילות החטיבה ופיתוח מנגנונים אוטומטים לצרכי ניהול הסיכון.

בקר אשראי ובטחונות בני"ע – נדרש לפקח על קיום הוראות תקנון הבורסה בעניין מתן אשראי (במסגרת פעילות ני"ע), דרישת ביטחונות ומכירות בחסר וכן על קיום הוראות הדירקטוריון בנושאים אלו. הבקרה כוללת בדיקת חסמים והתראות, פעולות קסטודיאן, בקרה על חשבונות מיוחדים, וכן בדיקות נוספות. בנוסף, ינהל הבקר מעקב שוטף אחר חריגות אשראי ובטחונות בפעולות Short בני"ע.

צוות תרחישי קיצון – הצוות ממליץ על תרחישי הקיצון השונים הכוללים תרחישי קיצון הוליסטיים לרבות התרחשות השפעות מדבקות בין השווקים ובהתאם להנחיות באזל ויבחן את תוצאותיהם. במקרה הצורך הצוות ימליץ להנהלה על היערכות נדרשת

להתממשות של תרחישי הקיצון.

ועדה פנימית לחובות פגומים – בה נערכים דיונים מקדמיים ללווים/קבוצות לווים בסכומים שנקבעו במדיניות בטרם מתקיים הדיון בוועדת הדירקטוריון.

פונקציית ניהול הסיכון – קו הגנה השלישי – הביקורת הפנימית אחראית לביצוע של מכלול משימות ביקורת בלתי תלויות, בהתאם לתכנית עבודה מבוססת סיכון המאושרת על ידי הדירקטוריון וכן ביקורות על פי דרישת הדירקטוריון וועדותיו. הביקורת בודקת את תהליכי ניהול הסיכונים לרבות סיכוני האשראי, איכות ניהולם ובקרתם ובכלל זה:

- בחינה והערכה של הנאותות והאפקטיביות של מסגרת הבקרה הפנימית ושל האופן שבו בעלי התפקידים והסמכויות ממלאים את תפקידיהם.
- בחינת עסקאות ובחינת פעולתם ותפקודם של תהליכים ספציפיים בבקרה הפנימית.
- בחינת יישום ואפקטיביות הנהלים לניהול סיכונים והמתודולוגיה להערכת סיכונים.
- בחינת תהליך הערכת ההון ביחס להערכת הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק במסגרת אחריותה, הביקורת הפנימית בעלת תפקיד מהותי בתהליך הפיקוח אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים ובקרתו.

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

- **סיכון ריכוזיות לווים** – סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר. במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על-ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד ומסגרת לקבוצת לווים. הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.
- **סיכון ריכוזיות ענפי משק** – סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לסקטור כלכלי (ענף משק) מסוים. לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרוייקטים הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרוייקטים ו/או בטוחות לבעלי קרקע בעסקאות קומבינציה וחולקות עם הבנק בטחונות משותפים – "פארי פוס". כמו כן הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים, בתחום ליווי פרויקטים, גופים אלה מעמידים אשראי יחד עם הבנק ביחס שנקבע מראש. הבנק עומד ומנהל מעקב שוטף אחר עמידה במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.
- **סיכון ריכוזיות גיאוגרפית** – סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטחונות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים.

במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה.

עיקר הריכוזיות בבנק הינו במרכז הארץ ובירושלים רבתי.

- **סיכון ריכוזיות מגזרי** - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה. לבנק פעילות רחבה יחסית עם לקוחות המגזר החרדי והערבי.

הבנק בוחן חשיפתו למגזרי האוכלוסייה השונים באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזר מסוים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

תהליך ביצוע האשראי בבנק

רוב תיקי האשראי בבנק מנוהלים בחטיבה הקמעונאית, האשראי בתחום ליווי פרויקטים ומימון בניה, מנוהלים במחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה ישירות למנכ"ל. בשתי היחידות קיימת חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך חיתום האשראי אף הוא מוגדר, וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות ובהתאם לעקרונות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

בחטיבה הקמעונאית פועל מרכז חיתום, המאשר או מביא לאישור בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי, כל בקשת משכנתא או אשראי צרכני, החורגת מסמכות אישור מנהל סניף.

בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן תיק משכנתא טרם ביצועו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי, וכל זאת מתוך מטרה לקיים פונקציית ניטור על תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. מערך הבחינה כפוף לחטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים לבין בחינתם.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לדיור ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לדיור.

הלוואות לפרטיים במסגרת פעילות האשראי הצרכני, לרבות מסגרות בעו"ש ובכרטיסי אשראי, מאושרות ומבוצעות בהתאם למודל דירוג והמלצה לחשיפה הניתנת על ידי מערכת חיתום האשראי. בקשות שאינן בסמכות הסניף מועברות לדין ואישור מרכז חיתום במטה החטיבה הקמעונאית.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים (שאינו לדיור).

בסקטור הנדל"ן נערכות בקשות האשראי על-ידי צוות בקרה ודוחות, ולא על-ידי הרפרנטים (יוצרי הסיכונים), והן עוברות בחינה של יחידת נס"א (ניהול סיכון אשראי) הכפופה למנהל חטיבת הסיכונים, בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על פי מדרג הסמכויות שנקבע.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, יחידת הבחינה בסקטור בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים, טרם מתן האשראי, ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי ללקוח. במסגרת ניתוח סיכונים אשראי, יחידת נס"א בחטיבת הסיכונים נותנת חוות דעת נוספת ובלתי תלויה על בקשת האשראי המוגשת לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן – "מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי אינן מובאות לדין במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה.

במחלקת ליווי הפרויקטים ומימון בניה, מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמות הפרויקט. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על-ידי הרפרנטים באגף.

טיפול באשראי בעייתי

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכונים האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור זיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיקי האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במסגרת הסקירה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד', ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים או הכללתו ברשימת מעקב (לקוחות בעלי תסמינים שליליים, על פי קריטריונים שהוגדרו בנהלי הבנק, ואשר הוחלט כי אין צורך בסיווגם). ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות על סיווג או ביצוע הפרשה.

בקורות אירועים מהותיים העלולים להשפיע על קבוצת לקוחות או על תיק האשראי, הבנק בוחן את השפעת האירוע על תיק האשראי ומגיב בהתאם. התגובה יכולה להיות בדרך של שינוי המדיניות או בדרך של פעולה מול הלווים הקיימים. כאשר הלוואה לאנשים פרטיים נכנסת לפיגור –הסניף מטפל בגביית פיגורים בשלבים הראשונים של הפיגור, עם העמקת הפיגור הטיפול בהלוואה מועבר לטיפול מחלקת הגביה. במקרים חריגים בהם יש חשש לזיוף או מרמה העברת התיק על-ידי הסניף למחלקת הגביה מתבצעת מיידית.

כאשר מזהה מחלקת סקטור הנדל"ן או היחידה לבנקאות מסחרית שבמערך אשראי ותפעול סניפים כי לווה נקלע לקשיים או עולה חשש כי הוא עלול להיקלע לקשיים מתקיים דיון מיידית בהשתתפות הגורמים העיקריים המטפלים בלקוח ומתקבלות החלטות מיידיות באם להעבירו לטיפול מחלקת הגביה בבנק, טיפול משפטי מחוץ לבנק, הטלת כינוס, פירוק או עריכת הסדר על החוב. לעניין הערכות הבנק להוראות ניהול בנקאי תקין 450, ראה בפרק עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל בדוח ממשל תאגידי. מחלקת הגביה מרכזת את כל ההליכים במסגרת פעולת הגביה בבנק, ומפקחת על עבודת עורכי הדין וקבלני המשנה המעורבים בהליכי הגביה.

הבנק שואף להסדיר עם לווים שבפיגור את חובם לבנק ואת ההמשך השוטף של התשלומים החודשיים, ובלבד שבתיק ההלוואה קיימים בטוחות מספיקים.

במקרים בהם הלווים אינם משתפים פעולה ו/או נמנעים מתשלום החוב, יינקטו הליכי כינוס שהם בבחינת מוצא אחרון לסילוק החוב. הבנק פועל בהתאם למערך נהלים מסודר הדין באיתור, סיווג וטיפול בחובות בעייתיים וקיימת מערכת קשרי עבודה משותפים בין מנהלי האשראי למחלקת הגביה.

הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לווים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי.

הפרשה להפסדי אשראי

כאמור, כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וסיווג חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. לפרטים נוספים וגילוי איכותי נוסף אודות זיהוי וטיפול באשראי בעייתיים והפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאורים 1, 13 ו-30 בדוח הכספי לשנת 2018](#).

תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר באמצעות ערוצים דיגיטליים או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן ההלוואה בבנק.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. במהלך 2017 עודכן מודל החיתום באופן שאפשר הגדלת סכומי החשיפה ללקוח פרטי עד 150 אלפי ש"ח ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת על-פי המודל.

הלוואות אלו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך התשלום של הלווים חשוף לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

הבנק מנהל מיזם למכירת אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה גם ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את בסיס הלקוחות שלו, תוך הגעה לקהל לקוחות נוסף.

יתרת הלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 31 בדצמבר 2018 עומדת על כ- 137.2 מיליוני ש"ח (כ-15% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 145.7 ביום 31 בדצמבר 2017 (כ-15% מיתרת האשראי).

לפרטים אודות תהליך מתן האשראי להלוואות צרכניות סולו, פירוט על סיכונים בתיק, פיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון, ראה [דוח](#)

טבלה 12 – סיכון אשראי לאנשים פרטיים [EDTF]

ליום 31 בדצמבר 2018								
ללא הלוואות לדיור								
הלוואות לדיון ללקוחות התאגיד הבנקאי***	סיכון אשראי מאזני						גובה ההכנסה לחשבון*	
	סיכונים אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי מאזני		תיק נכסים פיננסיים** הגבוה מ- 50 אלפי ש"ח		תיק נכסים פיננסיים** הנמוך מ- 50 אלפי ש"ח		
		יתרה	מספר חשבונות יחידות	יתרה	מספר חשבונות יחידות	יתרה		מספר חשבונות יחידות
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
117.5	51.2	920.2	496	12.2	29,439	908.0	ללא הכנסה קבועה לחשבון בבנק ירושלים	
68.9	18.4	115.1	694	7.8	5,062	107.3	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח	
10.9	14.3	36.0	346	4.9	1,479	31.1	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח	
2.6	27.0	25.4	186	9.9	646	15.5	גבוהה מ-20 אלפי ש"ח	
199.9	110.9	1,096.7	1,722	34.8	36,626	1,061.9	סך הכל	
-	-	-	-	-	-	-	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינם בערבות התאגיד הבנקאי***	
	110.9	1,096.7					סך הכל אנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) - פעילות בישראל	

ליום 31 בדצמבר 2017								
ללא הלוואות לדיור								
הלוואות לדיון ללקוחות התאגיד הבנקאי***	סיכון אשראי מאזני						גובה ההכנסה לחשבון*	
	סיכונים אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי מאזני		תיק נכסים פיננסיים** הגבוה מ- 50 אלפי ש"ח		תיק נכסים פיננסיים** הנמוך מ- 50 אלפי ש"ח		
		יתרה	מספר חשבונות יחידות	יתרה	מספר חשבונות יחידות	יתרה		מספר חשבונות יחידות
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
103.8	62.5	947.2	708	17.5	27,417	929.7	ללא הכנסה קבועה לחשבון בבנק ירושלים	
61.7	21.3	130.2	859	10.5	5,811	119.7	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח	
9.0	38.9	42.7	390	5.3	1,618	37.4	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח	
0.6	28.4	20.6	170	3.6	623	17.0	גבוהה מ-20 אלפי ש"ח	
175.0	151.1	1,140.6	2,127	36.9	35,469	1,103.7	סך הכל	
-	-	-	-	-	-	-	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינם בערבות התאגיד הבנקאי***	
	151.1	1,141.6					סך הכל אנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) - פעילות בישראל	

* כל הכנסה קבועה לחשבון, כגון משכורת נטו, הכנסה משכ"ד וקצבאות קבועות.
 ** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פיקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים. שיעור הלקוחות עם יחס החזר נמוך מ- 20% של הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלווה בשנת 2018 היה 95%.
 *** לרבות חברות הבת הבנקאיות בקבוצה.

אשראי למימון פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי הסגור וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצרכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיר, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על ידי גופים מוסדיים עימם קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה. הבנק משתף פעולה עם גופים מוסדיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכוני האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

הבנק מנהל נכון ליום 31 בדצמבר 2018 כ- 210 פרויקטים בהיקף כולל של כ- 10,000 יחידות דיור, מהם בכ- 48 פרויקטים הפעילות, לרבות היקפי המימון הכספי, הינם בשיתוף פעולה עם גופים מוסדיים. היקף תיק מנוהל כ- 7.1 מיליארד ש"ח (לא כולל קבוצות רכישה), מזה כ- 1.1 מיליארד ש"ח באחריות הבנק והיתרה באחריות הגופים המוסדיים.

הבנק מממן, בדרך כלל בשיתוף גופים פיננסיים, את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן לפרויקטים שזמן בנייתם הצפוי לא יעלה על 24 חודשים מיום מימון הקרקע.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 האשראי שניתן לפרוייקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 35% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצוין כי 87% מהאשראי הקיים בפרוייקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרוייקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 האשראי שניתן לפרוייקטים באזור מרכז הארץ מהווה 64% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 8% בירושלים רבתי ו-28% בשאר הארץ.

לפרטים נוספים, ראה דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי לדיור, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן האשראי. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת הלוואה ותקופת ההלוואה. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע. לפרטים נוספים על האשראי לדיור ראה דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים לשנת 2018.

טבלה מספר 13 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים

2014	2015	2016	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
1,064	1,053	955	1,244	1,485	ביצועים במטבע ישראלי
105	190	177	95	70	ביצועים במט"ח
1,169	1,243	1,132	1,339	1,554	סך הכל ביצוע (2)
(14%)	6%	(9%)	18%	16%	אחוז השינוי ביחס לתקופה קודמת
28%	29%	30%	30%	31%	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
208	215	245	249	262	תקופת ההלוואה ממוצעת (בחודשים)
5,702	5,796	5,801	5,614	5,638	הכנסה לנפש בממוצע (בש"ח)
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס (LTV) (2)
87%	87%	87%	87%	83%	0%-60%
12%	13%	13%	13%	17%	61%-75%
1%(3)	0%(3)	0%(3)	0%	0%	מעל 75%
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים (4)(2)
28%	23%	23%	28%	28%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
90%	95%	96%	99%	100%	0%-40%
10%	5%	4%	1%	0%	מעל 40%
4%	1%	1%(3)	0%	0%	מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60%
					התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח):
68%	64%	59%	49%	50%	0-500
21%	24%	28%	35%	34%	500-1,000
10%	12%	13%	16%	16%	מעל 1,000
530	599	624	674	676	סכום הסכמים ממוצע
					הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:
30	48	30	46	40	מספר הלוואות
107	138	103	131	112	סכום כולל (במיליוני ש"ח)

(1) הלוואות חדשות בלבד כולל הלוואות לקבוצות רכישה

(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים

(3) פחות מ-1%

(4) מספרי השוואה הוצגו מחדש

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

[נדבך 3]

טבלה 14 – איכות האשראי של חשיפות אשראי

ליום 31 בדצמבר 2018				
ד	ג	ב	א	
יתרות נטו (א+ב-ג)	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו*		
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
9,908.0	100.9	9,838.3	170.6	1 חובות, למעט אגרות חוב
956.2	-	956.2	-	2 אגרות חוב
2,081.0	3.0	2,083.9	0.1	3 חשיפות חוץ מאזניות
12,945.2	103.9	12,878.4	170.7	4 סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017				
ד	ג	ב	א	
יתרות נטו (א+ב-ג)	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו*		
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
9,670.7	101.7	9,566.2	206.2	1 חובות, למעט אגרות חוב
856.6	-	856.6	-	2 אגרות חוב
1,926.9	3.2	1,927.3	2.8	3 חשיפות חוץ מאזניות
12,454.2	104.9	12,350.1	209.0	4 סך הכל

* הסכום הינו הערך החשבונאי, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי, מקדמי המרה (CCF) ושיטות להפחתת סיכון אשראי (CRM)

שינויים במלאי החובות הפגומים (CR2)

[נדבך 3]

לפירוט השינויים במלאי החובות הפגומים ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים לשנת 2018

גילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB)

[נדבר 3]

מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר, 2011, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

סיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לחומרת הבעייתיות שלהם, בהתבסס על קריטריונים כמותיים ואיכותיים. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשהסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני.

- אשראי בהשגחה מיוחדת – אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבויות התלויות בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
- אשראי נחות - מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני מסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר. לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית. סיכון אשראי חוץ מאזני יסווג בסיווג נחות אם מתקיימים שני התנאים: א- קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית, לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ מאזני תתממש. וכן ב- החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג שאינו טוב יותר מסיווג כחובות נחותים.
- חוב פגום - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה ברמת הסתברות "צפוי" כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום למעט אם החוב מובטח היטב ובהליכי גבייה. כמו כן חובות בעייתיים שאורגנו מחדש שבמסגרת הארגון מחדש העניק הבנק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק גם יסווגו כחובות פגומים. חוב שיסווג כחוב פגום יוערך על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.
- חוב בעייתי בארגון מחדש - חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פרמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- ✓ למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- ✓ לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- ✓ החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
- ✓ ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

- חוב בארגון מחדש עוקב - ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ממשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שהוא משולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסים להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו מתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים: א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב; וכן ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 22 במאי 2016 בדבר "ארגון מחדש של חוב בעייתי", תאגידים בנקאיים רשאים להפסיק לסווג חוב בעייתי בארגון מחדש, כאשר בוצע לחוב זה ארגון מחדש נוסף, ומתקיימים תנאים מסוימים. ההוראות חלות על ארגונים מחדש שבוצעו או חודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.
- אם בעקבות ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי לא מסווג את החוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, (בהתאם לסעיף 30א(22) אם החוב אינו נחשב יותר כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, אך לאחר מכן החוב שוב עובר ארגון מחדש של חוב בעייתי או שהחוב נבדק פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך, יש לערוך הפרשה פרטנית להפסדי אשראי וכן, אם רלוונטי, לסווג את החוב מחדש כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי). ההפרשה להפסדי אשראי בגין החוב תחושב באופן קבוצתי, ויתרת החוב הרשומה לא תשתנה בעת ארגון החוב העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

צבירת ריבית והכרה בהכנסות ריבית:

- חוב פגום - במועד סיווגו של חוב כפגום מבטל התאגיד הבנקאי כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נגבתה. כמו כן, ממועד הסיווג ואילך, התאגיד הבנקאי אינו צובר הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום, למעט האמור להלן לגבי חוב בעייתי בארגון מחדש.
- במידה וקיים ספק לגביית יתרת החוב הפגום, תשלומי ריבית שהתקבלו יירשמו כהקטנת הקרן.
- במידה ויתרת החוב נחשבת לברת גביה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסות ריבית ברווח והפסד. הכנסות הריבית יוכרו עד לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. יתרה מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות.
- חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר, שהחוב ייפרע ויבוצע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום, שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש נתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב לגבי מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. אחרת, החוב בארגון מחדש מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.
- חובות שמחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית - חוב אשר הפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי, אינו מסווג כחוב פגום והתאגיד הבנקאי אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגינו, גם אם החוב בפיגור של 90 יום ומעלה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה אחרות המבטיחות שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות בהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר.

הפרשה להפסדי אשראי:

תאגיד בנקאי נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי

שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשות להפסדי אשראי יכללו:

- הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על-ידי התאגיד הבנקאי.
- לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.
- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS5 (ASC450) – טיפול חשבונאי בתלויות ועל הוראות השעה כמפורט להלן. לשנים 2011 – 2012 ניתנה הוראת שעה לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הוראת השעה, שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בחמש השנים האחרונות ובהתאם להנחיית המפקח באופן פרטני גם נתוני שנת 2011 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר, 2011.
- כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", ברוטו ממש.
- ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על-ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.
- הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים - ביום 19 בינואר, 2015 פורסם חוזר בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. החוזר מעדכן כי בקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכוי הגבייה של האשראי לאנשים פרטיים (להלן- התאמות איכותיות). על הבנקים לוודא כי החל מהדוחות לציבור לשנת 2014, שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית ונקבע טיפול פרטני לתאגידי בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד כמו כן לא יחולו התאמות בגין גורמים סביבתיים על תאגיד בנקאי אשר לגביו מסר הפיקוח על הבנקים הנחיות ספציפיות.
- הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור - בגין הלוואות לדיור, שלא ניתנו למטרת עסק ואשר נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ו/או ריבית, התאגיד הבנקאי מחשב הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור. הפרשה זו מתבססת על נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכויי אשראי ומדידה נאותה של חובות" לפיה שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. בנוסף, התאגיד הבנקאי מיישם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". התאגיד הבנקאי מוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

מחיקה חשבונאית:

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ושנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל, בתקופה שאינה עולה על שנתיים.
- במקרה של חוב שגביתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כחוב שאינו בר גבייה יימחק מיידיית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי, התאגיד הבנקאי מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הוא מזוהה הפסדי אשראי ספציפיים, בהתאם למאפייני החובות ובהתבסס על תקופת הפיגור שלהם. ככלל, חובות שאינם מובטחים או חובות המובטחים על ידי בטחון שאינו דירת מגורים, נמחקים כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדשה לחוב בספרי הבנק.

א. הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווי ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
 - ההיקף של שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
 - פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
 - שיעור ירידת הערך מסך העלות.
 - בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.
 - בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
 - נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, התאגיד הבנקאי מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית.
 - איגרת חוב שחל לגביה כשל בתשלום לאחר רכישתה.
 - נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.
 - בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
 - ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.
 - ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.
- במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה יישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.

במועדים עוקבים להכרה בירידת הערך, הכנסות ריבית מהשקעות בניירות ערך שהם מכשירי חוב יוכרו ככלל על בסיס צבירה בהתאם להפרש בין תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב לשווי ההוגן של המכשיר במועד הירידה (בסיס עלות חדש). בזכויות מוטב שנרכשו או זכויות מוטב הממשיכות להיות מוחזקות על ידי התאגיד הבנקאי באיגוח נכסים פיננסיים והמטופלות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית, יתכן שבמקרים נדירים אם לא קיים כל אומדן סביר לגבי סכומים ולגבי העיתוי של תזרימי המזומנים הצפויים להיגבות, יכיר הבנק בהכנסות לפי שיטת השבת העלות או בהתאם להכרה בהכנסה על בסיס מזומן.

טבלה – 15 התפתחות תיק האשראי

להלן התפתחות תיק האשראי (במיליוני שקלים):

שנוי יתרות- %	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	פירעונות ומכירות תיקים בתקופה (2)	ביצועים בתקופה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	
3%	7,503 ⁽¹⁾	(1,281) ⁽¹⁾	1,506	7,278	אשראי לדיור
(2%)	1,020	(700)	679	1,041	אשראי צרכני סולו
2%	8,523	(1,981)	2,185	8,319	סך הכל אשראי לדיור וצרכני
7%	876	(459)	517	817	אשראי עסקי למעט נכסים מסחריים
1%	443	(81)	86	438	אשראי לרכישת נכסים מסחריים
(16%)	167	(90)	59	198	אחר
2%	10,009	(2,611)	2,847	9,772	סך הכל אשראי לציבור ברוטו
	(101)			(102)	הפרשה להפסדי אשראי
2%	9,908			9,670	סך הכל אשראי לציבור נטו

(1) לא כולל מיחזורים.

(2) כולל גם מכירות תיקי אשראי בסך של כ-440 מיליוני ש"ח וכן צבירת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער.

טבלה – 16 סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2018

חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³			סיכון אשראי כולל ¹						
הפסדי אשראי ⁴									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁵	מזה: חובות ²	סך הכל	בעייתי ⁵	דירוג ביצוע אשראי ⁷	סך הכל
4.1	-	(0.9)	3.6	9.0	875.7	1,932.3	9.0	1,923.3	1,932.3
3.2	-	0.5	3.1	7.2	443.3	526.3	7.2	519.1	526.3
0.1	(0.1)	(0.1)	-	-	85.1	133.6	-	140.9	140.9
0.1	0.4	0.4	-	-	4.8	6.4	-	21.0	21.0
7.5	0.3	(0.1)	6.7	16.2	1,408.9	2,598.6	16.2	2,604.3	2,620.5
45.3	0.5	2.4	2.3	141.0	7,503.3	8,266.5	141.0	7,895.7	8,266.5
51.1	34.9	32.4	12.6	28.5	1,096.7	1,227.8	28.5	1,167.6	1,227.8
103.9	35.7	34.7	21.6	185.7	10,008.9	12,092.9	185.7	11,667.6	12,114.8
-	-	-	-	-	-	-	-	125.3	125.3
-	-	-	-	-	-	-	-	698.8	698.8
103.9	35.7	34.7	21.6	185.7	10,008.9	12,092.9	185.7	12,491.7	2,938.9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	118.7	118.7
103.9	35.7	34.7	21.6	185.7	10,008.9	12,092.9	185.7	12,610.4	13,057.6

פעילות לווים בישראל
ציבור – מסחרי
 בינוי ונדל"ן – בינוי⁶
 בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
 שרותים פיננסיים
 שרותים עסקיים אחרים
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל ציבור – פעילות בישראל
בנקים בישראל
ממשלת ישראל
סך הכל פעילות בישראל
בנקים בחו"ל
ממשלת חו"ל
סך הכל

1 סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 10,008.9 מיליוני ש"ח, אג"ח - 956.2 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3.1 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 2,084.0 מיליוני ש"ח.
 6 כולל הלוואות לדירור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 217.1 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 319.1 מיליוני ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2017

חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³			סיכון אשראי כולל ¹						
הפסדי אשראי ⁴									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁵	מזה: חובות ²	סך הכל	בעייתי ⁵	דירוג ביצוע אשראי ⁷	סך הכל
5.0	0.1	(0.5)	24.0	24.7	817.3	1,829.8	24.7	1,805.1	1,829.8
2.7	(2.0)	(1.0)	4.0	6.8	438.3	488.8	6.8	482.0	488.8
0.1	-	(0.3)	-	-	87.2	262.9	-	324.8	324.8
0.1	-	-	0.5	0.5	10.9	29.0	0.5	29.1	29.6
7.9	(1.9)	(1.8)	28.5	32.0	1,353.7	2,610.5	32.0	2,641.0	2,673.0
43.4	0.1	(1.3)	1.3	153.8	7,278.1	7,800.3	153.8	7,504.4	7,800.3
53.6	37.4	40.0	14.2	34.7	1,140.6	1,410.6	34.7	1,221.4	1,291.7
104.9	35.6	36.9	44.0	220.5	9,772.4	10,410.8	220.5	11,366.8	11,765.0
-	-	-	-	-	-	-	-	2.1	2.1
-	-	-	-	-	-	-	-	737.3	737.3
104.9	35.6	36.9	44.0	220.5	9,772.4	10,410.8	220.5	12,106.2	12,504.4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	118.7	118.7
104.9	35.6	36.9	44.0	220.5	9,772.4	10,410.8	220.5	12,224.9	12,623.1

פעילות לווים בישראל
ציבור – מסחרי
 בינוי ונדל"ן – בינוי⁶
 בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
 שרותים פיננסיים
 שרותים עסקיים אחרים
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל ציבור - פעילות בישראל
בנקים בישראל
ממשלת ישראל
סך הכל פעילות בישראל
בנקים בחו"ל
ממשלת חו"ל
סך הכל

1 סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 9,772.4 מיליוני ש"ח, אג"ח - 856.6 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 64.0 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,930.1 מיליוני ש"ח.
 2 אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח ויירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 3 סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
 4 כולל בגין מכשירים אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)
 5 סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 6 כולל הלוואות לדירור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 187.0 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 292.5 מיליוני ש"ח.
 7 סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

טבלה 17 - פירוט החשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל חשיפת אשראי	ללא		משנה עד חמש שנים	עד שנה
	תקופת פרעון	מעל חמש שנים		
1,408.8	-	-	87.5	1,321.3
7,503.3	-	4,961.4	1,889.5	652.4
1,096.7	-	185.7	621.7	289.2
0.1	-	-	-	0.1
10,008.9	-	5,147.1	2,598.7	2,263.1
-	-	-	-	-
10,008.9	-	5,147.1	2,598.7	2,263.1
-	-	-	-	-
2,097.7	-	114.8	548.6	1,434.3

חשיפת אשראי מאזנית:

מסחרי
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים
סך הכל ציבור
בנקים וממשלות
סך הכל חשיפת אשראי מאזנית
מזה: אגרות חוב
סך הכל חשיפת אשראי חוץ מאזנית

ליום 31 בדצמבר 2017

סך הכל חשיפת אשראי	ללא		משנה עד חמש שנים	עד שנה
	תקופת פרעון	מעל חמש שנים		
1,350.5	-	-	253.6	1,097.0
7,278.1	-	4,607.8	1,981.5	688.9
1,140.6	-	182.9	578.8	378.9
3.2	-	-	-	3.2
9,772.4	-	4,790.7	2,813.8	2,167.9
-	-	-	-	-
9,772.4	-	4,790.7	2,813.8	2,167.9
-	-	-	-	-
1,943.7	-	122.8	554.8	1,266.1

חשיפת אשראי מאזנית:

מסחרי
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים
סך הכל ציבור
בנקים וממשלות
סך הכל חשיפת אשראי מאזנית
מזה: אגרות חוב
סך הכל חשיפת אשראי חוץ מאזנית

טבלה 18 – פירוט חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים:
חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)

ליום 31 בדצמבר 2018													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ²		חשיפה חוץ מאזנית ^{3,2}			חשיפה מאזנית ²								
(13)	(12)	(11)	(10)	(9)	(8)	סך כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			המדינה
							(6) = (4) - (5)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	(1)+(2)+(3)+(7)-(6) במיליוני ₪	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁴	
186.1	129.0	-	-	-	-	315.1	-	-	-	144.1	52.3	118.7	ארצות הברית
121.5	76.3	-	8.8	-	-	197.8	-	-	-	197.6	0.2	-	אחרות
307.6	205.3	-	8.8	-	-	512.9	-	-	-	341.7	52.5	118.7	סך כל החשיפות למדינות זרות
2.8	-	-	-	-	-	2.8	-	-	-	2.8	-	-	סך החשיפות למדינות LDC

הערות:

שורת "סך הכל מדינות LDC", כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "מגבלת חבות ענפית"; הסכום כולל את נתוני מדינה X, כמפורט בטבלה לעיל;

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

פירוט ההערות ראה בטבלת ההשוואה לתקופה קודמת בעמוד הבא.

טבלה 18 – פירוט חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים (המשך):
חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)

ליום 31 בדצמבר 2017													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ²		חשיפה חוץ מאזנית ^{3,2}			חשיפה מאזנית ²								
(13)	(12)	(11)	(10)	(9)	(8)	סך כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			המדינה
							(6) = (4) - (5)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	(1)+(2)+(3)+ (7)=(6) במיליוני ש"ח	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנים לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁴	
257.7	48.0	-	4.8	-	-	305.7	-	-	-	189.6	5.7	110.4	ארצות הברית
133.4	42.2	-	6.9	-	-	175.6	-	-	-	189.6	5.7	110.4	אחרות
391.1	90.2	-	11.7	-	-	481.3	-	-	-	338.5	24.1	118.7	סך כל החשיפות למדינות זרות
3.3	-	-	-	-	-	3.3	-	-	-	3.3	-	-	סך החשיפות למדינות LDC

הערות:

שורת "סך הכל מדינות LDC", כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "מגבלת חבות ענפית"; הסכום כולל את נתוני מדינה X, כמפורט בטבלה לעיל;
חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- 1 על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות ונגזרי אשראי
- 2 סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- 3 סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- 4 ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

סכום החשיפות המאזניות המצרפי ב- 31 דצמבר 2018 למדינות זרות על בסיס מאוחד שפורטו בחלק זה: הינו בסך 0 מ' ש"ח ליום 31.12.2018 (ליום 31.12.2017 0 מ' ש"ח).

חלק ג' – החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לתקופות הדיווח אינה מהותית.

א. תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

מידע כמותי נוסף בנוגע לאיכות האשראי

- לפירוט בנוגע לתנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי - ראה ביאור 13(2) - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018;
- לפירוט בנוגע לניחוח גיול (פיגור) של חשיפות אשראי בפיגור - ראה ביאור 30ב(1) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.
- לפירוט בנוגע לחשיפות אשראי שאורגנו מחדש - ראה ביאור 30ב(2)(ג) - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

הפחתת סיכון אשראי: הגישה הסטנדרטית (CRC)

[נדבר 3]

במטרה להפחית את סיכון האשראי הבנק פועל על פי מדיניות, נהלים ותהליכי עבודה לקבלת בטוחות וניהולן, שיעורי הסתמכות על בטוחות, רישום הבטוחות וכד'.

בטוחות - הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן, בעיקר דירות למגורים. כמו כן מתקבלים בבנק בטוחות נוספים: שעבוד רכב, צ'קים, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטוחות מותאמים לנסיבות ההלוואה.

בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטוחות ולעדכון ערכם.

בדיקת נאותות הביטוחות מבוצעות כחלק מתהליך חיתום על ידי קו הגנה ראשון. בנוסף, יחידות ההגנה בקו ההגנה השני והשלישי מבצעות בדיקות נוספות לנאותות הביטוחות.

בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון ומקזז מהאשראי לציבור בטוחות הכשירים בניכוי על פי הוראות אלו. רשימה זו הינה מצומצמת יותר ולא כוללת את כלל הביטוחות שמתקבלים בבנק.

בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל III, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחשכונות שהוקמו ומנוהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך.

הפיקדונות והחשכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק וזמן הפרעון והמטבע זהים לאשראי המובטח ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחשכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

חשיפות אשראי ודרישות הון לפי הגישה הסטנדרטית (CRD)

[נדבר 3]

יישום דירוג אשראי חיצוני על פי הגישה הסטנדרטית, אשר מיושמת בבנק, מבוססת על דירוגים חיצוניים. שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון של דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי.

דירוג ECAI משמשים לקביעת משקל סיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבוניות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים
- איגוחים

למטרה זו, השתמש הבנק עד הדו"ח הכספי הנוכחי בנתוני סוכנויות דירוג Standard and Poor's Rating Group ו-Moody's Investors Service.

דירקטוריון הבנק החליט, בהתחשב בתאבון לסיכון ובשימושי הבנק בדירוגים של סוכנויות הדירוג, להשתמש החל מהדוחות הכספיים ליום 30/09/18 רק בדירוגי חברת דירוג אחת - Standard and Poor's Rating Group. להחלטה זו אין השפעה מהותית על יחסי ההון המדווחים.

טבלה מספר 20 - טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

משקל סיכון				
ריבוניות	בנקים	תאגידים	AM Best ^(*)	S&P
0%	20%	20%	AAA עד AA-	AAA עד AA-
20%	50%	50%	A+ עד A-	A+ עד A-
50%	100%	100%	BBB+ עד BBB-	BBB+ עד BBB-
100%	100%	100%	BB+ עד BB-	BB+ עד BB-
100%	100%	150%	B+ עד B-	B+ עד B-
150%	150%	150%	CCC+ או נמוך יותר	CCC+ או נמוך יותר

(*) רלוונטי רק במקרה ולבנק תהיה חשיפה לחברות ביטוח

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קובצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים.

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרת ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל.

משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראלים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא – 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

טבלה 21 - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (הגישה הסטנדרטית) (CR4)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018						סוגי נכסים
ו	ה	ד		ב	א	
וצפיפות RWA	RWA	חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM		
צפיפות RWA	RWA	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	
במיליוני ש"ח						
						1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
0.2%	5.0	-	2,420.3	-	2,420.3	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
50%	5.7	-	11.5	-	11.5	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
21%	68.4	6.9	318.3	6.6	311.8	4 חברות ניירות ערך
0%	-	-	-	-	-	5 תאגידים
99%	1,499.3	561.5	952.7	1,065.6	1,021.1	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
75%	1,027.5	28.5	1,334.4	173.0	1,338.2	7 הלוואות לעסקים קטנים
75%	115.8	6.3	148.1	14.6	151.5	8 בביטחון נכס למגורים
54%	3,880.2	169.5	7,029.4	842.3	7,086.9	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
100%	0.2	-	0.2	-	0.2	10 הלוואות בפיגור
109%	495.3	-	454.8	-	473.0	11 נכסים אחרים
66%	333.0	-	507.0	-	507.0	12 סך הכל
53%	7,430.5	772.7	13,176.8	2,102.1	13,321.6	

1 מבוסס באחוזים ומחושב כך נכסי הסיכון המשוקללים (RWA) לחלק לסך החשיפות לאחר CCF ולאחר CRM.

ליום 31 בדצמבר 2017						סוגי נכסים
ו	ה	ד		ב	א	
וצפיפות RWA	RWA	חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM		
צפיפות RWA	RWA	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	
במיליוני ש"ח						
						1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
0.7%	16.3	-	2,299.9	-	2,299.9	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
50%	0.3	-	0.6	-	0.6	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
31%	22.9	-	73.7	-	65.2	4 חברות ניירות ערך
0%	-	-	-	-	-	5 תאגידים
93%	1,614.4	703.8	1,028.6	1,182.4	1,208.9	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
76%	1,089.4	57.8	1,378.0	329.3	1,385.3	7 הלוואות לעסקים קטנים
75%	113.5	4.6	146.7	10.2	151.5	8 בביטחון נכס למגורים
55%	3,899.1	110.2	6,963.8	531.2	7,053.2	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
100%	3.1	-	3.1	-	3.1	10 הלוואות בפיגור
126%	241.3	-	191.5	-	191.5	11 נכסים אחרים
53%	286.7	-	539.1	-	539.1	12 סך הכל
54%	7,286.2	876.3	12,625.0	2,053.1	12,898.1	

1 מבוסס באחוזים ומחושב כך נכסי סיכון משוקללים לחלק לסך החשיפות לאחר CCF ולאחר CRM.

טבלה 22 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (הגישה הסטדנרטית) (CR5)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018													משקל סיכון	סוגי נכסים			
א	ב	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג						
0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	1,250%	אחר	ואחר (CRM)					
במיליוני ש"ח																	
2,420.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24.8	-	2,395.5	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	1
11.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.5	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	2
325.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.5	-	314.0	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות רך תאגידים	4
2,006.7	-	-	-	3.7	1,972.3	-	-	-	-	-	-	-	30.7	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים	5
0.2	-	-	-	-	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים	6
1,583.5	-	-	-	76.6	58.9	1,448.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים	7
163.5	-	-	-	0.7	0.2	162.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים	8
8,242.5	-	-	-	39.7	298.8	3,442.6	194.4	1,399.4	2,867.6	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי	9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור	10
507.0	-	-	51.3	-	204.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251.0	נכסים אחרים*	11
15,260.7	-	-	51.3	120.7	2,535.1	5,053.2	194.4	1,422.4	2,867.6	369.5	-	-	-	-	2,646.5	סך הכל	12

** ראה פירוט נוסף בחלק 6 בדבר "מניות".

טבלה 22 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (המשך) (CR5)

ליום 31 בדצמבר 2017													משקל סיכון	סוגי נכסים
א	ב	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג			
0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	1,250%	אחר	סך הכל סכום חשיפות אשרא (אחרי CCF ואחרי CRM)		
במיליוני ש"ח														
2,928.3	-	85.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,013.9	1	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
-	-	-	-	0.6	-	-	-	-	-	-	-	0.6	2	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
-	-	47.2	-	16.9	-	-	-	-	-	-	-	64.1	3	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	חברות ניירות רך
-	-	157.8	-	-	-	-	2,020.7	-	-	-	-	2,178.5	5	תאגידים
-	-	-	-	-	-	-	2.9	-	-	-	-	2.9	6	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	-	1,469.6	190.5	59.6	-	-	-	1,719.7	7	הלוואות לעסקים קטנים
-	-	-	-	-	-	157.5	0.5	0.6	-	-	-	158.6	8	בביטחון נכס למגורים
-	-	-	2,927.2	1,232.7	-	3,137.2	339.2	49.0	-	-	-	7,685.3	9	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	הלוואות בפיגור
254.7	-	-	-	-	-	-	194.9	-	54.6	-	-	504.2	11	נכסים אחרים*
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11א	*מזה: בגין מניות**
3,183.0		290.6		1,250.2		4,764.3	2,748.7	109.2	54.6			15,327.8	12	סך הכל

** ראה פירוט נוסף בחלק 6 בדבר "מניות".

סיכון אשראי של צד נגדי

[נדבר 3]

סיכון צד נגדי הינו סיכון להפסד עקב כשל של צד נגדי לעסקה לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. רק במידה שהעסקה תהיה בעלת שווי הוגן חיובי לבנק והצד הנגדי יהיה בכשל - עשוי להיגרם הפסד כלכלי לבנק בעת הכשל. החשיפה לסיכון צד נגדי יכולה להיווצר במשך כל חיי העסקה.

סיכון סליקה הוא הסיכון להפסד שעלול להיווצר כאשר צד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה, זאת על אף שהבנק מילא את חלקו בעסקה והעביר לצד הנגדי את התשלום. הסיכון קיים רק כאשר התמורות בעסקה לא מועברות סימולטנית. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

סיכונים אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (CCRA)

עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול הבורסה לניירות ערך בתל אביב (כולל מסלקת המעוף). מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. בשנת 2018 לא התממשו סיכונים סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכונים סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק אינו פועל מול לקוחותיו בנגזרות OTC, אלא במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, בהם סיכון הסליקה מזערי. הבנק חשוף לסיכונים סליקה בפעילותו עבור עצמו ואולם היקפי הפעילות הללו אינם מהותיים. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכונים סליקה הנובעים ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה שאינם במקביל לתשלום (Non-Delivery Versus Payment) Non-DVP. היקף עסקאות אלו קטן יחסית.

לבנק מדיניות ניהול סיכון סליקה וצד נגדי שמטרתה להוות תשתית לניהול סיכון הצד נגדי והסליקה בבנק, תוך עמידה במגבלות מאושרות של חשיפה לסיכון. הגישה העומדת ביסוד המדיניות הינה הגדרת הדרישות לניהול סיכון הסליקה, ואחריותם של הגורמים המעורבים בבנק בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון צד נגדי וסליקה שהבנק נוטל. תהליכים אלו ייושמו בשלבי קביעת קווי הסליקה, ביצוע העסקות היוצרות חשיפה לסיכון, תפעול וניהול תהליכי הסליקה. המגבלות נקבעו בקנה אחד עם הצהרת התיאבון לסיכון צד נגדי וסליקה ופרופיל הסיכון הרצוי של הבנק וכוללים מגבלות ביחס לחשיפה המרבית לסיכונים סליקה ברמת צד נגדי (קווי סליקה) ומגבלות ביחס לחשיפה העתידית הצפויה תוך התחשבות בתרחישי קיצון רלוונטיים. המגבלות ביחס לחשיפה המרבית לסיכונים צד נגדי נגזרים ממסגרת האשראי שנקבעה לכל מוסד פיננסי. החשיפה לצד נגדי מחושבת כסכום של החשיפה נטו (כלומר רווחים צבורים בעסקאות עתידיות בניכוי הפסדים צבורים) ובתוספת מקדמי סיכון (add-on). מקדמי סיכון מחושבים לפי סיכון השוק של העסקה (לדוגמה סוג נכס הבסיס, משך חיי העסקה, סוג העסקה). חשיפה נטו שלילית (באם ההפסדים בעסקאות מול הצד הנגדי גדולים מהרווחים), לא מנוכים מחשיפת האשראי של הצד הנגדי.

במהלך יישום הנדבך הראשון, אימץ הבנק שיטת מדידה המבוססת על חישוב עלות השחלוף הנוכחית על ידי שערך עסקאות לשווי השוק, והוספה של מקדם תוספת ("add-on") לסכום זה, כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי העסקה.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול רוב הבנקים מולם מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

טבלה 23 – ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2018			
ו	ה	ב	א
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף
במיליוני ש"ח			
3.7	18.1	8.0	1.3
-	-	-	-
3.7	18.1	8.0	1.3

1 שיטת החשיפה הנוכחית
 3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
 6 סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017			
ו	ה	ב	א
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף
במיליוני ש"ח			
68.9	194.4	36.5	10.1
-	-	-	-
68.9	194.4	36.5	10.1

1 שיטת החשיפה הנוכחית
 3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
 6 סך הכל

טבלה 24 – הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2018	
ב	א
RWA	EAD לאחר CRM
במיליוני ש"ח	
486.0	38.9

3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

ליום 31 בדצמבר 2017	
ב	א
RWA	EAD לאחר CRM
במיליוני ש"ח	
4,024.2	321.9

3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

טבלה 25 – חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (הגישה הסטנדרטית) (CCR3) [נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2018								
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
0%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	אחר	אשראי
במיליוני ש"ח								
משקל סיכון								
תיק פיקוחי								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
ריבוניות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית								
-	-	0.4	-	-	-	-	-	0.4
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDBs))								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
חברות ניירות ערך								
-	-	-	-	-	0.3	-	-	0.3
תאגידים								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
תיקים קמעונאיים פיקוחיים								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים אחרים								
-	-	0.4	-	-	0.3	-	-	0.7
סך הכל								
ליום 31 בדצמבר 2017								
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
0%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	אחר	אשראי
במיליוני ש"ח								
משקל סיכון								
תיק פיקוחי								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
ריבוניות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית								
-	-	2.3	-	-	-	-	-	2.3
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDBs))								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
חברות ניירות ערך								
-	-	-	-	-	17.1	-	-	17.1
תאגידים								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
תיקים קמעונאיים פיקוחיים								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים אחרים								
-	-	2.3	-	-	17.1	-	-	19.4
סך הכל								

טבלה 26 – הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018					
ו	ה	ד	ג	ב	א
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	
		לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק
במיליוני ₪					
-	-	-	-	1.4	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1.4	-
סך הכל					
ליום 31 בדצמבר 2017					
ו	ה	ד	ג	ב	א
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	
		לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק
במיליוני ש"ח					
-	-	0.3	-	1.1	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	0.3	-	1.1	-
סך הכל					

מזומן – מטבע מקומי
מזומן – מטבעות אחרים
חוב ריבוני מקומי
חוב ריבוני אחר
חוב של סוכנות ממשלתית
אגרות חוב קונצרניות
מניות
ביטחון אחר
סך הכל

מזומן – מטבע מקומי
מזומן – מטבעות אחרים
חוב ריבוני מקומי
חוב ריבוני אחר
חוב של סוכנות ממשלתית
אגרות חוב קונצרניות
מניות
ביטחון אחר
סך הכל

טבלה 27 – חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018		
ב	א	
הגנה שנמכרה	הגנה שנרכשה במיליוני ש"ח	
-	75.7	סכומים נקובים
-	-	עסקאות החלף כשל אשראי על ישות יחידה (Single-name credit default swaps)
-	-	עסקאות החלף כשל אשראי על מדד (Index credit default swap)
-	-	עסקאות החלפת תשואה כוללת אופציות אשראי
-	-	נגזרי אשראי אחרים
-	75.7	סך הכל סכומים נקובים
-	-	ערכי שווי הוגן
-	-	שווי הוגן חיובי (נכס)
-	0.4	שווי הוגן שלילי (התחייבות)
ליום 31 בדצמבר 2017		
ב	א	
הגנה שנמכרה	הגנה שנרכשה במיליוני ש"ח	
-	86.8	סכומים נקובים
-	-	עסקאות החלף כשל אשראי על ישות יחידה (Single-name credit default swaps)
-	-	עסקאות החלף כשל אשראי על מדד (Index credit default swap)
-	-	עסקאות החלפת תשואה כוללת אופציות אשראי
-	-	נגזרי אשראי אחרים
-	86.8	סך הכל סכומים נקובים
-	-	ערכי שווי הוגן
-	1.1	שווי הוגן חיובי (נכס)
-	-	שווי הוגן שלילי (התחייבות)

טבלה 28 – חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCR8)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018		
ב	א	
RWA	CRM אחרי EAD	
במיליוני ש"ח		
0.5	2.6	1 חשיפות לצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP) (סך הכל)
-	-	2 חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים); מזה:
-	-	3 (i) נגזרי OTC
0.5	2.6	4 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	5 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	6 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	7 ביטחון ראשוני מנותק
1.8	8.8	8 ביטחון ראשוני לא מנותק
-	-	9 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	10 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים
-	-	11 חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר (CCP) (סך הכל)
-	-	12 חשיפות לעסקאות עם CCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים); מזה:
-	-	13 (i) נגזרי OTC
-	-	14 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	15 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	16 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	17 ביטחון ראשוני מנותק
-	-	18 ביטחון ראשוני לא מנותק
-	-	19 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	20 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים

ליום 31 בדצמבר 2017		
ב	א	
RWA	CRM אחרי EAD	
במיליוני ש"ח		
3.1	15.7	1 חשיפות לצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP) (סך הכל)
-	-	2 חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים); מזה:
-	-	3 (i) נגזרי OTC
3.1	15.7	4 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	5 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	6 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	7 ביטחון ראשוני מנותק
26.1	130.6	8 ביטחון ראשוני לא מנותק
-	-	9 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	10 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים
15.9	15.9	11 חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר (CCP) (סך הכל)
-	-	12 חשיפות לעסקאות עם CCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים); מזה:
-	-	13 (i) נגזרי OTC
15.9	15.9	14 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	15 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	16 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	17 ביטחון ראשוני מנותק
17.3	17.3	18 ביטחון ראשוני לא מנותק
-	-	19 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	20 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים

ניהול סיכוני שוק (MRA):

[נדבר 3]

סיכון השוק הוא הסיכון הפוטנציאלי להפסד עקב תנודות בשווקים כגון שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים הגורם לירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק.

התוצאות העסקיות השווי ההוגן של הנכסים, התחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשער החליפין, במדד המחירים, במחירי נירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים. בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המנוהלים בבנק על בסיס מסגרת עבודה ומדיניות אחת שקבע הדירקטוריון.

הסיכונים הנכללים במסגרת סיכוני השוק הינם:

- **סיכון ריבית** - הינו הסיכון הנובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעור הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות. שינויים אלו עלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק בשל ירידה עתידית בהכנסות המימון העלולה להיגרם כתוצאה מחשיפה לריבית בכל אחד מבסיסי ההצמדה השונים.
- **סיכון שער חליפין** – הינו החשיפה לרווחי הבנק כתוצאה משינויים בשערים של המטבעות השונים בהם הבנק פועל במסגרת עסקיו.
- **סיכון אינפלציה** – הינו הסיכון משינויים לא צפויים בקצב האינפלציה, כלומר בשינויים במדד המחירים לצרכן.
- **סיכונים בסיסיים אחרים** - חשיפה לשינוי של מחירים של מניות, אופציות וכו'.

מדיניות גידור והפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק ונזילות על ידי קביעת מגבלות כמותיות. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של נירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

מדיניות הבנק לניהול סיכוני השוק מאושרת מידי שנה בדירקטוריון ומגדירה את מערכת המגבלות, תהליכי הפיקוח והבקרה, מתכונות הדיווח, מדרג סמכויות ואחריות של פונקציות ניהול סיכוני השוק בבנק וכן את עקרונות ניהולו. החשיפה לסיכוני השוק מוגדרת במדיניות למערכי מגבלות שונים בעיקר, במונחי VaR ותרשישי קיצון, כאשר המגבלות מתייחסות לחשיפה כלכלית, חשבונאית (רווח והפסד) והונית.

מטרת המדיניות הינה להוות תשתית לניהול סיכוני השוק בבנק, באופן שיתרום לניהול מיטבי של חשיפת הבנק להפסד בגין שינויים בפרמטרי שוק ולהציג תמונת סיכונים מייצגת למקבלי ההחלטות. ניהול הסיכון מכון למזער, ככל האפשר, את התממשותם של סיכונים בלתי צפויים ונזקים שמקורם בנטילת סיכונים בלתי מבוקרת.

מסמך המדיניות מגדיר את מסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר על ידי הדירקטוריון ותוך הבנת פרופיל סיכון השוק של הבנק והבטחה, כי קיימת נאותות הונית התואמת פרופיל סיכון זה.

עקרונות מדיניות ניהול הסיכונים באים לידי ביטוי בתכנית העבודה של הבנק; בעת קביעת היעדים בכל שנה, נלקחים עקרונות אלו בחשבון. כמו כן לאור חשיבות נושא זה מתקיימים בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון דיונים שוטפים בנושאים הקשורים לניהול הסיכונים.

התיאבון לסיכוני שוק כפי שהוגדר במדיניות משקף את רצונו של הבנק ליטול סיכוני שוק במטרה להשיג את יעדיו האסטרטגיים. אופן הפעילות בתיק הנוסטרו מחולק לשני תיקים – תיק השקעה ותיק למסחר. בבסיס החלוקה עמד הכלל כי הנהלת הבנק (באמצעות צוות נכסים והתחייבויות) מתווה את פעילות ההשקעה בתיק הזמין למכירה, שמנוהל כתיק השקעה לטווח בינוני וארוך, ואילו לגבי התיק למסחר צוות נכסים הנהלת הבנק (באמצעות צוות נכסים והתחייבויות) מתפקדת כמפקחת ומבקרת של הפעילות. זאת כדי לאזן בין צרכי הפיקוח והבקרה, וההכרח לאפשר תגובה מהירה בהתאם להתפתחויות בשווקים ומצב הפוזיציות השונות.

תיק השקעה (לפדיון וזמין למכירה) - ניירות ערך שיוחזקו בתיק זה קשורים ונובעים מכלל הפעילויות השונות של הבנק כגון –

רכישה כנגד פיקדונות, כתחליף לנזילות, לניהול עודפי הון ולגידור, אך גם למטרת יצירת פוזיציה. ככלל, התיק יירשם מבחינה חשבונאית כתיק זמין למכירה, במקרים מסוימים רשאית הוועדה הפנימית לאשר פעילות בתיק המוחזק לפדיון, בדיווח מקדים לבנק ישראל.

תיק למסחר - מטרת תיק זה להשיג תשואה עודפת (מעל מחיר הכסף) במסחר לטווח קצר במגוון מכשירים פיננסיים, על ידי ניצול הידע והניסיון של מנהלי הנוסטרו.

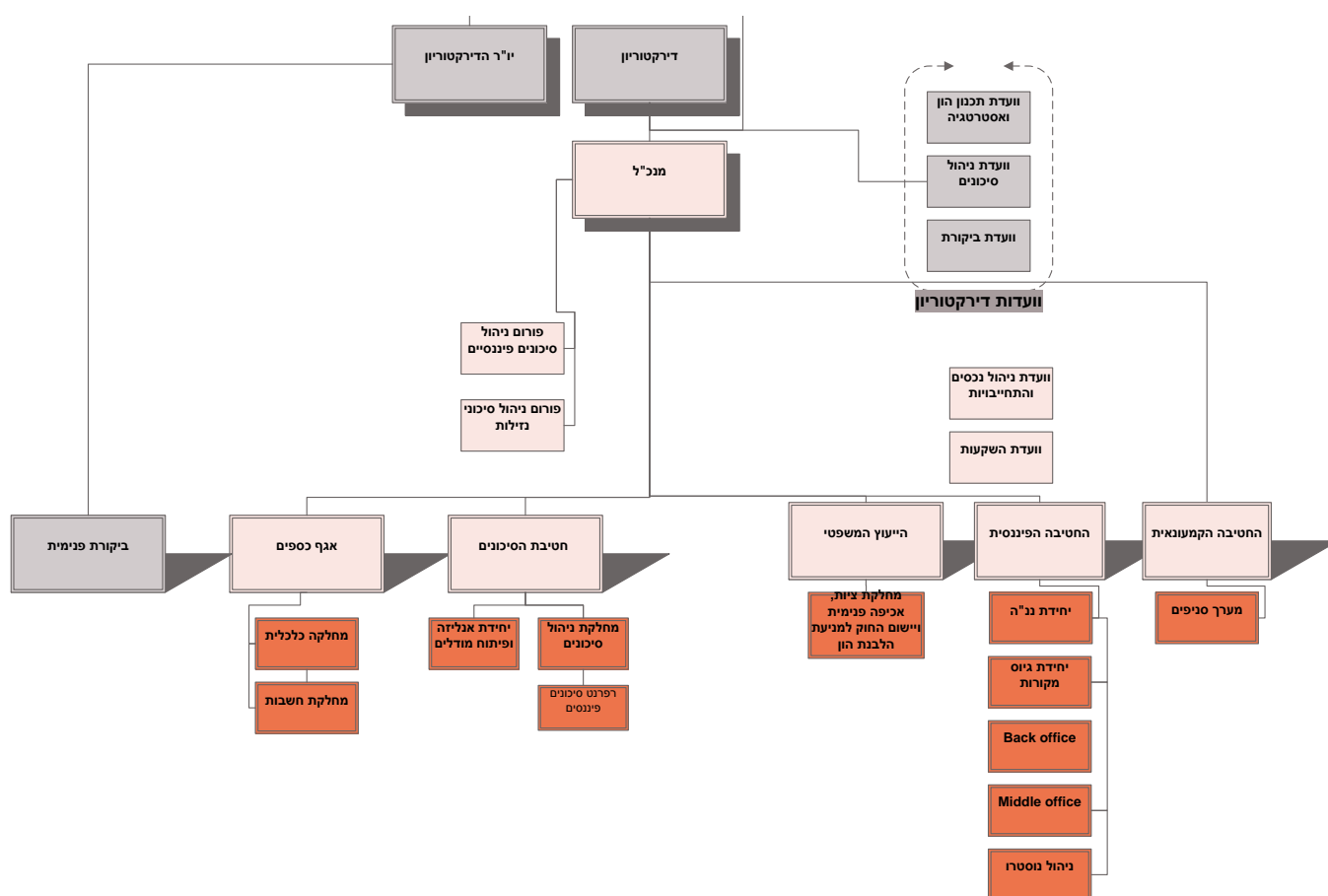
דיווח

סקירת מצב החשיפה לסיכונים שוק, נזילות ונוסטרו נעשית בבנק הן באופן שוטף והן במועדים ספציפיים המיועדים לכך. הערכת החשיפה לסיכונים השונים מתבצעת באמצעות מכלול רחב של נתונים ודוחות, אשר במצטבר מאפשרים לקבל תמונה שלמה של החשיפה. בשל חשיבות הנושא, על חלק גדול מהנתונים מתנהל מעקב שוטף ולעיתים אף יומימי. הנתונים השוטפים אף נסקרים בישיבות של הוועדה הפנימית.

יחד עם זאת, הפורומים השונים מקדישים זמן מיועד לצורך סקירה כוללת של החשיפה לסיכונים השונים. תהליך הסקירה מתבצע מדי חודש ומתחיל לאחר איסוף נתוני החשיפה במחלקת ניהול סיכונים. נתוני החשיפה נבחנו בישיבות עם מנהלי חטיבת הסיכונים וחטיבת הפיננסיים, ומועלים לדיון בישיבה החודשית של הפורום לניהול סיכונים.

כמו כן, נתונים אלו נאספים ומדווחים במסמך הסיכונים הרבעוני שמציג מנהל הסיכונים הראשי לוועדת הדירקטוריון ולדירקטוריון. מסמך הסיכונים יהיה מסמך מרכזי אשר יכיל סקירה של הסיכונים המהותיים לסוגיהם. המסמך יציג עבור כל סוג סיכון בצורה תמציתית ונהירה את פרופיל הסיכון על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עקביות עם תיאבון, הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו.

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים, עמידת הסיכונים ובקרתם

הגופים המפקחים:

ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות (צוות נכסים) - בראשות המנכ"ל, מתכנסת מדי שבוע, ומקבלת דיווח מחבריה על פעילות הבנק במכלול הנושאים הקשורים בניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

הוועדה מנהלת מעקב שוטף אחר עמידה ביעדי תוכנית העבודה ואחר עמידה במגבלות החשיפה לסיכונים, לרבות עדכונים שוטפים על מצב הנזילות, אותן אישר הדירקטוריון. הוועדה מקבלת החלטות אופרטיביות בנושאים שונים וקובעת מחירים ויעדי כמיות לכל אחת מהפעילויות השונות. כל חבר ועדה, בתחום פעילותו, אחראי לדווח לוועדה על מגמות עיקריות בשוק הרלוונטיות לפעילות הבנק ולניהול נכסיו. שינויים משמעותיים במגמות מדווחים לדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

למנכ"ל ו/או לוועדה, סמכות לאישור שינויים זמניים במגבלות החשיפה לסיכונים ובמגבלות ההשקעות בהיקף שקבע הדירקטוריון כמפורט להלן.

בכל ישיבה סוקרת הוועדה פרמטרים שוטפים של הפעילות הכוללים כמיות ומחירים בכל המגזרים. פרמטרים אלו מהווים אינדיקטורים מרכזיים למצב החשיפות והנזילות. סקירה זו כוללת נתונים בדבר ביצועי אשראי ומחירי ביצוע גיוסים בחודש השוטף ומחירי הגיוס, יתרות הנכסים הנזילים והרכבם, פעילות בתיק הנוסטרו, פוזיציות מדד ומט"ח, רווח הפסד מפוזיציות מדד ומט"ח, תחזיות פיננסיות, ועוד.

באחריות הוועדה המעקב השוטף אחר כל הדיווחים הקשורים לניהול הסיכונים והנזילות בבנק וניהול תיק הנוסטרו של הבנק.

פורום הנהלה לניהול סיכונים פיננסיים - בראשות המנכ"ל מתכנס באופן דו-חודשי. הפורום מקבל סקירה ודיווח על הפעולות וההתפתחויות העסקיות המשפיעות על החשיפות הפיננסיות והנזילות מאת החטיבה הפיננסית. בנוסף, הפורום מקבל סקירה ודיווח ממחלקת ניהול סיכונים על מצב החשיפה של הבנק לסיכונים השונים. כמו כן מתקיים דיון בסוגיות שעלו תוך כדי עבודת החטיבה הפיננסית, מחלקת ניהול הסיכונים או הבקר ונושאים נוספים על פי הצורך. אומדני החשיפה החודשיים לסיכונים השונים ומסמך הסיכונים הרבעוני נידונים בפורום זה.

פורום לניהול סיכוני הנזילות - בראשות מנהל החטיבה הפיננסית, מתכנס לפחות פעם ברבעון. בכל ישיבה סוקר צוות נזילות את מצב הנזילות. סקירה זו כוללת נתונים בדבר יתרות הנכסים הנזילים והרכבם, גיוסים בחודש שעבר ומחירי הגיוס, פירעונות בסכומים גבוהים צפויים, ניצול מסגרות בבנקים ונתונים נוספים. כמו כן מקבל הצוות דיווח על תוצאות המודל הפנימי לרבות תוצאות תרחישי הקיצון. תוצאות המודל ותרחישי הקיצון ינתחו על ידי הצוות. הצוות יבדוק את אומדן שיעורי המחזור וההסתמכות במודל ויבחן את מידת התאמתם למציאות הנוכחית. הצוות יבדוק קיומם של נכסים שאינם נזילים, בהם ניתן להשתמש במקרה הצורך לגיוס מימון נוסף.

נוטלי ומנהלי הסיכון – קו הגנה ראשון

מנהל חטיבה פיננסית - משמש כמנהל סיכוני שוק ונזילות ואחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במוסדות הבנק. מנהל החטיבה הפיננסית עוסק בניהול השוטף של החשיפות לסיכוני שוק, בהנחיית היחידות השונות העוסקות בניהול המכשירים הפיננסיים של הבנק וביצירת החשיפות במגזרי הפעילות השונים. מנהל החטיבה הפיננסית, בתיאום עם מנהל הסיכונים הראשי, ממליץ להנהלה, לדירקטוריון ולוועדת הדירקטוריון באשר לכדאיות יצירת הסיכונים באמצעות המכשירים הפיננסיים המותרים ליצירת ולגידור סיכונים, ובכל יתר הנושאים הקשורים ליצירת וניהול החשיפות. כמו כן באחריותו ניהול תיק הנוסטרו לרבות בקרה אחר העמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון וטיפול בחריגות מהותיות, תוך בחינת השלכות פעילות הנוסטרו על כלל החשיפות.

פונקציית ניהול סיכונים בלתי תלויה - קו הגנה שני

חטיבת סיכונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי - עוסקת בגיבוש מודלים להערכת החשיפה לסיכוני שוק ונזילות, פיתוח טכניקות לניהול סיכונים ותמיכה בניהול השוטף של החשיפות לסיכוני שוק. כן ממליצה החטיבה לוועדה הפנימית בנושאים הקשורים לכדאיות ניהול החשיפות תוך התחשבות במרכיבי ההכנסה הצפויה מחשיפות אלו ועלויות גידור החשיפות ובבדיקת כדאיות ורווחיות של מוצרים פיננסיים חדשים ו/או קיימים.

באחריות החטיבה לבצע את המעקב השוטף אחר עמידה במגבלות שנקבעו לחשיפות השונות.

בקר סיכונים פיננסיים - בקר הסיכונים משמש כבקר על פעילות בחדר עסקאות ניירות ערך ומט"ח, מערך היעוץ ללקוחות בהשקעות ני"ע, השקעות הנוסטרו, עשיית שוק ופעילות עובדים בניירות ערך.

קו הגנה השלישי – הביקורת הפנימית אחראית לביצוע של מכלול משימות ביקורת בלתי תלויות, בהתאם לתכנית עבודה מבוססת סיכון המאושרת על ידי הדירקטוריון כן ביקורות על דרישת הדירקטוריון וועדותיו. הביקורת בודקת את תהליכי ניהול הסיכונים, איכות ניהולם ובקרתם, בין השאר באמצעות בדיקות מדגמיות, הביקורת הפנימית אחראית למתן הערכה עצמאית על מידת האפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים בבנק. במסגרת אחריותה, הביקורת הפנימית בעלת תפקיד מהותי בתהליך הפיקוח אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים ובקרתן.

האופן וההיקף של מערכות הדיווח

הבנק מנהל את סיכוניו בין השאר בעזרת מערכת ALM, המערכת חולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות ובין היתר מאפשרת כימות של סיכוני השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף המערכת מאפשרת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון (Stress Testing).

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

טבלה 29 - סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
א	א	
סכומים	סכומים	
במיליוני ₪		
1.9	1.7	מוצרים ישירים (outright products)
0.3	0.0	1 סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
1.3	0.8	2 סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
-	-	3 סיכון שער חליפין
-	-	4 סיכון סחורות
-	-	אופציות
-	-	5 הגישה הפשוטה
-	-	6 גישת דלתה-פלוס
-	-	7 גישת התרחישים
-	-	איגוח
-	-	8
3.4	2.5	9 סך הכל

ניתוח של חשיפות בגין סיכונים שוק וניהול פוזיציות [EDTF]

תיאור מפורט של סיכונים השוק אליהם חשוף התאגיד הבנקאי

סיכונים השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק פורטו בתחילת פרק סיכונים שוק לעיל.

עקרונות ניהול מדיניות החשיפה

הבנק מבצע בחינה לנאותות ההון המוקצה בגין הסיכונים הפיננסיים השונים על פי מסגרת הנדבך הראשון והשני בהוראות באזל ובנק ישראל.

הבנק מתאים, באמצעות מחירי המעבר, את שימושי האשראי ליכולת הגיוס שלו בחתך של מגזרי פעילות ומח"מ, במגבלות שנקבעו לחשיפות ריבית, מרווח ונזילות.

הבנק מנהל באופן אקטיבי את סיכונים הבסיס במטרה להגדיל את ההכנסות ברמת סיכון נתונה ותוך התחשבות בפוזיציות הכלכליות והחשבונאיות הרלבנטיות והמגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

הבנק בוחן את מח"מ המקורות לאור הערכותיו את התנהגות הריבית, גודל החשיפה הנוכחי שלו לסיכון הריבית ו/או לסיכון הנזילות לטווח ארוך והעלויות הנוספות הנגזרות מהארכת מח"מ. הבנק בוחן את מדיניות סיכון הריבית בהתאם לפרמטרים כלכליים ועל פי אומדן ההתנהגות הצפויה של הלוחים ושל המפקידים. לפיכך הבנק עוקב אחר שינויים צפויים בהיקפי הפירעונות המוקדמים, וזאת במטרה למזער את הסיכונים הכרוכים בפעילות זו.

הבנק נערך לגוון את אפשרויות ההשקעה של הנכסים הנזילים, לאור הגברת הנזילות בשוק והגדלת מגוון הכלים העומדים לרשותו לצורך ניהול הנזילות.

הבנק ישקול גיוס מקורות באמצעות הנפקות סחירות, בהתאם לצרכיו תוך בחינת עלויות גיוס אלטרנטיביות ובהתאם לתנאים שישררו בשוק ההון במהלך השנה.

מדיניות הבנק אינה מאשרת שימוש במכשירים נגזרים ומוצרים מיוחדים, אלא אם-כן ניתן אישור לשימוש במכשירים ומוצרים הנ"ל ע"י וועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים. אישור של פעילות במכשירים אלו, יינתן רק בתנאי שוועדת הדירקטוריון קיבלה ניתוח הן של הסיכונים הספציפיים של המכשיר והן ניתוח של השפעתו על כלל החשיפות של הבנק. כמו כן, הבנק יפעל לצמצום הצורך בגידור הסיכונים באמצעות מכשירים נגזרים, באמצעות התאמת המקורות והשימושים ככל שניתן בעסקי הליבה של הבנק (אשראי ופיקדונות). הבנק יעדיף גידורים שלא גורמים תזוזות חשבונאיות.

כל פעילות של הבנק, לרבות פעילות של הבנק עבור לקוחותיו, החורגת באופן משמעותי, בהיקפה ו/או באופייה ו/או בנסיבותיה, ממהלך הפעילות הרגיל והשגרתי של הבנק, אף אם אותה פעילות אינה יוצרת לכאורה סיכון מיוחד ו/או אינה חורגת ממסגרת

מגבלות החשיפה לסיכונים שנקבעה על ידי הדירקטוריון, תובא, על ידי מנהל החטיבה הפיננסית, לדיון ולהחלטת ועדת הדירקטוריון, טרם ביצועה. ועדת הדירקטוריון תהיה רשאית, לפי שיקול דעתה, לאשר את הפעילות האמורה או לדחותה או להעבירה לדיון ולהחלטת הדירקטוריון.

ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות ניהול הנזילות, מבוצע באמצעות רשימה סגורה של מכשירים שאינם מוצרי אשראי (כולל אג"ח סחיר ולא סחיר) ופיקדונות. השימוש במכשירים לשם גידור והן לצורך יצירת פוזיציה, הינו בהתאם לסמכויות ההשקעה שמפורטים בנהלי הבנק ובלבד שעסקאות אלו יבוצעו במסגרת מגבלות החשיפה לניהול סיכונים. כאמור, שימוש לראשונה במכשירים פיננסיים אחרים יובא, טרם השימוש, לדיון ולאישור ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים. במסגרת המדיניות נקבעו אינדיקאטורים אפשריים למצב בשוק אשר יהוו סמן (Trigger) לביצוע בחינות לשינויים נדרשים במדיניות. האינדיקאטורים כוללים שינויים מהותיים ב-: מדדי מניות, מדדי תלבוּנד, אינפלציה, כניסה למיתון, מחירי דיור, ריבית בנק ישראל, רוחחיות הבנק ועוד.

טבלה מספר 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה:

		31 בדצמבר 2018			
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב במיליוני ש"ח	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
2,116.8	-	122.7	146.7	-	1,847.4
956.2	-	72.6	132.9	13.7	737.0
9,908.0	-	198.4	610.4	2,912.2	6,187.0
164.9	164.9	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
8.5	6.0	-	1.2	1.3	-
138.1	50.2	-	-	5.0	82.9
13,292.5	221.1	393.7	891.2	2,932.2	8,854.3
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים					
ניירות ערך					
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾					
בניינים וציוד					
נכסים בלתי מוחשיים					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נכסים אחרים					
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
פיקדונות הציבור					
פיקדונות מבנקים					
פיקדונות הממשלה					
ניירות ערך שהושאלו					
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות אחרות					
סך הכל התחייבויות					
הפרש					
10,513.3	-	395.0	805.2	1,332.9	7,980.2
30.9	-	-	-	30.9	-
50.0	-	-	-	1.4	48.6
-	-	-	-	-	-
1,618.7	-	-	-	1,394.7	224.0
14.8	6.6	0.5	5.5	1.8	0.4
169.6	57.7	0.1	4.4	-	1074
12,397.3	64.3	395.6	815.1	2,761.7	8,360.6
895.2	156.8	(1.9)	76.1	170.5	493.7
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽⁴⁾					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
-	-	4.2	(68.3)	(19.1)	83.2
895.2	156.8	2.3	7.8	151.4	576.9
סך הכל כללי					

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) אינם מגדרים גידור חשבונאי.

* כולל תכניות חסכון עם רצפה שקלית בסכום של 21.2 מיליוני ש"ח.

טבלה מספר 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך):

31 בדצמבר 2017						
מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי			
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב במיליוני ₪	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
2,659.0	-	20.1	64.3	-	2,574.6	נכסים
858.3	1.7	76.6	110.3	14.3	655.4	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,670.7	-	201.8	695.4	3,130.9	5,642.6	ניירות ערך
150.6	150.6	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
0.4	0.4	-	-	-	-	בניינים וציוד
64.0	60.3	3.2	-	-	0.5	נכסים בלתי מוחשיים
150.6	33.6	-	-	7.1	109.9	נכסים בגין מכשירים נגזרים
13,553.6	246.6	301.7	870.0	3,152.3	8,983.0	נכסים אחרים
						סך הכל נכסים
10,560.1	-	389.9	867.8	1,519.8 ⁽³⁾	7,782.6	התחייבויות
33.6	-	-	-	33.6	-	פיקדונות הציבור
0.5	-	-	-	-	0.5	פיקדונות מבנקים
34.4	-	-	-	10.8	23.6	פיקדונות הממשלה
1,872.2	-	-	-	1,529.9	342.3	ניירות ערך שהושאלו
66.2	60.3	0.2	-	2.0	3.7	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
149.3	55.7	-	4.9	-	88.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
12,716.3	116.0	390.1	872.7	3,096.1	8,241.4	התחייבויות אחרות
837.3	130.6	(88.4)	(2.7)	56.2	741.6	סך הכל התחייבויות
						הפרש
-	-	93.3	13.8	(279.0)	171.9	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽⁴⁾
837.3	130.6	4.9	11.1	(222.8)	913.5	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל כללי

(4) כולל תכניות חסכון עם רצפה שקלית בסכום של 314.2 מיליוני ש"ח.

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

במסגרת ניהול פוזיציות בתיק למסחר, הבנק קבע מגבלות לניהול החשיפה. המגבלות שנקבעו לפעילות הנוסטרו כוללים הן מגבלות על גודל התיק והן מגבלות על החשיפה (VaR, תרחיש וכו'). המערכת למסחר ניירות ערך של הבנק תומכת בבקרה ממוכנת בזמן אמת על מגבלות של גודל תיק. כמו כן, ניתן לעקוב באמצעות מערכת המסחר אחרי כל הפעולות ששודרו ביום המסחר (פעולות שבוצעו, פעולות שטרם בוצעו ופעולות שהתבטלו). מעקב מלא אחר מגבלות תיק הנוסטרו מתבצע בתחילת כל יום על יתרות הסגירה של יום המסחר הקודם. מעבר למעקב השוטף של מנהלי הנוסטרו, בחטיבת הסיכונים מתבצע מעקב (לפחות אחת ליום) אחר הפעולות ששודרו במערכת המסחר. באם נעשו פעולות משמעותיות מתבצעת בקרה מלאה על כל המגבלות גם במהלך יום המסחר. באחריות מנהלי הנוסטרו (הן הפנימי והן החיצוני) לעדכן את הגורמים הרלוונטיים בחטיבת הסיכונים בעת ביצוע פעולות כאמור.

התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן

לא היו אירועים חריגים בתיק למסחר לאחר תאריך המאזן.

מידע נוסף על חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים אחר

לבנק מערכת ALM (ניהול נכסים והתחייבויות) הכוללת בתוכה מערכת לניהול סיכונים באמצעות מודל ה-VaR. ה-VaR הוא אומדן שמכמת סיכון כולל של כל התיק הנובע ממספר רב של גורמי סיכון שונים, וזאת לאחר התחשבות במתאמים ביניהם. בנוסף, הוא מוצג במונחים כספיים, דבר שהופך אותו למדד נוח להשוואה ולמעקב וידידותי מאוד. ל-VaR מספר חסרונות:

- בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.
- השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים ייחודיים, בהיקפי שוק גדולים או בתקופות משבר יתכן ובעיות הנזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
- הסימולציה ההיסטורית מניחה, כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים.

לכן, ה-VaR איננו יכול להחליף את כל מדדי הסיכון שקדמו לו. לפיכך ה-VaR משמש כמדד נוסף במדיניות ניהול הסיכונים ולא כמדד בלעדי.

ניתן להסתכל על ה-VaR בשני אופנים - בראיה כלכלית או בראיה חשבונאית. כלומר מה ההפסד הכלכלי לשווי ההוגן של נכסי הבנק והתחייבויותיו נטו, ומנגד מה עלול להירשם בספרי הבנק. עיקר ההבדל בין שתי גישות אלו נובע מה-VaR של החשיפה לסיכון הריבית של כלל מוצרי הבנק שאינם נרשמים לפי שווים ההוגן (מרבית המוצרים למעט התיק למסחר ונגזרים). הבנק מנהל מעקב אחר ה-VaR בשתי הגישות.

בנוסף נקבעו מגבלות על ס"ה סיכונים שוק שמחושבים על-ידי תרחיש קיצון. הפרמטרים לתרחיש הקיצון מחמירים יותר ממודל ה-VaR בשני אופנים: הראשון הפרמטר הנלקח עבור כל גורם סיכון מחמיר יותר והשני בשונה למודל ה-VaR אין קיזוזים מקורלציות שליליות. בדומה למגבלות על ה-VaR נקבעה מגבלה על החשיפה הכלכלית ומגבלה נפרדת על החשיפה החשבונאית. הפרמטרים לתרחיש הקיצון מפורטים להלן בפרק הנוסטרו. קיימת מגבלה נוספת על תרחיש הוני, לפיו מוגבלת החשיפה בהונו של הבנק (אף אם הפגיעה היא דרך קרן ההון) במקרה של שינויים בשוק. המגבלות להלן המבוססות על ה-VaR מוצעות במדיניות זו הינן על כלל התיק הבנקאי (קרי כל התזרימים הנובעים מנכסי הבנק ומהתחייבויותיו).

הרצת מערכת ה-ALM מתבצע אחת לחודש. הואיל והרצת המערכת לוקחת זמן רב יחסית. עם זאת, מתבצע חישוב יומי להערכת החשיפות העיקריות באמצעות ניתוח ההשפעה של השינויים בנוסטרו (שמהווים את הגורם התנודתי ביותר בחשיפה). מערכת ה-ALM עברה תיקוף בשנת 2017. בנוסף, הבנק מבצע תהליך של Back Testing לנתוני ה-VaR. תוצאות ה-Back Testing תקינות (כלומר ההסתברות להפסדים הפוטנציאליים בפועל לא חרגו מתוצאות ה-VaR שחושבו).

טבלה מספר 31 – פירוט החשיפה במונחי VaR⁽¹⁾:

לתקופה שהסתיימה ב-				
31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		
ערך מקסימלי במהלך התקופה ⁽²⁾	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך התקופה ⁽²⁾	סוף תקופת הדיווח	
במיליוני ש"ח				
10.4	8.4	12.8	12.8	חשיפה בפועל
5.7	0.9	2.9	0.4	מזה: בתיק למסחר
18	18	20	20	מגבלת הבנק
6	6	6	6	מזה: בתיק למסחר

(1) חישוב ה-VaR כלכלי היסטורי ומבוסס על 2,000 תצפיות, ברמת מובהקות של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.
 (2) סופי חודש במהלך התקופה.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר

[נדבך 3]

מטרות ויעדים בניהול סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית הינו הסיכון הנובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעור הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות. שינויים אלו עלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק בשל ירידה עתידית בהכנסות המימון העלולה להיגרם כתוצאה מחשיפה לריבית בכל אחד מבסיסי ההצמדה השונים.

לבנק קיימת חשיפה לסיכון זה בעיקר במגזר הלא צמוד והצמוד למדד, שכן חלק ניכר מהנכסים ומהתחייבויות במגזרים אלו, הינם בריבית קבועה לטווח ארוך יחסית.

במגזר המט"ח וצמוד מט"ח עיקר פעילות הבנק הינה בריבית משתנה ולטווח קצר, עם זאת בשנים האחרונות הבנק החל לבצע משכנתאות במט"ח בריבית קבועה (או לחילופין משתנה כל 5 שנים).

סיכון תמחור מחדש (Repricing Risk) – הינו הסיכון לתזוזה מקבילה של עקומי הריבית. הבנק בוחן בהקשר זה את החשיפה לעלייה וירידה מקבילה של עקומי הריבית (BPV) לתרחישים 1%, 2%, 3% ו-4%.

סיכון עקום תשואה (Yield Curve Risk) - בנוסף לבחינת סיכון התמחור מחדש, הבנק בוחן גם את סיכון עקום התשואה. כלומר, החשיפה במקרה שהשינוי הלא צפוי בשיעור הריבית יחול רק על חלק מסוים מעקום הריבית ועקום התשואה ישנה את צורתו. ניתוח זה כולל ניתוח של Time Buckets.

סיכון בסיס הריבית / סיכון מרווח (Spread) – הסיכון מייקור המקורות של הבנק (לדוגמה מעלייה במחירי גיוס של הפקדונות) מבלי יכולת לשנות באופן מקביל את הריבית בשימושים (הן כתוצאה מתחרות והן כתוצאה מהעובדה שהאשראי ניתן לתקופה ארוכה). בנוסף, קיים סיכון בסיס הריבית מפעילות בנגזרים (IRS), מכיוון שיש בפועל הבדל בין עקום ה-IRS לעקום הממשלתי.

סיכון בסיס - החשיפה לסיכון הבסיס יכולה לנבוע משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבעה הדירקטוריון. הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע הדירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים בכל מגזר הצמדה.

סיכון אופציות - סיכון האופציות אליו חשוף הבנק הינו הפירעונות המוקדמים. הבנק מנהל את סיכון הריבית בהתחשב בקצב פירעונות המוקדמים. הבנק עוקב לאורך השנים על כלל הגורמים המשפיעים על הפירעון המוקדם ובפרט על הקשר בין שיעור הריבית לפירעון המוקדם. שיעור פירעון המוקדם שנלקח עבור המודלים לחישוב סיכון הריבית נקבע על-פי ניתוח מגמות העבר ועל בסיס הנחות לגבי התפתחות עתידית. בנוסף הבנק פורס את יתרות העו"ש זכות בריבית 0% בהתאם למח"מ ההתנהגות.

מדיניות הבנק בניהול החשיפה לסיכון ריבית נקבעת:

- בהתחשב בתיאבון הסיכון ומגבלות החשיפות שנקבעו.
- תוך בחינת ההכנסות הצפויות מיצירת החשיפה אל מול העלויות של האלטרנטיביות השונות לצמצום או לסגירה של פער המח"מ.
- בהתחשב בהשפעות חיצוניות של שינויי ריבית על התוצאות העסקיות של הבנק.
- בהתחשב באומדן הבנק לשיעורי הפירעונות המוקדמים ולגורמים המשפיעים עליהם.
- תוך בדיקת התפתחויות שיעורי הריבית לאורך זמן.
- תוך התחשבות בהשפעה של חשיפה לסיכון זה על לסיכון הנזילות.

החשיפה לסיכון ריבית עשויה להשפיע הן על הרווחים, על השווי הכלכלי ועל ההון של הבנק. בהתאם לכך הבנק עוקב ונקבעו

מגבלות הן בגישת השווי הכלכלי, שחיקת ההון ובגישת הרווחים (רו"ה).

- גישת השווי הכלכלי – ניתוח השפעתם האפשרית של שינויים לא צפויים בריבית על השווי הנוכחי של כל תזרימי המזומנים העתידיים (כולל בתיק הבנקאי ובתיקי ניירות ערך זמינים למכירה והשקעה). חישוב החשיפה הכלכלית מתבצע הן באמצעות תרחישים כגון שינוי של 1% בריבית והן באמצעות VaR ריבית לשנה.
- גישת הרווחים (רו"ה לשנה) – ניתוח השפעתם של שינויי ריבית על הרווח והפסד של הבנק בהתאם להוראות החשבונאיות לתקופה של 12 חודשים.

הרצת חישוב החשיפה באמצעות מערכת ה-ALM מתבצע אחת לחודש הואיל והרצת המערכת לוקחת זמן רב יחסית. עם זאת, מתבצע חישוב יומי להערכת החשיפות העיקריות באמצעות ניתוח ההשפעה של השינויים בתיק הנוסטרו הזמין למכירה (שמהווים את הגורם התנודתי ביותר בחשיפה). בתיק הנוסטרו, בה קיימת רגישות משמעותית לחשיפות, תדירות הרצת התרחישים היא יומית.

הבנק עוקב אחר תרחישי קיצון של זעזועים מקבילים משמעותיים של עקום הריבית – 2%, 3% ו-4%. בנוסף מתבצע מעקב אחר 3 תרחישים לשינויים לא מקבילים של עקום הריבית: (1) תרחיש היתללות / השתטחות החלק הארוך של העקום (2) תרחיש היתללות / השתטחות החלק הקצר של העקום (3) תרחיש "פרפר" - תזוזה בחלק הבינוני של העקום. בנוסף הבנק עוקב אחר ה-VaR ההיסטורי ברמת מובהקות של 99% לשנה (240 ימי מסחר).

גילוי כמותי בנוגע לתקופות תמחור מחדש לפיקדונות לפי דרישה:

התקופה הממוצעת לתמחור מחדש המוקצה לפיקדונות לפי דרישה הינה 1.8 שנים (1.7 שנים ליום 31.12.2017).

התקופה הארוכה ביותר לתמחור מחדש המוקצה לפיקדונות לפי דרישה הינה 3.5 שנים (3.5 שנים ליום 31.12.2017).

מידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר

[נדבר 3]

טבלה 32 - שווי הוגן נטו מותאם¹ של המכשירים הפיננסיים של הבנק

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	מטבע חוץ		שקל צמוד		שקל לא
	אחר	דולר	למדד	צמוד	צמוד
13,001.7	381.2	862.8	2,981.9	8,775.8	
522.2	10.0	22.5	-	489.7	
12,345.4	367.5	832.0	2,857.8	8,288.1	
528.9	31.2	70.7	424.4	2.6	
649.6	(7.5)	(17.4)	(300.3)	974.8	
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	
649.6	(7.5)	(17.4)	(300.3)	974.8	
-	-	-	-	-	

נכסים פיננסיים*
 סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ מאזניים התחייבויות פיננסיות*
 סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ מאזניים
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
 השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
 השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה
שווי הוגן מותאם¹
 מזה: תיק בנקאי

ליום 31 בדצמבר 2017

סך הכל	מטבע חוץ		שקל צמוד		שקל לא
	אחר	דולר	למדד	צמוד	צמוד
13,119.4	292.2	842.6	3,209.1	8,775.5	
566.9	66.5	191.6	-	308.8	
12,673.8	329.4	950.0	3,147.7	8,246.7	
568.0	38.7	111.7	281.0	136.6	
444.5	(9.4)	(27.5)	(219.6)	701.0	
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	
444.5	(9.4)	(27.5)	(219.6)	701.0	
-	-	-	-	-	

נכסים פיננסיים*
 סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ מאזניים התחייבויות פיננסיות*
 סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ מאזניים
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
 השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
 השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה
שווי הוגן מותאם¹
 מזה: תיק בנקאי

1 שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוח הכספי.
 * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

טבלה 33 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם¹ של הבנק

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל*	מטבע חוץ		שקל צמוד	שקל לא צמוד
	אחר	דולר במיליוני ₪	למדד	צמוד
(24.6)	(2.5)	(0.3)	(31.5)	9.7
(25.2)	(2.7)	(1.1)	(30.5)	9.1
30.7	2.6	0.4	35.6	(7.9)
31.4	2.9	1.2	34.5	(7.2)
(41.6)	(0.3)	(1.9)	(16.6)	(22.8)
(41.3)	(0.0)	(2.0)	(16.2)	(23.1)
36.6	(0.3)	1.8	10.1	25.0
36.1	(0.7)	1.8	9.8	25.2
6.2	(1.1)	0.9	(8.0)	14.4
5.5	(1.4)	0.5	(7.8)	14.2
(6.1)	1.1	(1.0)	8.3	(14.5)
(5.5)	1.4	(0.5)	8.0	(14.4)
(41.3)	(0.0)	(2.0)	(16.2)	(23.1)

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%
מזה: תיק בנקאי
ירידה במקביל של 1%
מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים

התללה²
מזה: תיק בנקאי
השטחה³
מזה: תיק בנקאי
עליית ריבית בטווח הקצר
מזה: תיק בנקאי
ירידת ריבית בטווח הקצר
מזה: תיק בנקאי

מקסימום

מזה: תיק בנקאי

ליום 31 בדצמבר 2017

סך הכל*	מטבע חוץ		שקל צמוד	שקל לא צמוד
	אחר	דולר במיליוני ש"ח	למדד	צמוד
4.5	(1.9)	(1.9)	(10.0)	18.3
4.1	(3.5)	(1.9)	(7.7)	17.2
(2.1)	2.1	2.0	12.6	(18.8)
(1.6)	3.8	2.0	9.8	(17.2)
(19.0)	(0.5)	(1.6)	(10.7)	(6.2)
(19.2)	0.0	(1.6)	(9.3)	(8.3)
20.6	(0.2)	1.2	9.1	10.5
20.8	(0.8)	1.2	8.1	12.3
9.0	0.1	(1.0)	(0.1)	10.0
9.5	(1.3)	0.0	0.5	10.3
(9.1)	1.0	0.0	0.1	(10.2)
(9.6)	1.4	0.0	(0.5)	(10.5)
20.8	(0.8)	1.2	8.1	12.3

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%
מזה: תיק בנקאי
ירידה במקביל של 1%
מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים

התללה²
מזה: תיק בנקאי
השטחה³
מזה: תיק בנקאי
עליית ריבית בטווח הקצר
מזה: תיק בנקאי
ירידת ריבית בטווח הקצר
מזה: תיק בנקאי

מקסימום

מזה: תיק בנקאי

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

2. התללה – ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח ארוך.

3. השטחה – עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח ארוך.

טבלה 34 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018		
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית
	במיליוני ש"ח				
31.2	3.3	28.0	30.8	4.7	26.2
28.0	1.9	28.0	26.2	2.2	26.2
37.3			33.0		

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי

מקסימום

עלייה במקביל של 1%

* לאחר השפעות מקזזות.

מניות

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

[נדבר 3]

למעט מסגרת מצומצמת שקבע הדירקטוריון לתעודות סל על מניות בתיק הזמין, בבנק אין הן מסגרת והן אחזקה בפועל במניות בתיק הבנקאי.

טבלה מספר 36 - היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו:

ליום 31 בדצמבר 2018				
הערך במאזן	עלות	חוחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן במיליוני ש"ח	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
-	-	-	-	-

מניות
של אחרים

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות	חוחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן במיליוני ש"ח	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
-	-	-	-	-

מניות
של אחרים

* לפרטים נוספים ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

טבלה מספר 37 - השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגינן*:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		
דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני ש"ח				
0.2	1.7	-	-	השקעות המסווגות בתיק למסחר ⁽³⁾
0.2	-	-	-	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
0.5	1.7	-	-	סך הכל השקעות במניות
0.2	1.7	-	-	מזה: נסחר בבורסה
-	-	-	-	מוחזק באופן פרטי
-	-	-	-	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון הפיקוחי

* לפירוט ראה ביאור 12 [בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

- (1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4% ליום 31 בדצמבר 2018 כמו ליום 31 בדצמבר 2017. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינו 12.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.
- (2) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

סיכון נזילות

[נדבר 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) של הפיקוח על הבנקים אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן חישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות פעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה).

תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינוי בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולם יש לשמור נזילות וכיצוא בזה יכולים להביא לשינוי היחס. ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון האחרון עומד על 325%, כאשר הדרישה המזערית היא 100% (בתקופה של רבעון שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 היחס הממוצע עמד על 243%). הירידה ביחס היא כתוצאה מקיטון ביתרת הניירות ערך המושאלים.

הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא.

טבלה מספר 38 – מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)

[נדבר 3]

מאוחד		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום	
31.12.2018		31.12.2018	
סך ערך לא משוקלל ¹	סך ערך משוקלל ²	סך ערך לא משוקלל ¹	סך ערך משוקלל ²
(ממוצע)	(ממוצע)	(ממוצע)	(ממוצע)
במיליוני ש"ח			
-	2,174.6	-	2,174.6
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
תזרימי מזומנים יוצאים			
2	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:	8,625.5	477.6
3	פיקדונות יציבים	514.4	25.7
4	פיקדונות פחות יציבים	2,152.3	273.1
4א	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)	5,958.8	178.8
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	1,238.1	669.8
6	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים	0.0	0.0
7	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	1,160.8	585.2
8	חובות לא מובטחים	77.2	77.2
9	מימון סיטונאי מובטח	-	-
10	דרישות נזילות נוספות, מזה:	1,963.7	206.5
11	תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	65.9	65.9
12	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב	0.0	0.0
13	קווי אשראי ונזילות	1,662.9	122.7
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	0.0	0.0
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	235.0	17.9
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	-	1,353.9
תזרימי מזומנים נכנסים			
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	0.0	0.0
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	745.4	589.5
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	88.3	88.3
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	833.7	677.8
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
21	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	-	2,174.6
22	יחס כיסוי נזילות (%) (LCR)	-	676.0
23		-	325%

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס או יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
3. ערכים מתאים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים). להגדרה של נכסי רמה 1, רמה 2 ורמה 2 ראה נוהל בנקאי תקין 221.

טבלה מספר 38 – מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1) (המשך)

[נדבר 3]

מאוחד		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31.12.2017	
סך ערך לא משוקלל ¹ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ² (ממוצע)	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
-	2,336.3		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה			
1 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
תזרימי מזומנים יוצאים			
2	8,902.8	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:	
3	536.1	פיקדונות יציבים	
4	2,085.5	פיקדונות פחות יציבים	
4א	6,281.3	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)	
5	1,555.7	מימון סיטונאי בלתי מובטח	
6	0.0	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של	
	8,902.8	תאגידים בנקאיים קואופרטיביים	
7	1,474.5	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	
8	81.2	חובות לא מובטחים	
9	-	מימון סיטונאי מובטח	
10	2,008.4	דרישות נזילות נוספות, מזה:	
11	76.9	תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	
12	0.0	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב	
13	1,714.2	קווי אשראי ונזילות	
14	0.0	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	
15	244.9	מחויבויות מימון מותנות אחרות	
16	1,497.0	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	
תזרימי מזומנים נכנסים			
17	0.0	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	
18	611.3	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	
19	50.0	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	
20	505.8	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	
סך ערך מותאם³			
	2,336.3		
	991.2		
	243%		
21		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
22		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	
23		יחס כיסוי נזילות (%) (LCR)	

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס או יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
3. ערכים מתאים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים). להגדרה של נכסי רמה 1, רמה 2 ורמה 2 ראה נוהל בנקאי תקין 221.

הבנק ממשיך באסטרטגיה, שהחלה לפני מספר שנים, של התמקדות בגיוס מקורות ממשקי בית תוך חתירה להרחבת בסיס המפקידים וגרעון הפיקדונות. בשל ההנחה כי הישענות רחבה על מפקידים קטנים (משקי בית) תתרום ליציבות מקורות המימון ובכך לחוסנו של הבנק ולשיפור פרופיל הנזילות שלו, הבנק הקצה משאבים לטובת גיוס ממשקי בית. הבנק מגוון את סל המוצרים המוצע למשקי בית ופועל לשיפור מתמשך ביכולת הגיוס שלו מאפיק זה.

ניהול סיכון הנזילות וסיכון מימון

[נדבר 3]

ממשל תאגידי של ניהול סיכונים הנזילות

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחריגות מהמגבלות שנקבעו. קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשות צפויה של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו. הערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים ולשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

להלן עיקרי המדיניות לניהול נזילות:

ככלל הבנק יעמוד ביחס גבוה מהיחס המזערי שנקבע בהוראות בנק ישראל בנושא יחסי נזילות.

- **טווח ניהול הנזילות:** הבנק בוחן מהו האופק הראוי לניהול הנזילות שלו באופן שוטף. בשלב זה, טווח ניהול הנזילות שלו הוא חודש ומעלה.
- **פיזור מקורות:** הרחבת בסיס המפקידים (בעיקר לקוחות קמעונאיים) וצמצום ההישענות על מפקידים גדולים.
- **הלימות המקורות:** התאמת היקפי הפעילות, המגזרים והמח"מ בצד הנכסים ליכולת גיוס הפיקדונות, המרווח הנגזר מפעילויות אלה והשפעת מחירי הגיוס על יכולת הגיוס.
- **מדיניות אשראי:** תוכנית גיוס המקורות נבנית תוך התחשבות בהיקף הצפוי של ביצועי אשראי לזמן ארוך ובחינת יכולת השגת יעדי האשראי ביחס למצב המימון הצפוי.
- **סביבה עסקית ואירועים חיצוניים:** מצב הנזילות של מוסד בנקאי בכלל ובנק ירושלים בפרט, מושפע מרמת הנזילות בשוק ומאירועים חיצוניים כדוגמת התמוטטות של בנק או קשיי נזילות הנגרמים לו וכן מאירועים והתפתחויות שליליות בבנק עצמו. קביעת המגבלות תביא בחשבון סיכונים אלה.
- **חברות בנות:** בבנק שש חברות בנות, כל התזרימים הכספיים המשמעותיים נכללים בניתוחי הנזילות במעקב השוטף אחר המגבלות (למעט ירושלים מימון והנפקות, חברות הבנות אינן מגייסות פקדונות).
- **ניהול נזילות במט"ח:** הבנק בוחן את מצב הנזילות הכולל - ש"ח ומט"ח יחד, ש"ח בנפרד ומט"ח בנפרד. הניהול השוטף של הנזילות במט"ח מניח יכולת המרה מיידית במקרה של עודפי נזילות בשקלים למט"ח ובין מטבעות זרים לדולר ארה"ב. בשל גודל הזרמים במט"ח בבנק, גם בתרחשי הקיצון, לשינויים ברמת הנזילות בשוק המט"ח לא צפויה להיות השפעה מהותית על החשיפה של הבנק לסיכון הנזילות.

הבנק הגדיר אינדיקטורים שמטרתן לעזור להנהלה לזיהוי מוקדם של עלייה בסיכון או ברמת הפגיעות של מצב הנזילות או בצרכי הנזילות. אינדיקטורים אמורים לזהות מגמות שליליות ולגרום להנהלה לערוך תהליך של הערכת מצב ונקיטת פעולות לצמצום הסיכון. האינדיקטורים כוללים מדדים כמותיים ומדדים איכותיים. כמו כן האינדיקטורים כוללים מדדים מאקרו כלכליים המשמשים לזיהוי פוטנציאל של משבר מערכתי ונתוני מיקרו של הבנק לזיהוי פוטנציאל של משבר נזילות. לכל אינדיקטור הוגדרו שלושה טווחי נתונים ירוק (רגיל) / צהוב (החמרה קלה) / כתום (החמרה בינונית).

חשוב לציין, שמטרת האינדיקטורים אינה להחליף את שיקול הדעת של המנהלים בבנק, אלא הם מהווים כלי עזר להערכת מצב הנזילות של הבנק. מנהל החטיבה הפיננסית או לחילופין מנהל חטיבת הסיכונים אחראים לקבוע את מצב ההערכות של הבנק. באם יוחלט על קביעת מצב כוננות נמוך מאשר מצב הכוננות שהיה מתקבל על פי האינדיקטורים, תדווח החלטה זו ונימוקה באופן מידי למנכ"ל הבנק, ה-CRO וליו"ר הדירקטוריון. בנוסף יימסר דיווח על כך לוועדה הדירקטוריונית לניהול סיכונים ולדירקטוריון בישיבתן הקרובה.

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על 3 "מעגלי בקרה":

קו הגנה ראשון - יוצרי הסיכונים, אשר מהווים את הפונקציה העסקית המקבלת החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת הסיכונים. בהתייחסות לסיכון הנזילות, מדובר בגורמים המנהלים את הנזילות בחטיבה הפיננסית. יש לציין כי ביחס לסיכון הנזילות, כל האורגנים הצורכים נזילות הינם בעצם, יוצרי סיכונים.

קו הגנה שני - גורמי הבקרה במסגרת חטיבת הסיכונים, אשר הינם בלתי תלויים ביוצרי הסיכונים. בהתייחסות לסיכון הנזילות, המעגל השני כולל את המחלקה לניהול סיכונים, הבוחנת את מצב הנזילות באמצעות באופן בלתי תלוי.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית אחראית לביצוע של מכלול משימות ביקורת בלתי תלויות, בהתאם לתכנית עבודה מבוססת סיכון המאושרת על ידי הדירקטוריון כן ביקורות על דרישת הדירקטוריון וועדותיו. הביקורת בודקת את תהליכי ניהול הסיכונים, איכות ניהולם ובקרתם, בין השאר באמצעות בדיקות מדגמיות, הביקורת הפנימית אחראית למתן הערכה עצמאית על מידת האפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים בבנק. במסגרת אחריותה, הביקורת הפנימית בעלת תפקיד מהותי בתהליך הפיקוח אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים ובקרתן.

שימוש במבחני קיצון

הבנק נערך לתחום תרחישי קיצון בנושא נזילות בשני מישורים: (1) שמירה על כרית נזילות מספקת כנגד תרחישי קיצון (2) קביעת תכניות להתמודדות עם תרחישי קיצון.

הוודוא שיש לבנק כרית נזילות מספקת כנגד תרחישי קיצון מתבצע באמצעות יחס נזילות המזערי תחת תרחישי הקיצון השונים, כפי שהוצג לעיל. בנוסף באמצעות מגבלת "מינימום כסף חם" הבנק מוודא שיש כסף זמין בקופה (או בבנק שניתן למשיכה תוך יום) ובתיקי נוסטרו עודפי נזילות (הניתנים למימוש מידי), כנגד כל המקורות שהוגדרו ככסף חם

תיאור כללי של תכניות מימון בשעת חירום

תכנית חירום לטיפול במשבר נזילות מהווה ריכוז של קווי מדיניות, נהלים ותכניות פעולה שנועדו להגיב לשיבושים חמורים ביכולתו של הבנק לממן את כל או חלק מפעילויותיו במועד ובעלות סבירה.

מוסדות פיננסיים משמשים כ"מתווכי נזילות" בתוך המערכת הכלכלית. משום כך, הם אינם יכולים לעולם להימנע מסיכון נזילות, מאחר ועצם פעילותם הפיננסית גורמת לו. כמו כן, סיכון זה קשה לגידור מאחר והבנק אינו יכול להרשות לעצמו להחזיק באופן קבוע יתרות נזילות שיבטיחו הישרדות בעת משבר נזילות קשה או ארוך. מטרתה של תכנית המגירה הינה להגדיר את האמצעים האופטימליים לזיהוי מוקדם של משברי נזילות- אינדיקטורים, וכן את הכלים האופטימליים לניהול משברים אילו. האינדיקטורים מאפשרים לבנק לקבל התראות על שינויים לרעה במצב הנזילות (פנימיים או חיצוניים) ולהגיב על כל שינוי במהירות האפשרית. חשיבותם נובעת מהעובדה שפעולות לגיוס מקורות שאפשריות בד"כ בשלבים מוקדמים אינן אפשריות כלל בשלבים מתקדמים של משבר. הכלים המיועדים להתמודדות עם משבר נזילות נקבעים בהתאם לגורמים לו ומשכו.

מטרות התוכנית הם כדלהלן:

- שיפור מהירות התגובה בזמן משבר
- שיפור איכות התגובה בזמן משבר
- הגדרת מצב חירום (כולל דרגות שונות)
- חלוקת אחריות ברורה
- הסדרת הדיווח
- הסדרת דרכי התקשורת הפנימיים
- מיפוי מקורות מימון

מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון
[EDTF]
טבלה מספר 39 - מלאי נכסים נזילים

ממוצע ל-3 חודשים	
שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
191.6	199.1
1,363.1	1,318.6
619.9	788.5
0.0	0.0
0.0	0.0
2,174.6	2,306.2

מזומנים
 דרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
 ניירות ערך רמה 1⁽¹⁾
 ניירות ערך רמה 2 א
 ניירות ערך רמה 2 ב

סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

ממוצע ל-3 חודשים	
שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017
במיליוני ש"ח	
197.5	201.0
1,447.9	2,054.5
690.9	731.8
0.0	0.0
0.0	0.0
2,336.3	2,987.3

מזומנים
 דרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
 ניירות ערך רמה 1⁽¹⁾
 ניירות ערך רמה 2 א
 ניירות ערך רמה 2 ב

סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

(1) בניכוי ניירות ערך רמה 1 שנמכרו בחסר.
 להגדרה של נכסי רמה 1, רמה 2 ורמה 2 ב ראה נוהל בנקאי תקין 221.

מרבית יתרות הנזילות של הבנק הינם בש"ח, זאת בהתאמה לנפחי הפעילות הגדולים במטבע זה. לבנק יכולת גיוס מוכחת בש"ח וכן נגישות גבוהה לשוק ההון המקומי אשר מאפשרים גמישות רבה בגיוס מקורות וכן התאמה של רמות נזילות בהתאם להתפתחות העסקית של הבנק.

יתרות הנזילות הנקובות במט"ח הינם פיקדונות אשר מופקדים בבנקים מסחריים, בבנק ישראל ובניירות ערך ממשלתיים.

מרבית הנכסים הנזילים של הבנק נשענים על תיק הנוסטרו. מנייתו תיק זה, לאורך זמן, ניתן לראות כי הבנק שומר על שיעור אג"ח ממשלתי גבוה מסך התיק. הסתמכות זו, על אגרות חוב ממשלתיות, מבטיחה לבנק רמת נזילות גבוהה ויכולת נזילות נאותה, גם במקרה של לחצי נזילות בסביבה העסקית. גם גודלו האבסולוטי של התיק ופיזורו באג"ח שונות מאפשר, ברמת ודאות גבוהה, לממשו מבלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים בשווקים.

יחס מימון יציב (NSFR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342. יחס המימון היציב, לפי מקדמי הוראות באזל, עמד ביום 31 בדצמבר 2018 על 141% בהשוואה ל- יחס של 116% בסוף שנת 2017.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ- 74% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של

המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון. כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-81% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-54% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מ' ש"ח. הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים והתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן: תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

מידע נוסף - סיכון מימון [EDTF]

מקורות המימון של המערכת הבנקאית בשקלים ובמטבע חוץ הם בעיקר פיקדונות ממשקי בית, מחברות, מגופים מוסדיים, מבנקים בארץ ובחוץ לארץ ומגיוס חוב סחיר בשוק ההון.

המקורות כוללים בין השאר פיקדונות בכל מגזרי ההצמדה, הנושאים ריבית קבועה או משתנה, ומופקדים לתקופות שונות החל מיום ועד לשמונה עשרה שנים.

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך שמירת משקל המקורות ממשקי בית מסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

הנהלת הבנק קובעת יעדים ספציפיים לסניפים וליחידות המטה בכל תחומי הפעילות ומנהל מעקב שוטף אחר עמידתם ביעדים. הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק גם מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים כמפורט להלן.

מעבר לאמור לעיל, הבנק רואה חשיבות בשימור הקשר ושיתוף פעולה עם לקוחות מוסדיים כחלק מניהול המקורות והנזילות באופן שוטף.

נכון למועד הדוח יתרת סך פקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות עומד על כ-493 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-528 מיליוני ש"ח לסוף שנת 2017.

טבלה מספר 40 - סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח		
		בישראל
		לפי דרישה
1,442.8	1,468.2	אינם נושאים ריבית
1,470.8	1,067.6	נושאים ריבית
<u>2,913.6</u>	<u>2,535.8</u>	סך הכל לפי דרישה
<u>7,646.5</u>	<u>7,977.5</u>	לזמן קצוב
<u>10,560.1</u>	<u>10,513.3</u>	סך הכל פיקדונות הציבור*
		מזה:
8,320.6	8,586.1	פיקדונות של אנשים פרטיים
727.4	524.1	פיקדונות של גופים מוסדיים
1,512.1	1,403.1	פיקדונות של תאגידים ואחרים

טבלה מספר 41 - פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
5,740.6	5,689.7	עד 1
2,569.7	2,835.3	מעל 1 עד 5
300.7	259.4	מעל 5 עד 10
1,001.7	860.1	מעל 10 עד 50
133.3	323.5	מעל 50 עד 100
814.1	545.3	מעל 100
<u>10,560.1</u>	<u>10,513.3</u>	סך הכל

הנכסים של הבנק מהווים משאב שעשוי לסייע לבנק להסיג מימון. הטבלה שלהלן מציגה נכסים פנויים ונכסים משועבדים של הבנק מכלל הנכסים במאזן הבנק:

טבלה מספר 42 - סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים**

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

לא משועבדים	משועבדים* במיליוני ש"ח	סך היתרה במאזן
2,112.2	4.6	2,116.8
929.7	26.5	956.2

מזומנים ופיקדונות בבנקים
סך כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

לא משועבדים	משועבדים* במיליוני ש"ח	סך היתרה במאזן
2,644.0	15.0	2,659.0
682.7	175.6	858.3

מזומנים ופיקדונות בבנקים
סך כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

כולל נכסים שמופקדים בעודף בחשבונות המשועבדים. רוב רובו של השעבוד הינו למסלקת המעו"ף והבורסה.
הבנק כפוף למגבלות בנק ישראל בנוגע להיקף הנכסים משועבדים.

*

**

סיכון תפעולי

[נדבר 3]

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. ככלל, הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים וכן סיכונים מעילה והונאה אך היא אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין.

סיכונים תפעוליים גלומים בכל תהליכי העבודה בארגון, בשל מגוון הפעילויות שבו, בהיות הארגון בעל נכסים, מפעיל מערכות מידע, ובהתקיים קשר עם לקוחות, עובדים וספקים.

המרכיבים המהותיים הנדרשים למסגרת עבודה אפקטיבית של ניהול סיכונים תפעוליים להפחתת נזקים הם:

- אסטרטגיות ברורות
- פיקוח ע"י הדירקטוריון והנהלה הבכירה
- תרבות ארגונית מוכוונת סיכונים תפעוליים
- תרבות בקרה פנימית לרבות תחומי אחריות ברורים והפרדת תפקידים
- דיווח פנימי אפקטיבי
- תכניות להמשכיות עסקית
- ביטוח הבנק ונכסיו

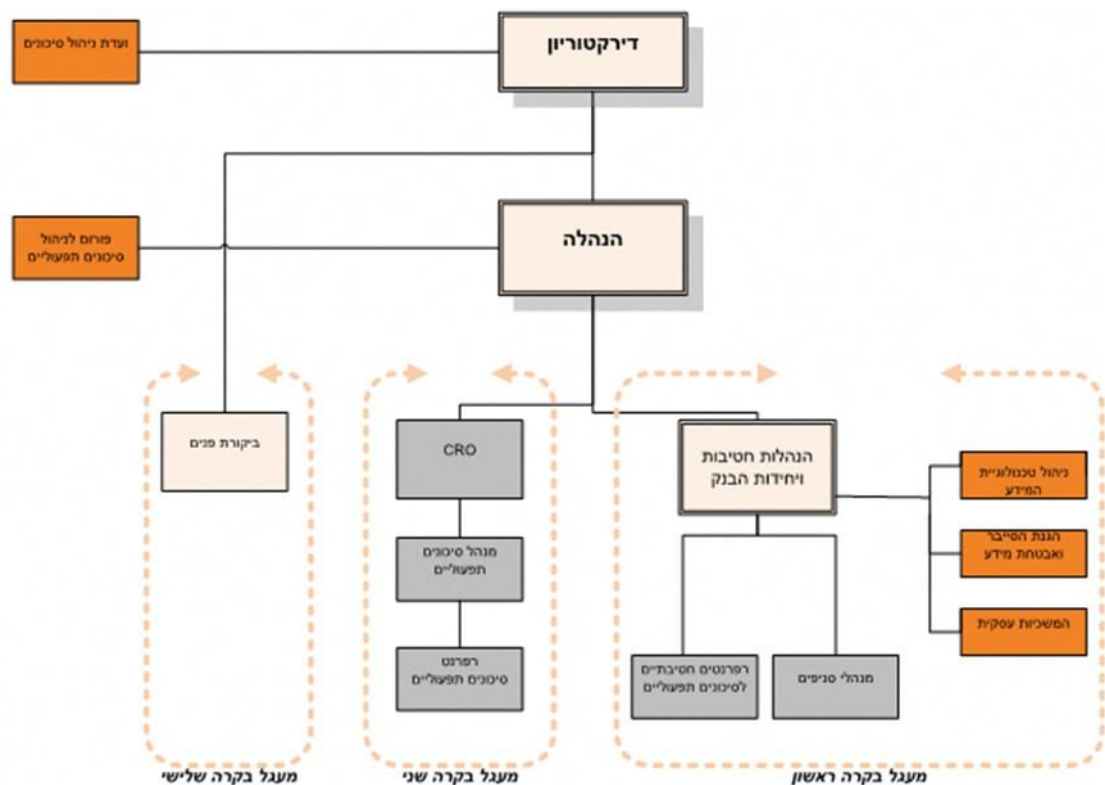
בלב ניהול הסיכונים התפעוליים עומד התהליך המתמשך של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים. יש ליישם תהליך זה עבור כל המוצרים, הפעילויות, המערכות והתהליכים.

בנוסף, יש להבטיח, שלפני הפעלת מוצרים, פעילויות, מערכות ותהליכים חדשים, הסיכונים התפעוליים הגלומים בהם יהיו נתונים לנוהלי הערכה והפחתה נאותים.

ממשל תאגידי לניהול הסיכון התפעולי

[נדבר 3]

להלן תרשים מסגרת ניהול הסיכון התפעולי בבנק:

האחריות המרכזית לניהול הסיכונים התפעוליים מוטלת על הנהלות החטיבות ויחידות הבנק, (Risk Owners), יחד עם זאת, כל עובד בארגון מודע באופן תמידי למידת אחריותו לזיהוי סיכונים ולביצוע הבקורות הדרושות. יצירת תרבות ארגונית המדגישה את חשיבות ניהול הסיכון התפעולי תוך הטמעת סטנדרטים גבוהים של התנהגות אתית, הכרחית לצורך ניהול אפקטיבי של הסיכון התפעולי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה מעורבים באופן פעיל בפקוח על מסגרת תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים.

הנהלת הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר גורמי הסיכון התפעולי, ניטורם ובקרתם. אחת לשנה מתקיים דיון לאישור ותיקוף מדיניות ניהול הסיכון התפעולי. הנהלת הבנק מקיימת בנוסף דיון רבעוני או מקבלת דיווח בהתאם לצורך, בנושאים הבאים: דיון באירועי הפסד בגין כשל תפעולי שהתרחשו במהלך תקופת הדיווח, שינויים במפת הסיכונים התפעוליים של הבנק, סקירת הסיכונים תוך דגש על מוקדי סיכון, סיכונים במוצרים ומערכות חדשות.

פורום הנהלה לניהול סיכונים תפעוליים, בראשות המנכ"ל, דן במדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק לפני הגשתה להנהלה ולדירקטוריון, באישור מוצרים ותהליכים חדשים מהותיים, באישור נוהלי עבודה רלוונטיים הנוגעים לסיכון התפעולי, במעקב אחר יישום ממצאי ביקורת שונים בתחום מעילות והונאות, בפרופיל הסיכון, בסובלנות הסיכון, באופן ובאיכות ניהול הסיכונים והבקורות. הפורום יתכנס אחת לרבעון או במידת הצורך בתכיפות מידית.

לפירוט גופי פיקוח נוספים ראה פרק "ממשל תאגידי לניהול הסיכונים" לעיל.

שלושת קווי הגנה לשם ממשל תאגידי נאות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים הינם:

קו ההגנה הראשון - הנהלות היחידות העסקיות, אשר אחראיות לניהול הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם:

מנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית - במסגרת תפקידו אחראי בנוסף לניהול הסיכונים התפעוליים במחלקות ויחידות הבנק שתחת ניהולו, לניהול סיכוני טכנולוגית המידע.

מערך עורפי - המערך העורפי אחראי על ביצוע פעולות בנקאיות משלימות לפעילות הסניפים כגון בחינת תיקי משכנתאות לפני אישורן או כבקרה לאחר אישורן, טיפול במשכנתאות לאורך חייהן כולל סילוקן, טיפול בפעילויות אחוריות בכרטיסי אשראי וכן כל הפעילות המשלימה בעו"ש, עיקולים ופעילות בנקאית אחרת. הבנק, כחלק מתמיכה במימוש האסטרטגיה להרחבת הפעילות הקמעונית, מוסטות פעילויות המבוצעות כיום בסניפים למערך העורפי. באמצעות כך יוצמזמו הסיכונים, התייעלו תהליכי עבודה הנובעים מהתמחות ותיווצר אחידות בתהליכי עבודה, ביכולת לבקר תהליכים ולשמור על סטנדרט קבוע בפעולות התפעוליות המטופלות במערך.

קו ההגנה השני – פונקציית ניהול סיכון תפעולי תאגידי בלתי-תלויה: החטיבה לניהול סיכונים ובתוך כך - היחידה לניהול סיכונים תפעוליים פונקציה זו משלימה את פעילות ניהול הסיכון התפעולי של קווי העסקים. לפונקציה יהיה מבנה דיווח בלתי תלוי בקווי העסקים בהם קיים סיכון, והיא תהיה אחראית לתכנון, תחזוקה ופיתוח שוטף של מסגרת ניהול הסיכון התפעולי בבנק. כמו כן קו ההגנה השני כולל גם את הציות, הייעוץ המשפטי, ותהליך ה-SOX המתקיים באגף הכספים:

היחידה לניהול סיכונים תפעוליים בחטיבת ניהול הסיכונים - מנהל היחידה משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים (לרבות סיכוני מעילות והונאות) ובמסגרת זו הוא אחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במוסדות הבנק, מסגרת זו כוללת: תכנון, ביצוע ועדכון של מתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים, ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים לרבות סקרי מעילות והונאות, הגדרת תהליכי הדיווח לגורמי הניהול השונים, אתגור אופן ניהול הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק ומעקב אחר ביצוע תוכניות להפחתת הסיכון, לרבות אתגור אופן ניהול סיכוני המשכיות עסקית, הגנת הסייבר ואבטחת מידע וטכנולוגית המידע, הנחייה מקצועית של הגורמים השונים, מינוי רפרנטים חטיבתיים לניהול סיכונים תפעוליים והנחייתם, קבלת דיווחים על אירועי כשל ושותפות בתהליכי הפקת לקחים עבור אירועי כשל מהותיים ורוחביים, יצירת מסגרת לדיווח על פרופיל הסיכון התפעולי לדירקטוריון ולהנהלה.

רפרנט חטיבתי לסיכון תפעולי

רפרנט חטיבתי לסיכונים תפעוליים אחראי להטמיע ולשפר את ניהול הסיכון התפעולי בחטיבתו והוא כפוף מקצועית בנושא זה למנהל הסיכונים התפעוליים. תפקידיו הם: סיוע בהכנת תכנית עבודה שנתית לניהול הסיכון התפעולי לרבות תכנית להפחתת

הסיכונים התפעוליים הקיימים בפעילות החטיבה ופיקוח על יישום התוכנית לפי הלו"ז, זיהוי והערכה של הסיכונים והבקורות בתהליכים עסקיים ותפעוליים מהותיים חדשים בחטיבה, שמירה על עדכניות מפת הסיכונים התפעוליים של החטיבה, דיווח על אירועי הפסד וכמעט הפסד למאגר האירועים של הבנק, הנעת תהליך מובנה של הפקת לקחים בגין אירועים, דיווח סטטוס תקופתי למנהלי חטיבות – חשיפות עיקריות, ביצוע תוכנית הפחתה, אירועים שהיו.

קו ההגנה השלישי – הביקורת הפנימית, המבצעת סקירה בלתי תלויה של הבקורות, ואתגור התהליכים והמערכות לניהול סיכון תפעולי בבנק. מבצעי הסקירה והאתגור לא יהיו מעורבים בפיתוח, יישום ותפעול המסגרת. קיימות פונקציות נוספות, הממלאות תפקיד בניהול הסיכונים התפעולי. פונקציות אילו הכוללות, בין היתר – את הייעוץ המשפטי, אגף הכספים, קצין ציוד, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, מנהל טכנולוגית המידע, מנהל המשכיות עסקית-אחריות לניהול הסיכון התפעולי בתחומן, וזאת תוך תיאום ושיתוף פעולה עם החטיבה לניהול סיכונים, היחידה לניהול סיכונים תפעוליים.

סיכוני טכנולוגיות מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של הבנק לאור היותו של המידע, על כל היבטיו והשלכותיו בעל השפעה מכרעת על יציבותו והתפתחותו. סיכוני טכנולוגיית המידע חלים על תפעול מערכות מידע בייצור, תהליכי טכנולוגיית מידע רוחביים ופעילויות חדשות (פרויקטים ומערכות).

מנהל טכנולוגיית המידע - מנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית מוגדר כמנהל טכנולוגיית המידע של הבנק. אגף מחשוב מהווה קו הגנה ראשון בתהליך ניהול סיכוני טכנולוגית המידע, ומנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע מהווה קו ראשון לנושא אבטחת מידע.

ניהול סיכוני טכנולוגיות המידע מתבצע בהתאם לעקרונות וכללי ניהול הסיכון התפעולי מתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 357, הערכת סיכונים של מערך טכנולוגית המידע מתבצעת ע"י אגף מחשוב. הערכה זו מתייחסת למכלול הסיכונים הפוטנציאליים הקשורים בניהול מערך טכנולוגית המידע, לרבות: משתמשי המערכות הפנימיים והחיצוניים, סביבת המערכות, פעילות המערכות והשלכותיה על עסקי הבנק, רגישות המידע ומיקור חוץ. טרם יישום מערכות וטכנולוגיות חדשות מתבצעת הערכת סיכונים מקיפה.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע

בשנים האחרונות התרבו סיכוני סייבר בארץ ובעולם והבנק משקיע משאבים רבים להגנת משאבי הבנק מפני סיכונים אלה ופועל עפ"י הנחיות בנק ישראל תוך סיוע של יועצים חיצוניים.

הסיכון מנוהל בקו ראשון ביחידת הגנת הסייבר ואבטחת מידע, אשר פועלת על פי נהלים סדורים תוך שימוש במערכות מידע ייעודיות להפחתת הסיכון וניטורו. קימת הפרדת אנשי אבטחת מידע מאנשי התשתיות. הבנק פועל באופן תמידי להפחתת סיכוני סייבר ומשקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע החל מהטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקורות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות ועוד. כל מוצר חדש או שינוי בתהליך/פעילות/מוצר קיים עובר בדיקות מקיפות של אבטחת מידע טרם יישומו.

המשכיות עסקית

ניהול המשכיות עסקית, מהווה מרכיב משמעותי בניהול הסיכון התפעולי. זוהי מסגרת עבודה מקיפה הכוללת מדיניות, נהלי עבודה בתחומי התשתית, ממשל תאגידי וניהול הסיכונים שתכליתם להבטיח הספקת שירותים בנקאיים מרכזיים חרף התממשותם של אירועים הגורמים לשיבושים תפעוליים חמורים במערכותיהם ובפעילותם. מחלקת תכנון שיטות ובקרה בחטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית אחראית על בניית מסגרת העבודה הכוללת להשמכות עסקית בבנק ויישומה. מנהלת היחידה משמשת כמנהלת המשכיות עסקית של הבנק. המחלקה מהווה קו הגנה ראשון.

הפעילות בנושא מתבצעת על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 355 של בנק ישראל – ניהול המשכיות עסקית. הפעילות כוללת, בין השאר, עדכון שוטף של נהלי עבודה בשעת חירום, ווידוא הקמת ואחזקת מערכות גיבוי לשם הבטחת המשכיות עסקית של הבנק, בצוע תרגולים לפעילות הבנק במצב חירום. הבנק מתחזק אתר DR (אתר גיבוי/חליפי) – המהווה אתר מחשב משני אותו ניתן להפעיל בטווח זמן קצר במידה ומתמשש ארוע קיצוני שלא מאפשר שימוש באתר המחשב הראשי.

הקצאת ההון לסיכון התפעולי

הקצאת הון בגין סיכונים תפעוליים נועדה לשמש כרית ספיגה עבור הסיכונים הבלתי צפויים.

ההון הרגולטורי מחושב לפי הגישה הסטנדרטית של באזל הוא מבוסס על:

- חישוב "הכנסה שנתית גולמית" – היתרה הממוצעת של 12 רבעונים קודמים, במונחים שנתיים.
- רכיבי ההכנסה הנלקחים בחשבון עפ"י נוהל בנקאי תקין 206 – מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי.
- ההון מחושב כ- 12%-18% מההכנסה השנתית הגולמית הממוצעת, בהתאם לקו העסקים.
- חישוב ההון באחריות אגף הכספים.

סך כל החישוב לפי הגישה הסטנדרטית מהווה 876.8 מ' ש"ח נכסי סיכון וההון המוקצה הוא כ- 70.1 מיליוני ש"ח.

כדי לאתגר ולתקף את ההון הרגולטורי שהבנק מחזיק בגין סיכונים תפעוליים מבצעת יחידת סיכונים תפעוליים אחת לשנה, במסגרת תהליך ה-ICAAP, הערכת ההון הנדרש לפי פוטנציאל הסיכון אשר מוערך בהתאם למפת הסיכונים התפעוליים של הבנק ולפי תרחישי קיצון תפעוליים. לפי תוצאות ההערכה הזו שבוצעה בסוף שנת 2018, ההון הנדרש לפי פוטנציאל הסיכון התפעולי נמוך מההון שהבנק מחזיק בפועל בגין הסיכון התפעולי, לפיכך ההון שהבנק מקצה מספק. יעד ההון הכולל המדווח נותן מענה מלא גם לסיכון התפעולי.

ביטוח

פוליסת הביטוח למוסדות בנקאיים BBB, אותה רוכש הבנק נועדה להגן על הסיכונים הנובעים מאופי הפעילות של הבנק, וכוללת מגוון כיסויים ייחודיים, להלן העיקריים מביניהם: סיכונים הונאה חיצונית ופנימית (מעילה), מקרי גניבת כספים ורכוש יקר, זיופי שיקים, מסמכים ושטרי משכון, נזקים כתוצאה מפשעי מחשב לרבות חדירה של גורם עוין למערכות המחשב של הבנק. ביטוח זה כולל גם ביטוח של נושאי משרה ודירקטורים. בשנים האחרונות הבנק רוכש גם ביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי. בנוסף רוכש הבנק ביטוח נכסים (ביטוח אלמנטארי).

לפרוט נכסי סיכון ודרישות הון בגין הסיכון התפעולי ראה טבלה 8 לעיל.

הגנת סייבר ואבטחת מידע

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361, קיים בבנק מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, הכפוף למנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית. באחריות מנהל אבטחת המידע להמליץ על מדיניות אבטחת המידע ולהביאה לאישור מוסדות הבנק, לפתח תכנית אבטחת מידע, לעקוב אחר יישומה וכן לטפל באירועים חריגים בתחום אבטחת מידע.

ניהול סיכוני אבטחת מידע תומך במענה לאיומים ולסיכונים ובשמירה על נכסי המידע ומערכות טכנולוגיית המידע של הבנק. בשנתיים האחרונות הורחבה משמעותית בבנק היערכות בתחום אבטחת המידע נוכח התגברות האיומים ומתקפות טרור קיברנטי בעולם. הבנק הקים חדר ניטור חדש, רכש כלים מיכוניים לניטור אבטחת מידע ואף הגדיל את מספר העובדים ביחידת אבטחת מידע.

כל מערכת חדשה או תהליך/מוצר חדש הרלבנטי ל-IT עובר בחינה של מנהל אבטחת מידע, כולל סקרי חדירות – ולא מתבצעת הפעלת המוצר טרם אישור מנהל אבטחת המידע.

מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע כפוף למנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית ומהווה חלק מקו הגנה ראשון. תפקידו של מנהל הגנת הסייבר הנו לממש את מערך אבטחת המידע, לקבוע תהליכים ובקורות למניעת נזקים לשלמות ו/או נכונות, סודיות וזמינות המידע ולהגדיר עקרונות אשר ישמשו כבסיס לפיתוח, ליישום, להטמעה ולקיום בקורות, נהלים ומנגנוני אבטחת מידע בטכנולוגיות המידע המשמשות את הבנק, תפקידו של מנהל הגנת הסייבר ואבטחת המידע הינו לקבוע תהליכים ובקורות למניעת פגיעה בנכסי הבנק, דרך או באמצעות רכיבים במרחב הסייבר, תוך הרחבה והעמקה של יכולות ההתמודדות של מערך אבטחת המידע הכולל משימות, כלים, טכנולוגיות, תהליכים ובקורות שמטרתם לנהל את סיכוני הסייבר בבנק ירושלים. מנהל הגנת הסייבר אחראי על יישום מדיניות הגנת הסייבר, בין היתר, באמצעות תכלול הפעילות המבוצעת על ידי גורמים רלוונטיים אחרים בבנק בהתאם לתחומי אחריותם. בנוסף, רשאי מנהל הגנת הסייבר ואבטחת המידע להסתייע בגופים חיצוניים ככל שיידרשו.

מנהל הגנת הסייבר מנחה את כלל הפונקציות המשיקות בבנק, הרלבנטיים למערך הגנת הסייבר דוגמת קווי העסקים, אבטחת מידע, מערכות מידע, אבטחה פיזית, המשכיות עסקית, משאבי אנוש, מעילות והונאות, דוברות, רכש ייעוץ משפטי וכדומה. מנהל הגנת הסייבר אחראי להגדרת האיומים ולהערכת ההסתברות להתרחשות אירוע סייבר בבנק ולאישורם בהנהלה. באחריות מנהל ההגנה בסייבר, יחד עם גורמים רלבנטיים בבנק, טכנולוגיים ועסקיים, לבצע ניתוח והערה של רמות הסיכון המובנה בפעילות, את הבקורות הנדרשות ובהתאם, את רמות הסיכון השיורי והחשיפות לאיומי סייבר בבנק. מנהל הגנת הסייבר ירכז את תכנית העבודה לצמצום סיכוני הסייבר ויעקוב אחר יישום וניטור תוכנית זו. האחריות על תכנון מפורט ויישום של הבקורות הינה של כל אחד מן הגופים המעורבים לרבות אגף המחשוב, מחלקת לוגיסטיקה ובטחון, משאבי אנוש, המשכיות עסקית, מחלקת לוגיסטיקה ובטחון.

מנהל הגנת הסייבר יהיה אחראי על העלאת המודעות לאיומי הסייבר וההתמודדות עמם בקרב עובדים, ספקים, שותפים ולקוחות הבנק.

ייזום וביצוע תרגולים להבטחת מוכנות הבנק להתמודדות עם אירועי סייבר.

הגדרת פרמטרים לבקרת אירועי סייבר חריגים אודותיהם יש לספק התראה לחברי ההנהלה, לרבות בזמן התרחשות האירוע בפועל.

ניתוח אירועי סייבר משמעותיים בישראל ובעולם, הפקת לקחים לבנק ויישום המסקנות הרלוונטיות.

ריכוז הטיפול באירועי סייבר בעת התרחשותם וביצוע הפקת לקחים לאחר סיום הטיפול בהם.

אחראי על ביצוע סקר בטיחות לגבי מערכות, תהליכים ושירותים חיוניים המוגדרים בעלי סיכון גבוה כאשר חלים שינויים משמעותיים במערכות, תהליכים, ושירותים חיוניים או בסביבה הטכנולוגית בה המערכות פועלות, ולפחות אחת ל-18 חודשים. מערכות חדשות ילוו ע"י הגנת הסייבר ואבטחת מידע ליישום האבטחה, וייעברו מבדק חדירה לקראת הכנסתן לייצור.

קווי דיווח ואחריות דיווחית:

- הצגת תכנית עבודה שנתית בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים.
- אירועי סייבר ואימי סייבר ואבטחת מידע ידווחו ליחידה לניהול סיכונים תפעוליים בהתאם לנוהל דיווח אירועים.
- פעילויות שבוצעו לניהול סיכוני סייבר ואבטחת מידע, כולל ממצאי מבחני חדירה שבוצעו ברבעון הנסקר, אירועי הפסד או כמעט הפסד ופעילויות להפחתת הסיכון ידווחו אחת לרבעון במסגרת מסמך הסיכונים לסיכונים תפעוליים המועבר לדירקטוריון.

סיכון רגולטורי

הסיכון הרגולטורי הינו סיכון להפסד הנובע מהוראות חקיקה או הוראות פיקוח חדשות, אשר גורמות לשינויים בסביבה העסקית של הבנק ובעקבותיהן נדרש הבנק לשנות התנהלות בנושא מסוים. שינויים אלו עלולים להשפיע על יכולתו של הבנק להציע שירותים בנקאיים מסוימים ללקוחותיו, או לחייבו לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת. בכל אחד מתחומי העסקים אותם מנהל הבנק והשירותים אותם הוא נותן ללקוחותיו, עשוי להתממש הסיכון והרגולטורי, כתוצאה מכל אחד מהגורמים השונים המפורטים לעיל.

- פעילות הבנק בתחומי הפעילות השונים כפופה לרגולציה רבה, הן בהיותו תאגיד בנקאי, הן בהיותו חברה ציבורית, חבר בורסה, או חברה בכלל ובהיותו מצוי תחת פיקוח הדוק של הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע ועוד.
- הסביבה הרגולטורית דינאמית, ונתונה לשינויים רבים.
- הטלת מגבלות חוקיות על פעילות הבנק.

עלול להיווצר לבנק סיכון רגולטורי כתוצאה מגורמים חיצוניים אשר אינם תלויים בבנק, כגון: שינוי הוראות חוק, תקנות או הוראות פיקוח שונות (הוראות המפקח על הבנקים, הוראות רשות ניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון וכד'), או פסיקה חדשנית של בית המשפט לפיה נדרש הבנק לפעול בנושא מסוים באופן שונה מהאופן בו נהג לפעול. מעצם אופיו של הסיכון הרגולטורי, כמתואר לעיל, קיימת לבנק חשיפה גבוהה להתממשותם של סיכונים רגולטוריים, בתחומי פעילותו השונים, דהיינו: הסיכון השורשי של הבנק בגין סיכונים רגולטוריים הינו גבוה. מאידך, לבנק יש תיאבון אפסי לסיכון רגולטורי. בנוסף, ולצורך הקטנת חשיפת הבנק לסיכון רגולטורי, הבנק מלווה מקרוב את הליכי החקיקה והליכי התקנת ההוראות הרגולטוריות (במסגרת איגוד הבנקים, השתתפות בישיבות ועדות הכנסת, והשתתפות בוועדה לנהלים תקינים של בנק ישראל).

סיכון ציות

סיכון הציות הינו הסיכון שתוטל על התאגיד סנקציה חוקית או רגולטורית, קנס כספי, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית למכלול הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק, או על נהלים הפנימיים.

ההוראות החלות על הבנק מחולקות למספר קבוצות עיקריות:

- **הוראות חוק כלליות**- הבנק הינו תאגיד הפועל בישראל וחלים עליו מגוון חוקים, לרבות דיני עבודה, הגבלים עסקיים ועוד.
- **הוראות דיני תאגידים**- הבנק הינו תאגיד נסחר ובשל כך חלים עליו דיני החברות, חוק ני"ע והתקנות שתוקנו מכוחו ועוד.
- **הוראות בנקאיות**- הבנק הינו תאגיד בנקאי וככזה חלות עליו הוראות דין ייעודיות לרבות פקודת הבנקאות, חוק הבנקאות (רישוי), חוק הבנקאות (שירות ללקוח), הוראות הדין בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור הוראות המפקח על הבנקים וכן הוראות דין זרות כגון ה- FATCA וה- CROSS BORDER.

הבנק מנהל את סיכוני הציות בהתאם לחלוקה הבאה:

- **הוראות צרכניות**- מכלול ההוראות המסדירות את הפעילות הבנקאית בישראל בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין הלקוח.
- **אכיפה מנהלית**- הוראות החקיקה בתחום האכיפה המנהלית בתחום ני"ע, תחום הביטוח, דיני העבודה, פעילות עובדים ברשתות חברתיות וסיכונים סביבתיים.

- **הוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור**- ההוראות החלות על תאגידים בנקאיים שעניינן מניעת הלבנת הון ומימון טרור, לרבות, הוראות בתחום ה- FATCA, CROSS BORDER והסיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימת הסנקציות הבינלאומיות.

הבנק מבצע פעילויות עסקיות שונות היוצרות סיכוני ציות, שעיקריהן מפורטות להלן:

- **פעילות הבנק במימון שוק הנדל"ן:** הבנק מעניק הלוואות לדיור (משכנתאות) מזה שנים רבות וכן נותן ליווי פרויקטים לבנייה, מימון נדל"ן מסחרי ואשראי עסקי.
- סיכוני הציות הגלומים בפעילויות אלה הינם בעיקר בתחום ההוראות הצרכניות הנוגעות להלוואות לדיור.
- **פעילות קמעונאית:** חשבונות עו"ש, אשראי צרכני ופיקדונות. פעילות זו גדלה בשנים האחרונות כחלק מיישום התכנית האסטרטגית של הבנק.

סיכוני הציות הגלומים בפעילויות אלה הינם בעיקר בתחומים הבאים:

- תחום ההוראות הצרכניות
- פעילות חוצת גבולות של לקוחות (CROSS BORDER) לרבות הסיכון של סיוע ללקוח להעלים מיסים (TAX EVASION)
- חובות הדיווח שנקבעו ע"י ה- OECD (CRS)
- היבטי איסור הלבנת הון על פי חוק איסור הלבנת הון
- חשבונות המנוהלים ע"י מיופי כוח, לרבות עורכי דין (חשבונות נאמנות). יש לציין שהסיכון בגין פעילות תושבי החוץ התגבר בשנים האחרונות כתוצאה ממדיניות אכיפה של רשויות ברחבי העולם ושיתוף פעולה בינלאומי בנושא. בנוסף, העברת כספים בין חשבונות בני משפחה המבוצעת בידי לקוחות בעלי עושר פיננסי, מהווה סיכון בהיבט של העלמות מס ומקשה על זיהוי מקור הכספים.
- **פעילות בניירות ערך:** פעילות בניירות ערך מחולקת לייעוץ ורכישת ני"ע עבור לקוחות פרטיים בארץ ובח"ל ורכישת ני"ע עבור לקוחות מוסדיים. חלק מפעילות זו מבוצעת באמצעות ירושלים ברוקראז' שנרכשה מכלל פיננסים ומוזגה לתוך הבנק. סיכוני הציות הגלומים בפעילויות אלה מתרכזות בעיקר בחוק הייעוץ הישראלי.
- כחלק מניהול סיכון הציות מגובשת המדיניות לניהול הסיכון האמור, מבוצע מיפוי של סיכוני הציות, מטופלים מקרים של הפרות ציות, וכן מתנהל פיקוח שוטף על יישום מכלול ההוראות החוק הנהלים והרגולציה החלים על הבנק.
- ניהול סיכון הציות מיושם בהתאם להוראות הדין ונהל בנקאי תקין החלים על הבנק בהקשר זה, ובכלל זה בהתאם לנוסחו העדכני והמורחב של נב"ת 308 שהינו בתוקף מיום 1.1.2016.
- על פי הוראות תקנות ה-FATCA, הבנק מינה Responsible Officer (RO) אשר אחראי על הטמעת התקנות בבנק, להוות איש הקשר מול רשויות המס ולתת הצהרות שונות בשם הבנק. לאחר תאריך הדוח, דירקטוריון הבנק קבע כי קצין הציות של הבנק ישמש גם כ-RO לעניין ה-FATCA (חלף ה-CRO אשר כיהן בתפקיד עד לאותו מועד).
- דיווח FATCA של המוסדות הפיננסיים בישראל לרשות המיסים בוצע ביום 4 לספטמבר 2017 בגין יתרות סוף שנה של החשבונות ברי דיווח לשנת 2016. הבנק העביר את המידע לרשויות המיסים בישראל בהתאם להוראות החוק והתקנות. כמו כן, הבנק נערך ליישום תקן ה-CRS ולדיווח על תושבי חוץ בעלי חבות מס זרה, לקראת כניסתן הצפויה של תקנות מס הכנסה בנושא זה.
- במרץ 2015 הוציא המפקח על הבנקים חוזר בנושא "ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות" CROSS BORDER. חוזר זה טומן בחובו חובות המוטלות על התאגיד הבנקאי בכל הנוגע לחביונות המס של לקוחותיו. האחריות לניהול סיכוני ה-CROSS BORDER מוטלת על קצין הציות הכפוף ליועצת המשפטית כחלק מיישום ההוראה נבנתה מדיניות לניהול סיכון חוצה גבולות, נקבעו כללים לזיהוי לקוחות בעלי סיכון גבוה ונבנתה תכנית עבודה.
- בעקבות פרסום חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, אומץ בבנק ירושלים מנגנון אכיפה מנהלית, אשר חוסה תחת דיני ניירות ערך ואומץ גם בתחומים נוספים כגון שוק ההון (ביטוח), דיני עבודה, הגבלים עסקיים, הגנת הפרטיות, סיכונים סביבתיים ושימוש עובדים ברשתות חברתיות.
- בהתאם לעקרונות שהותוו על-ידי רשות ניירות ערך, גיבש הבנק תוכנית אכיפה פנימית מקיפה אשר נועדה למזער את חשיפת הבנק לסיכון כי יוטלו על הבנק סנקציות כספיות או אחרות בגין אי ציות של הבנק ו/או עובדיו להוראות הדינים החלים עליו.

ניהול סיכוני הציות בבנק מתבצע ע"י קצין הציות, הכפוף ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק (עד ליום 9 בפברואר 2017 היה כפוף למנהל הסיכונים הראשי שהינו חבר הנהלה).

גילויים איכותיים על תגמול (REMA)

1. כללי:

1.1 מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2019-2017

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2017-2019 (לעיל ולהלן: "מדיניות תגמול לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267א ו-267ב לחוק החברות, להוראה A301 ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים. מדיניות תגמול זו החליפה את מדינות התגמול לשנים 2014-2016 (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה") אשר אושרה ביום 20 ליולי 2014 על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות ואשר עדכונה אושר על ידי האסיפה הכללית ביום 20 לאוגוסט 2015.

מדיניות התגמול לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.

מדיניות התגמול לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2019-2017

ביום 27 באוקטובר, 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת וועדת תגמול, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאמה להוראה A301 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"). מדיניות תגמול זו החליפה את מדיניות התגמול לשנים 2014-2016 (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים") אשר עקרונות למדיניות אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ביום 1 ליולי 2014 ומסמך מדיניות מפורט על בסיס העקרונות אושרו על ידי הדירקטוריון ביום 11 בנובמבר 2014, אשר עדכונה אושר על ידי הדירקטוריון ביום 31 למרץ 2015. המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושא משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה, ותנאי פרישה והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

מדיניות התגמול לנושאי משרה ומדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול".

יצוין, כי על פי מסמכי מדיניות התגמול לדירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות, לעניין נושאי משרה, ולהוראה A301 ויודא שהסמכי התגמול הקיימים ומנגנון התגמול מיושמים על פי המדיניות והנהלים באופן הולם. בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק. בנוסף, ועדת התגמול תוודא, אחת לשנה, ביצוע בדיקה של מנגנון התגמול ותפעולו אשר תיבחן, בין היתר, עמידת מנגנון התגמול במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון.

2. הגופים המפקחים על התגמול בבנק

2.1 מועד אישור דוח זה, ועדת הביקורת המשמשת גם כוועדת התגמול של הדירקטוריון הנה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק ותפקידיה לעניין זה הן כמוגדר וכמפורט בחוק החברות, בהוראה A301, ובמסמכי מדיניות התגמול. הרכב ועדת הביקורת של הבנק המשמשת כאמור גם כוועדת תגמול כולל את חברי הדירקטוריון הבאים: י. אורבך (יו"ר) (דח"צ), ר. ארד (דח"צ), י. טננבאום (דח"צ), א. שנצר (דירקטור) (מטעמי נוחות, ועדת ביקורת בתפקידיה כוועדת תגמול תקרא להלן: "ועדת תגמול").

2.2 ועדת התגמול והדירקטוריון הסתייעו בייעוץ משפטי של משרד עורכי הדין יהודה רווה ושות' אשר סייעו בסקירת ההוראות

הרלוונטיות מהוראות הפיקוח על הבנקים, וחוק החברות ובגיבוש מסמכי מדיניות התגמול הקיימים. מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה, למועד אישור דוח זה, גם על שתי עובדות מרכזיות שאינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, כמפורט מטה. נושאי המשרה הבכירה בבנק, כהגדרת המונח בהוראה 301A, כוללים את בעלי התפקידים המנויים במונח זה בהוראה הנ"ל; למועד דוח זה, כל בעלי התפקידים המנויים בהגדרה זו הם גם נושאי משרה על פי חוק החברות ולכן חלה עליהם מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה, למעט בעלות התפקידים הבאים שהנן נושאות משרה בכירה כהגדרת המונח בהוראה 301A אך אינן נושאות משרה לפי חוק החברות, כדלקמן: (א) קצינת הציות ואחריות מניעת איסור הלבנת הון (ב) מנהלת מחלקת משאבי אנוש.

למעט נושאות המשרה הבכירה כהגדרת המונח בהוראה A301 כאמור לעיל שכאמור, אינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, לא סווגו בבנק עובדים נוספים כעובדים מרכזיים; זאת בהתאם להוראות נב"ת 301 A. כמו כן, ובהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ולאחר שנבחנה פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק או קבוצות של עובדים הכפופות לאותם הסדרי תגמולים ואשר עשויות, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי, אפילו אם כל אחד מהעובדים בנפרד לא יחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בשנת 2015, ובהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדון הנושא שוב בוועדה לניהול סיכונים ולאחר שהוועדה בחנה את פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, חזרה ואישרה הוועדה את החלטת הדירקטוריון משנת 2014 דלעיל, ולפיה לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק.

3. תכנון ומבנה תהליכי התגמול

3.1 מאפייני ויעדי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים:

(א) מטרת מסמכי מדיניות התגמול הינה, בין היתר, לקבוע כללים לאופן תגמול נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי המשרה בבנק המותאמים לתוכניות האסטרטגיות של הבנק, תכניות העבודה של הבנק, עמידה ביעדים הפיננסיים האסטרטגיים של הבנק הנקבעים מעת לעת בדיוני האסטרטגיה של הבנק, רווחיות הבנק ותנאי השוק בראייה ארוכת טווח וזאת תוך התחשבות ואיזון ראויים בין הרצון ליצור תמריצים ראויים להשגת יעדי הבנק בטווח הקצר והארוך והגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו.

מסמכי מדיניות התגמול נערכו בהתחשב בשיקולים כלל ארגונים כגון, עלויות התגמול בכללותן, ובפערי התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, שיפור יחסי היעילות בבנק תוך מתן דגש על מיתון העלויות הקבועות בבנק, גודלו של הבנק והיקף פעילותו לבין הרצון להבטיח עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

מסמכי מדיניות התגמול הקיימים נערכו בהתחשב בשיקולים כלל ארגונים כגון, עלויות התגמול בכללותן, ובפערי התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, שיפור יחסי היעילות בבנק תוך מתן דגש על מיתון העלויות הקבועות בבנק, גודלו של הבנק והיקף פעילותו לבין הרצון להבטיח עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

(ב) רכיבי התגמול המפורטים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים כוללים:

- **תגמול קבוע** - רכיב זה נועד לתגמל את נושאי המשרה, העובדים והעובדים המרכזיים עבור הזמן המושקע על ידם בביצוע תפקידם ולשמרם לאור כישוריהם, הידע והמומחיות שלהם, התואמים את צרכי הבנק וכן לאפשר גיוס כוח אדם איכותי לבנק; רמת השכר תקבע, על ידי האורגנים המוסמכים בבנק, תוך התחשבות בהשכלה, כישורים, מומחיות, ניסיון מקצועי הישגים, תפקיד, תחומי אחריות והסכמי שכר קודמים שנחתמו והיחס בין תנאי כהונה אלה לתנאי כהונה והעסקה של שאר עובדי הבנק.

רכיבי התגמול הקבוע כוללים: פרמטרים לקביעת המשכורת החודשית של עובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה וכן קביעת תקרת המשכורת החודשית של היו"ר (בהתאם להיקף המשרה) והמנכ"ל; פירוט התנאים הנלווים; תשלום שנתי קבוע למנכ"ל ולחברי הנהלה על פי החלטת ועדת התגמול והדירקטוריון אשר יהיו רשאים להעניק תשלום בגובה של עד משכורת חודשית אחת, לאחר תקופת כהונה של 4 שנות עבודה לפחות כמנכ"ל ו/או חבר הנהלה בבנק; מענק חתימה במקרים מיוחדים, המצדיקים זאת, לנושא משרה חדש בבנק המוגבל לשנת העבודה הראשונה בגובה של עד שתי משכורות חודשיות.

- **תגמול משתנה** - התגמול המשתנה נועד בין היתר לעודד ולהגביר את המוטיבציה של העובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה לפעול למען השגת מטרות הבנק ויעדיו, בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת זהות

אינטרסים בינם לבין הבנק ובעלי מניותיו ותוך עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. התגמול המשתנה מורכב ממענק שנתי משתנה ומהענקת מענקים מיוחדים. ככלל, המענק השנתי המשתנה יתבסס על סל מדדים המורכב מעמידה ביעדים האישיים, ביצועי היחידה בבנק עליו נמנה נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו וכמפורט בסעיף 5.3 להלן. במדיניות התגמול לנושאי משרה נקבעה תקרת מענק שנתי משתנה לכל אחד מהבאים: למנכ"ל, לחברי הנהלה שאינם נמנים על פונקציית בקרה ודיווח, חברי הנהלה הנמנים על פונקציית בקרה ודיווח, ולנושאי המשרה שאינם חברי הנהלה.

- **תשלומים בגין סיום העסקה** – במקרה של פיטורים של נושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה הם יהיו זכאים לשיעור של 100% פיצויי פיטורים, אלא אם כן, הסכם ההעסקה של נושא המשרה או העובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה כוללים הוראה לפיה חל סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 ובמקרה זה תחול הוראה זו. תקופת הודעה מוקדמת – על פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה: יו"ר- עד 3 חודשים, מנכ"ל- עד 6 חודשים, נושא משרה - עד 3 חודשים; מענק הסתגלות בתנאים הקבועים במסמכי המדיניות: יו"ר- עד 3 משכורות חודשיות, מנכ"ל- עד 6 משכורות חודשיות, נושא משרה עד 3 משכורות חודשיות. בהתאם להוראה A301 תגמולים בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום ההעסקה ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה והיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד העזיבה על פני תקופה מינימאלית שלא תפחת מ-3 שנים. על פי מדיניות התגמול לנושאי משרה נקבע כי מענק הסתגלות עד לגובה של 3 משכורות חודשיות יסווג כתגמול קבוע.
- במסמכי מדיניות התגמול נקבעה האפשרות, מטעמים מיוחדים, להפחית את התגמול המשתנה עפ"י שיקול דעת הדירקטוריון לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול.
- במסמכי מדיניות התגמול נקבעה התניה שלפיה עובד ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה ונושא המשרה יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק. כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל-5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.
- במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה התניה שלפיה עובד ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה ונושא המשרה יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק. כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל-5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

3.2 הבנק מבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים, באופן הבא: בהתייחס לנושאי משרה הנמנים על פונקציית הבקרה והדיווח, הכוללים, בין היתר, נושאי משרה העוסקים בסיכונים ובציות, נקבע כי היחס בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע יטה יותר לטובת התגמול הקבוע בהשוואה ליחס זה אצל מי שאינם נמנים על פונקציית הבקרה והדיווח.]

3.3 בשנת הדיווח לא בוצעו שינויים במסמכי מדיניות התגמול.

4. תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול:

4.1 הסיכונים העיקריים אותם הבנק מביא בחשבון בעת יישום מדדי תגמול (remuneration measures) הנם אלה הקבועים במסמך "התיאבון לסיכון" של הבנק הכוללים סיכוני אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכוני ציות והלבנת הון.

4.2 במטרה ליצור מבנה תמריצים מאוזן ולמנוע נטילת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון נקבעו, במסמכי מדיניות התגמול, מספר דרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, כמפורט להלן:

(א) נקבעה תקרת תקציב למענק השנתי לכל אחד מנושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה באופן אישי; כמו כן, נקבעה תקרה לכלל נושאי המשרה ותקרה לכלל העובדים (שאינם עובדי נוסטרו) והעובדים המרכזיים.

(ב) בהתאם להוראה A301 נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה ולעובד מרכזי שאינו נושא משרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה.

(ג) בהתאם למסמכי מדיניות התגמול, עמידה ביעדים האישיים שיקבעו לנושאי המשרה יכללו בין היתר בחינה של עמידה בתאבון הסיכון של הבנק כפי שיקבע על ידי הדירקטוריון, עמידה במדדי סיכון של הבנק לרבות ציות לחוקים ולהוראות רגולטוריות ועמידה במדד סיכון להלבנת הון וסיכונים תפעוליים.

כמו כן, דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול, את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות לעניין נושאי משרה וכן הוראה A301 ויודא שהסכמי התגמול ומנגנון התגמול מיושמים על פי מסמכי המדיניות והנהלים באופן הולם. כמו כן, יודא הדירקטוריון שהתגמולים בפועל על פי מסמכי מדיניות התגמול, מדדי הסיכון ותוצאות מדדי הסיכון עקביים עם המנגנון המתוכנן, ויבצע בהם התאמות על פי הצורך. בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול אינם מעודדים חריגה ממגבלות תיאבון הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק.

4.3 הדרכים בהן מובאים הסיכונים בחשבון בעת קביעת התגמול המשתנה הן מעצם קביעת התקרות השונות לגובה התגמול המקסימאלי; כמו כן, מובאים הסיכונים בחשבון בדרך של הפחתת התגמול במקרים של אי עמידה במדדי הסיכון.

5. הקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול:

5.1 מדדי הביצוע העיקריים עבור הבנק ומדדי הביצוע האישיים הנם, כדלקמן:

(א) תשלום המענק השנתי המשתנה מותנה בעמידה בשני תנאי סף מצטברים:

- עמידה בשיעורי תשואה כדלקמן: שנת 2017 - 7.8%; שנת 2018 - 8.25%; שנת 2019 - 8.25% (להלן: "שיעור תשואה מינימאלי").

- עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

"שיעור תשואה" משמעו - רווח כולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון עצמי ממוצע כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים - הוראות הדיווח לציבור, הוראה מס' 620. בחישוב שיעור תשואה ינטרלו רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים (רווחים/הפסדים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי/הפסדי הון בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון. למען הסר ספק, הרווח הכולל יהיה לאחר קיזוז של הוצאות בגין תשלום מענק למנכ"ל, לנושאי המשרה ולעובדים ולרבות לעובדים המרכזיים ולאחר לקיחה בחשבון של הוצאות בגין האופציות לנושאי משרה (ולכל גורם אחר, אם וככל שקיימים או שיהיו), כפי שאלו רשומים או ירשמו בספרי הבנק. נטרול רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים, רווחי/הפסדי הון ינטרלו בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון.

ככלל, המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יתבסס על הענקת תגמול של עד שלוש משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של הביצועים הבאים: ביצועי נושא המשרה, ביצועי היחידה בבנק שאליו נושא המשרה משתייך וביצועי הבנק בכללותו. בנוסף, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לנושאי המשרה מענק משתנה נוסף מעבר ל-3 המשכורות החודשיות האמורות עד לתקרת המענק השנתי שנקבע לנושא המשרה, על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק כאשר במדדים אלו יכללו יעדים שונים.

5.2 הדרך בה סכומים בגין תגמול אישי קשורים לביצועים של הבנק בכללותו הנה על ידי קביעת תנאי הסף לתשלום המענק

המשתנה וגובהו המקסימאלי של המענק שניתן להעניק; גובה התגמול האישי נקבע על פי עמידה ביעדים אישיים שנקבעו מראש ויעדים מדידים.

5.3 התגמול המשתנה שיוענק לנושאי המשרה (למעט יו"ר) הינו בהלימה לעמידתם ביעדים שנקבעו להם הקשורים לביצועי התאגיד ולביצועיו האישיים של נושא המשרה, כדלקמן:

(א) מנכ"ל:

- הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי המנכ"ל וביצועי הבנק בכללותו.
- בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל- 3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים.

(ב) נושאי משרה:

- הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי נושאי המשרה, ביצוע היחידה בבנק שאליו משתייך נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו.
- בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק לנושא המשרה מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל- 3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים.

5.4 מדיניות התגמול לנושאי משרה כוללת אפשרות להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט מנכ"ל ויו"ר) בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי ההון. היקף המענק הכולל כאמור לעיל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 150,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.

5.5 מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מאפשרת להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים באופן הבא (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בונוס המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים):

מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,150,000 ₪ בתנאים הבאים:

(א) עד 40% מסכום הבונוס יחולק לאורך שנת המענק על פי יעדים שיקבעו על ידי המנכ"ל במטרה להניע את העובדים להצטיינות, בכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

(ב) יתרת סכום בונוס המצטיינים תחולק אך ורק במקרה בו לא חולק תגמול שנתי משתנה מאחר והבנק לא עמד בתנאי הסף בכפוף לתנאים הבאים: שיעור תשואה שנתי באותה שנת מענק לא פחת משיעור תשואה של 6%; עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון; חלוקת יתרת סכום המענק תחולק לעד 20% מהעובדים והעובדים המרכזיים שאינם עובדי דילרים ו/או עובדי נוסטרו; המענק יחולק עד למשכורת חודשית אחת לעובד ולרבות לעובד מרכזי ולא יותר מ- 20,000 ₪ לעובד ולרבות לעובד מרכזי.

5.6 למען הסדר הטוב יובהר כי בשנת 2018 הבנק עמד בתנאי הסף המצטברים וחולק תגמול שנתי משתנה ולפיכך יתרת סכום בונוס מצטיינים, הקבוע בסעיף 5.5(ב) לעיל לא חולק.

6. הדרכים בהן הבנק מתאים את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר

6.1 במסמכי מדיניות התגמול נקבע הסדר לפריסת התגמול המשתנה, הסדר המחזק את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים ארוכי טווח, ולפיו תשלום המענק המשתנה, כולל הסדר לפיו ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה אינו עולה על

40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה תהיה כדלקמן: 40% ממנו יידחה ויפירס על פני שנתיים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה לשנה הבאה (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו שיעור התשואה בדוחות הכספיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן יהיה נמוך משיעור תשואה של 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, אותו חלק מהמענק המשתנה הנדחה יבוטל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

6.2 ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה עלה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה יהיה כדלקמן: 50% מהתגמול המשתנה יידחה ויפירס על פני שלוש שנים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה לשנה הבאה (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו שיעור התשואה בדוחות הכספיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן יהיה נמוך משיעור תשואה של 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, אותו חלק מהמענק המשתנה הנדחה יבוטל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

ההסדר חל על כלל נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה. אלא אם כן, התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה בגין שנת המענק לא עלה על שישיית (1/6) מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה באותה שנה ואז ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט שאין צורך בדחיית תשלום כלשהו בגין אותו תגמול משתנה.

6.3 עוד נקבעה במסמכי מדיניות התגמול התניה שלפיה נושא המשרה, עובד ועובד מרכזי שאינו נושא משרה, יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק (Claw back). כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל- 5 שנים ממועד הענקת המענק המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה.

7. צורת תגמול משתנה

7.1 בהתאם להוראה A301, נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה, בכפוף למפורט להלן ולמגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים..

7.2 התגמול המשתנה על פי מסמכי מדיניות התגמול כולל תגמול בדרך של תשלום מזומן בלבד ואינו כולל מניות או מכשירים מבוססי מניות וצורות אחרות.

מעבר לתגמול המשתנה השנתי, כפי שפורט בהרחבה לעיל, מסמכי מדיניות התגמול כוללים אפשרות להעניק מענקים מיוחדים כגון:

(א) מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט יו"ר ומנכ"ל) – ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה כאמור לעיל בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היקף המענק הכולל מוגבל לסכום לא מהותי שלא

יעלה על 150,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.
(ב) בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בונוס המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים): מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,150,000 ש"ח בתנאים כמפורט בסעיף 5.5. לעיל.

בשנת 2018 התכנסה ועדת התגמול פעם אחת ולאחר איחודה עם וועדת ביקורת בחודש ינואר, 2018 התכנסה וועדת ביקורת ביושבה כוועדת תגמול 8 פעמים נוספות. התגמול ששולם לחבריה במהלך השנה עמד על כ-100 אלפי ש"ח (כולל מע"מ).

לפירוט התגמולים לבעלי עניין ולחמשת בעלי התגמולים הגבוהים (תקנה 21 ו-22 שניתן במסגרת הדוח השנתי בפרק על ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם [ראו סעיף 70 להוראות הדיווח לציבור-651].

טבלה 43 - תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2018				סכום התגמול	
ב	א				
עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה				
2	14			מספר עובדים	1
1.0	13.2			סך תגמול קבוע (7+5+3)	2
1.0	13.2			מזה: מבוסס מזומן	3
-	-			מזה: נדחה	4
-	-			מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
-	-			מזה: נדחה	6
-	-			מזה: צורות אחרות	7
-	-			מזה: נדחה	8
-	1			מספר עובדים	9
-	0.1			סך תגמול משתנה (15+13+11)	10
-	0.1			מזה: מבוסס מזומן	11
-	0.1			מזה: נדחה	12
-	-			מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
-	-			מזה: נדחה	14
-	-			מזה: צורות אחרות	15
-	-			מזה: נדחה	16
1.0	13.3			סך תגמול (2+10)	17

ליום 31 בדצמבר 2017				סכום התגמול	
ב	א				
עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה				
2	14			מספר עובדים	1
1	13.4			סך תגמול קבוע (7+5+3)	2
1	13.4			מזה: מבוסס מזומן	3
-	-			מזה: נדחה	4
-	-			מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
-	-			מזה: נדחה	6
-	-			מזה: צורות אחרות	7
-	-			מזה: נדחה	8
1	7			מספר עובדים	9
0.01	0.3			סך תגמול משתנה (15+13+11)	10
0.01	0.3			מזה: מבוסס מזומן	11
-	0.1			מזה: נדחה	12
-	-			מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
-	-			מזה: נדחה	14
-	-			מזה: צורות אחרות	15
-	-			מזה: נדחה	16
0.01	13.7			סך תגמול (2+10)	17

טבלה 44 - תשלומים מיוחדים (REM 2)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2018						תשלומים מיוחדים
תשלומי פיצויים***		מענקים בעת החתימה**		בונוסים מובטחים*		
סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	
-	-	-	-	-	-	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים

ליום 31 בדצמבר 2017						תשלומים מיוחדים
תשלומי פיצויים		מענקים בעת החתימה		בונוסים מובטחים		
סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	
-	-	-	-	-	-	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים

* בונוסים מובטחים במהלך שנת הדיווח.
 ** תשלומים שהוקצו לעובדים בעת הגיוס במהלך שנת הדיווח.
 *** תשלומים שהוקצו לעובדים שהופסקה עבודתם במהלך שנת הדיווח.

טבלה 45 - תגמול נדחה (REM 3)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018

ה	ד	ג	ב	א	
			מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	הסכום הכולל של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות בדיעבד		
0.1	-	-	-	0.1	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
0.1	-	-	-	0.1	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017

ה	ד	ג	ב	א	
			מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	הסכום הכולל של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות בדיעבד		
0.1	-	-	-	0.1	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
0.1	-	-	-	0.1	סך הכל

תוספת א' – קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים

טבלה 46 – הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (L1)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2018						
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
יתרות מאזניות של פריטים ש:						
יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו	יתרות מאזניות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי במיליוני ש"ח	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת איגוח	כפופים למסגרת סיכון שוק
לא כפופים לדרישות הון או כפופים ליכוי מבסיס ההון						

נכסים

-	-	-	-	1,916.1	1,916.1	2,116.8
-	2.5	-	-	895.6	898.1	956.2
-	-	-	-	11,948.3	11,948.3	10,008.9
-	-	-	-	-32.3	-32.3	-100.9
-	-	-	-	11,916.0	11,916.0	9,908.0
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	164.9	164.9	164.9
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2.9	-	2.9	8.5
23.1	-	-	-	319.0	342.1	138.1
23.1	2.5	-	2.9	27,127.7	27,156.2	13,292.5

מזומנים ופיקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור, נטו
הפרשה להפסדי אשראי
אשראי לציבור, נטו
אשראי לממשלה
בניינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות

-	-	-	-	-	-	10,513.3
-	-	-	-	-	-	30.9
-	-	-	-	-	-	50.0
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1,618.7
-	-	-	-	-	-	14.8
-	-	-	-	-	-	169.6
-	-	-	-	-	-	12,397.3

פיקדונות הציבור
פיקדונות מבנקים
פיקדונות הממשלה
ניירות ערך שהושאלו
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך התחייבויות

**טבלה 46 – הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים
בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1) (המשך)**
[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017						
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
יתרות מאזניות של פריטים ש:						
יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו	יתרות מאזניות כפי שהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי במיליוני ש"ח	כפופים למסגרת סיכון איגוח	כפופים למסגרת סיכון שוק	לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס הון
2,659.0	2,455.9	2,455.9	-	-	-	-
858.3	643.9	640.5	-	-	3.4	-
9,772.4	12,258.7	12,258.7	-	-	-	-
(101.7)	(35.4)	(35.4)	-	-	-	-
9,670.7	12,223.3	12,223.3	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
150.6	150.6	150.6	-	-	-	-
0.4	0.4	-	-	-	-	0.4
64.0	97.5	-	97.5	-	-	-
150.6	353.6	339.6	-	-	-	14.0
13,553.6	28,148.6	28,033.2	97.5	-	3.4	14.4
התחייבויות						
10,560.1	-	-	-	-	-	-
33.6	-	-	-	-	-	-
34.9	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
1,872.2	-	-	-	-	-	-
66.2	-	-	-	-	-	-
149.3	-	-	-	-	-	-
12,716.3	-	-	-	-	-	-

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור
הפרשה להפסדי אשראי
אשראי לציבור, נטו
אשראי לממשלה
בניינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
סך נכסים

התחייבויות

פיקדונות הציבור
פיקדונות מבנקים
פיקדונות הממשלה
ניירות ערך שהושאלו
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך התחייבויות

טבלה 47 - הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2)

[נדבך 3]

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחיים	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח			
	2,659.0	2,116.8	נכסים
	858.3	956.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	-	-	ניירות ערך
	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
14	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף הפחתה
	858.3	956.2	מזה: ניירות ערך אחרים
	-	-	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	9,772.4	10,008.9	אשראי לציבור
	-101.7	(100.9)	הפרשה להפסדי אשראי
20	-90.7	(90.6)	מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	-11.0	(10.3)	מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	9,670.7	9,908.0	אשראי לציבור, נטו
	150.6	164.9	בניינים וציוד
	0.4	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
6	-	-	מזה: מוניטין
7	0.4	-	מזה: נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	64.0	8.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	150.6	138.1	נכסים אחרים
	83.5	74.4	מזה: נכסי מס נדחה
9	69.5	51.3	מזה: נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
8	-	-	מזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים
	14.0	23.1	מזה: נכסי מס נדחה אחרים
12	-	-	מזה: עודף עתודה על יעודה
	67.1	63.7	מזה: נכסים אחרים נוספים
	13,553.6	13,292.5	סך כל הנכסים

טבלה 47 - הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2): (המשך)
 [נדבר 3]

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחיים	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
	במיליוני ש"ח		
	10,560.1	10,513.3	התחייבויות והון
	33.6	30.9	פיקדונות הציבור
	0.5	50.0	פיקדונות מממשלה
	34.4	-	ניירות ערך שהושאלו
	1,872.2	1,618.7	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
	180.1	189.0	מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	316.9	274.9	מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי
	234.9	237.7	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	82.0	37.2	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	66.2	14.8	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	-	-	מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	149.3	169.6	התחייבויות אחרות
	-	-	מזה: התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה
	12,716.3	12,397.3	סך כל ההתחייבויות
	837.3	895.2	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
	837.3	895.2	מזה: הון מניות רגילות
1	226.8	226.8	מזה: הון מניות רגילות ופרמיה
3	612.2	669.5	מזה: עודפים
4	-1.7	(1.1)	מזה: רווח כולל אחר מצטבר
	-1.5	0.3	מזה: רווחים בגין התאמות בגין הטבות לעובדים
	-0.2	(1.3)	מזה: רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך למכירה לפי שווי הוגן
10	-	-	מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
	-	-	מזה: הפסדים נטו מהתאמות מתרגום דוחות כספיים
	-	-	מזה: קרנות הון
	-	-	מזה: הון מניות בכורה
	-	-	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
15A	-	-	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
15B	-	-	מזה: מכשירים הוניים אחרים
	-	-	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
16A	-	-	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
16B	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה*
	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1
5	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 1 נוסף
17	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 2
19	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי
	837.3	895.2	סך כל ההון העצמי
	13,553.6	13,292.5	סך כל ההתחייבויות וההון

טבלה 48 – המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (LI2)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2018				
ה	ד	ג	ב	א
פריטים שחלה עליהם:				
מסגרת סיכון שוק	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת איגוח	מסגרת סיכון אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח				
2.5	2.9	-	27,127.7	27,133.1
-	-	-	-	-
2.5	2.9	-	27,127.7	27,133.1
-	-	-	772.7	772.7
-	(2.2)	-	(142.6)	(144.8)
-	-	-	(32.3)	(32.3)
-	-	-	-	-
2.5	0.7	-	27,725.5	27,728.7

- 1 **סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)**
- 2 סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
- 3 סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
- 4 סכומים חוץ-מאזניים
- 5 הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2
- 6 הבדלים הנגרמים מהפרשות
- 7
- 8 **סכומי חשיפה שמובאים בחשבון למטרות פיקוחיות**

ליום 31 בדצמבר 2017				
ה	ד	ג	ב	א
פריטים שחלה עליהם:				
מסגרת סיכון שוק	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת איגוח	מסגרת סיכון אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח				
3.4	97.5	-	28,033.2	8,134.2
-	-	-	-	-
3.4	97.5	-	28,033.2	28,134.2
-	-	-	919.9	919.9
-	(78.2)	-	(165.9)	(244.1)
-	-	-	(35.4)	(35.4)
-	-	-	-	-
3.4	19.3	-	28,751.9	28,774.6

- 1 **סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)**
- 2 סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
- 3 סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
- 4 סכומים חוץ-מאזניים
- 5 הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2
- 6 הבדלים הנגרמים מהפרשות
- 7
- 8 **סכומי חשיפה שמובאים בחשבון למטרות פיקוחיות**

מונח	תיאור קצר
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
אינפלציה	מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אמצעי שליטה	<p>על פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981, כל אחת מאלה:</p> <p>(1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;</p> <p>(2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה:</p> <p>(א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו;</p> <p>(ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו;</p> <p>(3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;</p> <p>(4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חביוותיו.</p>
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק ע"י השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני מסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום	אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.
באזל III/באזל III	הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
גידור	עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה
הון עצמי רובד 1	<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital.</p> <p>הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>

מונח	תיאור קצר
הון רובד 2	שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible- CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושימרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
הון רגולטורי	הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
הלוואה לדיור	הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק: (1) הלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; (2) הלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; (3) הלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; (4) הלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1 ו-2.
הלוואה ממונפת	(1) אשראי שניתן למימון עסקה הונית (2) היחס בין סך החוב של הלוואה ל-EBIDTA של הלוואה עולה על שיעורים שקבע הבנק, בין היתר בהתחשב ברמות המקובלות בענף או במגזר ספציפי (3) לווה המאופיין ביחס גבוה של חוב לשווי נקי (4) רמת המינוף, לאחר המימון, כפי שהיא נמדדת באמצעות יחסי המינוף, גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף או מרמות היסטוריות
הסכמי CSA	הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
הפרשה פרטנית	הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב פגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם. ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.
הפרשה קבוצתית	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
חברת דירוג	חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג – "מעלות" ו"מדרג".
חח"ד - חשבון חוזר דביטורי	חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.
חשיפות חוץ מאזניות	חשיפות אלו נובעות ממחויבויות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר: - התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו;

מונח	תיאור קצר
	<p>- מסגרות אשראי לא מנוצלות; - התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; - התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. - ועוד.</p>
יחס הלימות הון	<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>
יחס כיסוי נזילות	<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
יחס מינוף	<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>
כתבי התחייבות נדחים	<p>כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.</p>
לווה	<p>בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיעה הבנק. לצורך בחינת חשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוג וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".</p>
מגנ"א - מערכת גילוי נאות אלקטרוני	<p>מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יועצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.</p>
מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי	<p>חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים</p>
מק"מ-מלווה קצר מועד	<p>נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.</p>
משך חיים ממוצע (מח"מ)	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי. ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר שווי הוגן של המכשיר מושפע יותר משינויים בשיעורי הריבית ומגורמים כלכליים אחרים ולפיכך מסוכן יותר.</p>
נגזר	<p>נגזר הוא מכשיר פיננסי או חוזה אחר, בעל 3 מאפיינים: 1. שוויו משתנה בהתאם לשינוי בשיעור ריבית, במחיר פיננסי מוגדר, במחיר סחורה מוגדר, בדירוג אשראי או בבסיס דומה. 2. אינו דורש השקעה ראשונית נטו או דורש השקעה ראשונית נטו הנמוכה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק. 3. הוא מסולק במועד עתידי.</p>
נגזר אשראי	<p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>
נדבך 1	<p>הקצאת הון מזערי כנגד סיכויי אשראי, סיכויי שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.</p>
נדבך 2	<p>מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכויי סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל</p>

מונח	תיאור קצר
	תהליך סקירה שיבוצע על ידי הפיקוח על הבנקים.
נדבך 3	משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוז' מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללות בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
סיכון אשראי	סיכון אשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותו לבנק על פי הסכם האשראי.
סיכון אינפלציה	הינו הסיכון משינויים לא צפויים בקצב האינפלציה, כלומר בשינויים במדד המחירים לצרכן.
סיכון בסיס אחר	חשיפה לשינוי של מחירים – כגון: מחירי מניות, אופציות וכד'.
סיכון נדילות	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון מטבע	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון שוק	סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.
סינדיקציה של הלוואה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. עסקאות מסוג זה מבוצעות לעיתים קרובות כאשר קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כך שהסכום שמועמד ללווה גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
סליקה	תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות ויישוב יתרות.
קבוצת לווים	הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.
קווי הגנה	ממשל ניהול הסיכונים, מסתמך על שלושה קווי הגנה: קו ראשון: הנהלות קווי העסקים; קו שני: פונקציית ניהול סיכונים, חשבות, ייעוץ משפטי; קו שלישי: ביקורת פנימית.
שווי הוגן	ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שיעור המימון (LTV)	שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש.

תיאור קצר	מונח
שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.	
ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.	ALM – Asset and Liability Management
השינוי בשווי ההוגן מתזוזה מקבילה של נקודת בסיס אחת. 100 BPV היו השינוי בשווי ההוגן מתזוזה מקבילה של 100 נקודות בסיס.	BPV – Basic Point Value
מקדמי המרה לאשראי. פריטים חוץ מאזניים יומרו לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי. המרה זו תבוצע לאחר הפחתת סיכון האשראי.	CCF – Credit Conversion Factor
סיכון אשראי צד נגדי - מהווה תת סיכון של סיכון האשראי הכולל אליו חשוף הבנק, ומבטא את הסיכון שצד נגדי בעסקת חוזה פיננסי ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של העסקה ולא יעמוד בתשלומים הנדרשים על פי תנאי העסקה. סיכון אשראי של צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד ומשתנה לאורך חיי העסקה. ערך השוק של העסקה משתנה באופן רציף בהתאם לתנודות גורמי השוק העומדים בבסיסה, ויכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים בעסקה.	CCR - Counterparty Credit Risk
הפחתת סיכון אשראי - מקזזי סיכון המותרים לקיזוז עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות מזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הפחתת הסיכון של הביטחון.	CRM - Credit Risk Mitigation
חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.	CVA - Credit Valuation Adjustment
התאמות חשבונאיות בגין סיכון אשראי של הבנק שנכללו בשווי ההוגן של ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים.	DVA - debt valuation adjustment
חברת דירוג אשראי חיצונית כשירה היא יישות, שאיננה סוכנות אשראי לייצוא (ECA), המנפיקה דירוגי אשראי חיצוניים ושהוכרה על ידי הפיקוח על הבנקים כמי שעמדה בדרישות הכשירות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות הון – הגישה הסטנדרטית – סיכון אשראי".	ECAI - External Credit Assessment Institution
ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.	EAD – Exposure at Default
צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על ידי ה-FSB. מטרת הגוף הינה לשפר את איכות הגילויים על הסיכונים, שיפור יכולת ההשוואה והשקיפות.	EDTF -Enhanced Disclosure Task Force
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act
גוף בינלאומי אשר מפקח על המערכת הפיננסית הבינלאומית. מטרתו, לקדם את היציבות במערכת הפיננסית.	FSB -Financial Stability Board
תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process
סיכון הריבית בכל המכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים, למעט מכשירים פיננסיים שהינם חלק מהתיק למסחר.	IRRBB – Interest Rate Risk in the Banking Book
מטרה עסקית רצויה המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים נגזרת מהמגבלות של התיאבון לסיכון.	KPI – Key Performance Indicator
מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.	RTGS – Real Time Gross Settlement
נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון אלו נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק הון רגולטורי במסגרת הדרישות לעמידה ביחסי הלימות ההון.	RWA – Risk Weighted Assets
עסקאות מימון ניירות ערך שבהן ערך העסקה תלוי בהערכות השוק והעסקה כפופה פעמים רבות להסכמי מרווח.	SFT
התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך	SREP - Supervisory Review Process

בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.

במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.

הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

VaR - Value at Risk

מקורות מימון, 83

נ

נגזרים, 18, 24, 25, 33, 34, 45, 48, 57, 61, 63, 64
 נזילות, 3, 7, 60, 79, 80, 81, 82, 84, 97, 98
 ניירות ערך, 5, 24, 25, 30, 34, 37, 55, 60, 61, 63, 64, 77, 97, 84
 נכסי סיכון, 3, 17, 31, 96, 97, 98
 נכסים אחרים, 24, 45, 48, 63, 64, 95
 נכסים משועבדים, 3

ס

סייבר, 76, 95
 סיכון אשראי, 3, 17, 27, 30, 32, 34, 37, 45, 48, 52, 53, 97
 99, 98
 סיכון מימון, 85
 סיכון נזילות, 97, 98
 סיכון רגולטורי, 77
 סיכון ריבית, 97, 98
 סיכון שוק, 17, 97, 98
 סיכון תפעולי, 17, 27, 30, 68, 69

ע

עתידיים, 5, 6

פ

פיקדונות הציבור, 25, 63, 86

ש

שווי הוגן, 16, 18, 45, 48, 57, 71, 73, 97, 98

ת

תגמול, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94

א

אינדקס, 3, 101
 אשראי לדיור, 3, 9, 44

ב

באזל, 5, 7, 9, 15, 26, 27, 37, 38, 55, 79, 95, 96, 97, 99
 בטחונות, 34, 37, 55
 בקרות, 38, 76, 96

ג

גידור, 60, 65, 95

ה

הון מניות, 16, 18, 20, 25
 הון עצמי רובד 1, 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 26, 30, 95
 הון רובד 2, 8, 15, 16, 21, 26, 96
 הלבנת הון, 77, 78, 89
 הלוואות לדיור, 9, 78
 הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, 15, 24, 96

מ

מבנה וארגון, 36
 מגבלות, 7, 8, 9, 15, 62, 65, 74, 77
 מגזרי פעילות, 31
 מדדי ביצוע עיקריים, 3
 מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים, 15
 מוסדיים, 78, 85
 מיזוגים, 5, 15
 מיזוגים ורכישות, 5, 15
 מינוף, 7, 8, 28, 33, 35, 96, 97
 מיסים נדחים, 18, 19, 23
 ממשל תאגידי לניהול הסיכונים, 36
 מסגרות אשראי, 79, 96
 מפקידים גדולים, 82